

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**NOUL MECANISM
ECONOMICO-FINANCIAR
ÎN ACȚIUNE**

INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE
BIBLIOTECA DE LECTURĂ

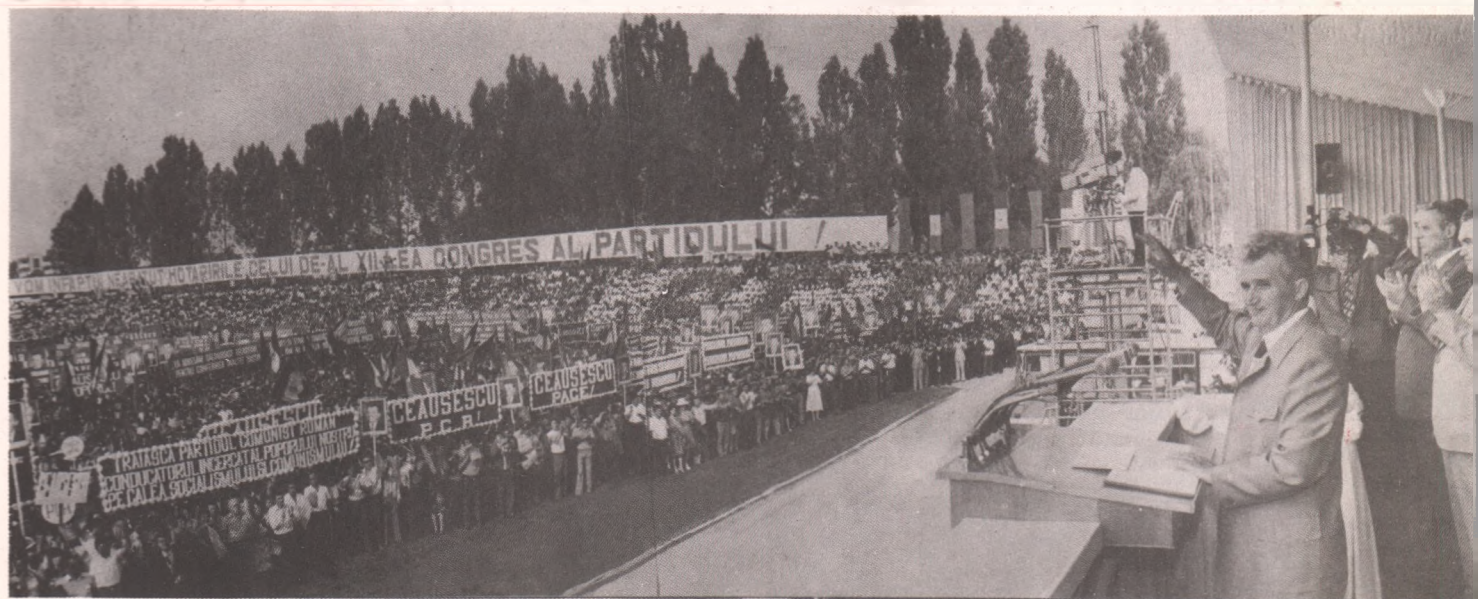
**CREȘTEREA
FUNCȚIONALITĂȚII
ȘI EFICIENȚEI**

Vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu în județele Gorj și Mehedinți

În întreprinderile și pe șantierele vizitate — ample și rodnice analize cu muncitorii și specialiștii, recomandări prețioase pentru ridicarea calității a activității de producție și investiții, pentru creșterea eficienței economice, însuflețită angajare muncitorească și afirmare a voinței de a asigura înlăptuirea exemplară a obiectivelor planului pe acest an și ale întregului cincinal

Pe platforma din vecinătatea carierei Roșia de Jiu

Aspect de la marea adunare populară din municipiul Tg. Jiu

Pe șantierul hidrocentralei Porțile de Fier (II)

Printre constructorii de nave severineni

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A FĂCUT O VIZITĂ DE LUCRU ÎN UNITĂȚI AGRICOLE DIN JUDEȚUL CONSTANȚA

Vizita de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o în unități agricole din județul Constanța, dialogul purtat cu cei ce muncesc pe ogoare, cu specialiști au prilejuit o analiză concretă a modului în care se acționează în acest județ pentru îndeplinirea obiectivelor noii revoluții agrare, a sarcinilor rezultate din planul de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe actualul cincinal. A fost, de asemenea, analizat mersul companiei de recoltare a cerealelor păioase. Secretarul general al partidului a dat prețioase indicații pentru o și mai bună valorificare a potențialului de care dispun consiliile unice agroindustriale și unitățile vizitate.

Înfăptuirea revoluției agrare — un complex proces tehnic, organizatoric, economic și social

DINAMISMUL AGRICULTURII ROMÂNEȘTI ÎN CINCINALUL 1981-1985 (I)

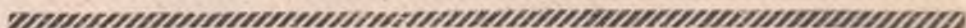
MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ a votat recent Legea pentru adoptarea planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare în perioada 1981—1985 — plan distinct, dar care se încadrează organic în planul național unic de dezvoltare economico-socială a țării, marcând și în agricultură trecerea hotărâtă de la importanțele acumulate cantitativ realizate în perioadele anterioare, la o nouă calitate, la realizarea unei adevărate revoluții agrare în ceea ce privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, eficiența economică, activitatea generală din satele noastre.

Acest plan are la bază prevederile din Programul Partidului Comunist Român, obiectivele și sarcinile stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, prevederile programelor speciale adoptate de cel de-al II-lea Congres al țării. Întreaga activitate de elaborare și fundamentare a planului cincinal s-a desfășurat sub conducerea și cu sprijinul direct al tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a dat indicații deosebit de prețioase cu privire la nivelurile, ritmurile și direcțiile principale de dezvoltare a

agriculturii în actuala etapă, precum și la concretizarea distinctă a mijloacelor tehnico-materiale și financiare puse la dispoziția agriculturii, pentru a corespunde cât mai bine sarcinilor acestei ramuri prioritare, de a satisface la un nivel optim cerințele de consum ale populației, necesitățile industriei și alte nevoi ale economiei naționale.

Creșterea producției, îmbunătățirea structurii

ATENȚIA DEOSEBITĂ ce se acordă dezvoltării bazei tehnico-materiale, promovării în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii vor imprima producției agricole, în actualul cincinal, un puternic dinamism, toate subramurile urmând să se dezvolte armonios și echilibrat. Producția globală agricolă va crește într-un ritm mediu anual, pe perioada de 5 ani, de 4,5—5%, iar producția netă de 3,8 %. Sporirea mai accentuată a producției nete va trebui să fie obținută prin creșterea eficien-

lei, prin obținerea producției fizice în condițiile unei înalte productivități a muncii și cu cheltuieli materiale cât mai reduse.

Ritmurile realizate de agricultura noastră și cele prevăzute pentru viitor sînt superioare celor înregistrate pe plan mondial¹⁾, ceea ce creează o importantă premisă pentru ca ea să se apropie treptat de nivelul agriculturii din țările dezvoltate economic, să justifice pe deplin rolul de ramură de bază, prioritară a economiei naționale, să contribuie într-o măsură importantă la realizarea obiectivului strategic de depășire a stadiului de țară în curs de dezvoltare și de intrare a României în rîndul țărilor cu o dezvoltare medie.

Intrucît ritmul de creștere a producției agricole va fi superior celui al populației, se vor crea bazele unui nivel mai înalt al consumului de alimente pe o persoană și se vor asigura disponibilități pentru export. În 1985, de exemplu, consumul pe locuitor va fi de 68 kg carne și produse din carne, 222 litri lapte și produse din lapte (exclusiv unt), 290 ouă, 32,5 kg zahăr și produse din zahăr, 160—170 kg legume și produse din legume etc., satisfăcîndu-se în acest fel necesitățile fiziologice și asigurîndu-se o dezvoltare satisfăcătoare și armonioasă a populației²⁾. Va crește cu deosebire consumul de produse alimentare cu un conținut nutritiv mai ridicat și mai bogat în săruri minerale și se va reduce consumul de produse din cereale și cartofi. Vor avea loc modificări și în structura consumului alimentar, în sensul realizării unui raport mai echilibrat între produsele vegetale și cele de origine animală, ca urmare a sporirii mai accentuate a proteinelor de origine animală. Dinamismul producției agricole va asigura creșterea atît a consumurilor pe locuitor, cît și a exporturilor de produse agro-alimentare, care vor spori într-un ritm mediu anual de 9%.

Sporirea producției agricole, concomitent cu reducerea forței de muncă, posibilă ca efect al investițiilor mari în fonduri fixe și al îmbunătățirii tehnologiilor în cincinalul revoluției agrare, va marca și o accentuată creștere a ritmului productivității muncii, care în agricultură va fi superior celui din industrie — ceea ce va permite accelerarea lichidării decalajului care desparte aceste ramuri. În timp ce producția va crește, în intervalul 1981—1985, cu 24,4—27,4%, populația ocupată în agricultură se va reduce cu 17%, agricultura continuînd să fie și în viitor una din ramurile în care sporirea producției se va realiza în condițiile unei diminuări continue a forței de muncă.

Revoluția agrară urmărește atît accelerarea progresului întregii agriculturi, cît și dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor, creîndu-se condiții pentru reducerea disparităților zonale și pentru o mai bună echilibrare teritorială. Sporirea producției agricole într-un ritm mai alert în zonele colinare cere — pe lîngă o mai bună zonare — și intensificarea acțiunilor de combatere a eroziunii solului și ameliorarea solurilor podzolice, mecanizarea complexă a lucrărilor pe pante, extinderea suprafețelor cultivate cu vii și pomi, dezvoltarea creșterii animalelor, a activităților industriale și intensificarea acțiunilor de cooperare.

Elaborarea și aplicarea unei strategii unitare și de largă perspectivă pentru asigurarea dezvoltării armonioase a tuturor zonelor va crea condiții pentru asigurarea unui nivel superior al standardului de viață al țărănimii, reducerea deosebirilor esențiale dintre oraș și sat, dintre activitatea din agricultură și cea din industrie.

O deosebită importanță pentru procesul de creștere economică în agricultură are stabilirea unor proporții raționale între producția vegetală și cea animală, între diversele subramuri și sectoare. Situația agriculturii într-o măsură tot mai mare pe coordonatele modernizării, accentuarea laturilor ei calitative vor produce importante mutații în structura producției; în acest sens s-au stabilit ritmuri mai accentuate pentru ramurile care promovează progresul tehnic, valorifică superior potențialul natural, material și uman al agriculturii și contribuie în mai mare măsură la satisfacerea necesităților economiei naționale.

Tendința evidentă de creștere a ponderii deținute de producția animală își are suportul în cerințele crescînde de produse animale, în importanța acestora pentru îmbunătățirea alimentației populației, în necesitatea de a valorifica la maximum posibilitățile de care dispunem, inclusiv sub aspectul însemnărilor suprafețe de pășuni naturale. Ponderele producției animale în totalul producției globale agricole va ajunge la 47% în 1985

¹⁾ Ritmul mediu anual de creștere din 1961—1965 pînă în 1976—1978 a fost, la producția alimentară pe locuitor, de 1,4% în țările dezvoltate și de 0,6% în țările în curs de dezvoltare. Potrivit prognozelor efectuate de F.A.O., în perioada 1980—2000 producția agricolă va crește într-un ritm mediu anual de 2,7% în țările în curs de dezvoltare, ritm superior celui al populației care va fi de 2,3% (F.A.O. — Agriculture: Horizon 2000, Rome, 1979, pag. 23—25).

²⁾ Consumul mediu anual pe un locuitor a fost în 1978: la carne și produse din carne, de 60 kg în Finlanda, 68 kg în Grecia, 72 kg în Suedia; la ouă, de 280 buc. în Austria, Belgia și Franța, 240 bucăți în Danemarca și Italia și 320 în S.U.A.; la legume și produse din legume, de 79 kg în Austria, 102 kg în Belgia, 59 kg în Danemarca, 114 kg în Franța, 150 kg în Italia și 96 kg în S.U.A.

și 50% în 1990, nivel apreciat ca fiind optim. Concomitent cu dezvoltarea mai accentuată a zootehniei în sectorul socialist, care va deține ponderea principală în ceea ce privește totalul efectivelor, o atenție mai mare se acordă, creșterii și îngășării animalelor în gospodăriile populației, în care scop se va da acestora un sprijin mai susținut în asigurarea furajelor, reproducătorilor și asistenței veterinare. Se va extinde cooperarea dintre unitățile agricole socialiste și producătorii individuali, pentru a mări participarea acestora la realizarea producției animale, folosind forța de muncă disponibilă și unele resurse gospodărești de furaje. Se vor organiza maternități de scroafe și incubatoare în cadrul cooperăției de consum, pentru asigurarea numărului de purcei și pui necesari realizării unor cantități mai mari de carne în acest sector.

Ca urmare a orientării consecvente a agriculturii pe calea intensificării și dezvoltării multilaterale, se vor produce modificări în structura suprafețelor cultivate, urmărindu-se o asemenea dimensionare a ramurilor și culturilor, care să satisfacă într-o măsură tot mai mare cerințele de produse agricole, să asigure dezvoltarea prioritară a unor ramuri, corelarea judicioasă a ramurilor care se condiționează reciproc. La stabilirea structurii culturilor s-a ținut seama de problemele pe care le ridică îmbunătățirea continuă a alimentației populației, necesitatea de a dezvolta unele sectoare importante ale industriei alimentare, de a se crea disponibilități pentru export la acele produse care sînt cerute pe piața externă și de a se reconsidera produsele energo-intensive.

Pe măsură ce la unele culturi se vor crea condiții de disponibilizare a unor suprafețe, ca urmare a sporirii accentuate a randamentelor, se vor putea afecta suprafețe suplimentare la acele culturi care în trecut aveau o pondere mică, dar care acum capătă o mare importanță economică. Astfel, o mare dezvoltare o vor cunoaște plantele tehnice (în special floarea-soarelui, soia, sfecla de zahăr, inul pentru fibră), leguminoasele alimentare, cartofii, legumele, fructele și strugurii (pe linia măsurilor luate în vederea îmbunătățirii aprovizionării populației cu legume și fructe proaspete și conservate, ulei, zahăr ș.a.), precum și produsele animale. În 1985 va fi cultivată în regim irigațiv o suprafață de circa 2,9 milioane hectare — aproape o treime din suprafața arabilă*) — în structura căreia ponderea principală urmează să o dețină porumbul și soia, precum și plantele tehnice; suprafața cultivată cu legume va fi irigațivă în întregime.

Schimbările care vor interveni în structura culturilor, concretizate în extinderea suprafețelor cultivate cu anumite plante agricole de bază și care prezintă o importanță deosebită pentru economia națională, precum și în introducerea unor culturi noi, mai intensive, paralel cu diminuarea altora, exprimă cu pregnanță procesul de intensificare a agriculturii.

Atenție prioritară creșterii randamentelor la hectar

AGRICULTURA este chemată, în acest cincinal al noii revoluții agrare, să valorifice mai deplin marile rezerve de care dispune pentru a obține o creștere substanțială a randamentelor la nivelul obținut de unitățile frunțase. Ansamblul măsurilor de dezvoltare și modernizare a bazei tehnico-materiale în noal cincinal vor avea ca rezultat intensificarea producției, o evoluție ascendentă a producției totale, care vor fi cu mult superioare celor realizate pînă acum (tabelul nr. 1 din pag. 12)

O caracteristică de bază a agriculturii românești o va constitui dezvoltarea continuă, în ritm armonios, a tuturor ramurilor, sporurile de producție urmînd a se obține în principal pe seama randamentelor la hectar. În condițiile unei creșteri limitate — de numai 2% — a suprafeței arabile, singura soluție de realizare a unor producții totale care să asigure realizarea tuturor destinațiilor stabilite prin plan o constituie sporirea accentuată a randamentelor la hectar, ca urmare a folosirii mai depline a fondului funciar, a tuturor mijloacelor din dotare, respectînd tehnologiile stabile, aplicînd cu rigurozitate normele cu privire la asigurarea densității plantelor, efectuarea tuturor lucrărilor în epoca optimă și de bună calitate, îmbunătățirea continuă a tehnologiilor de întreținere și recoltare.

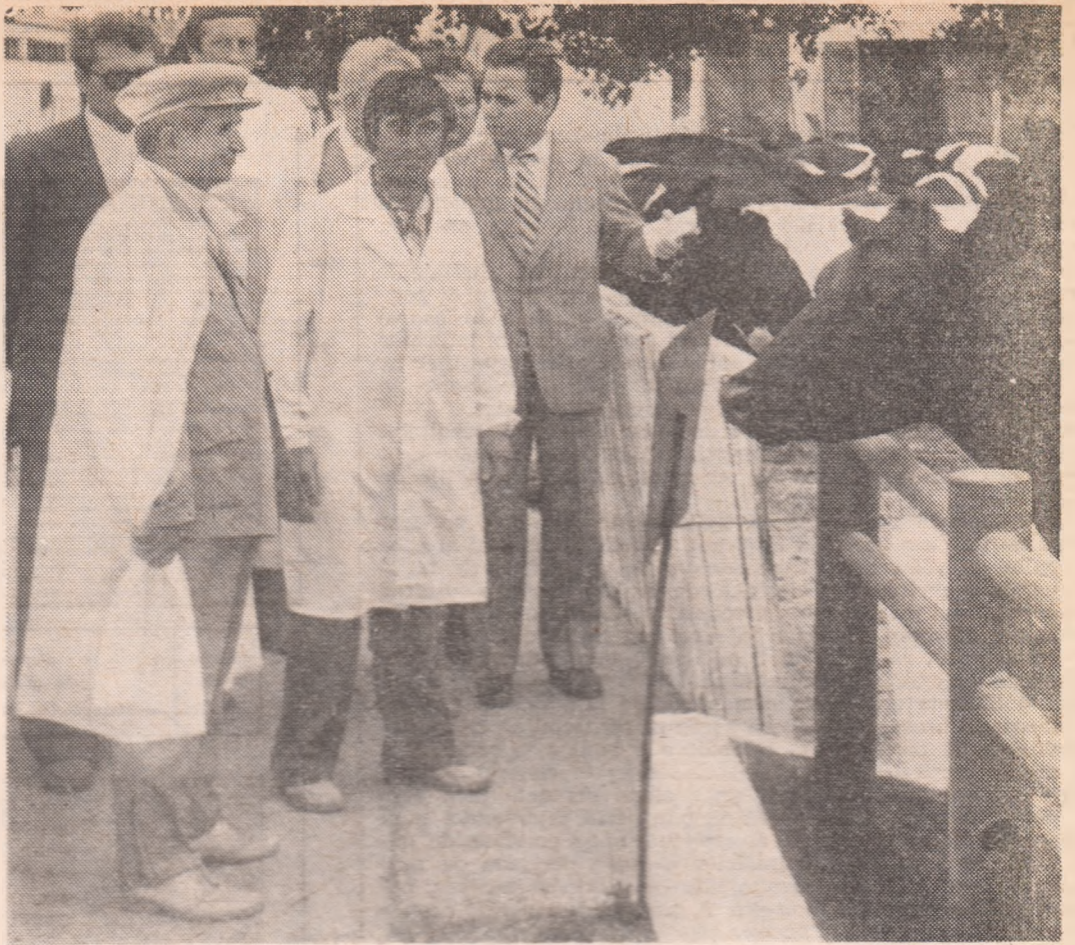
Ca o consecință directă a valorificării depline a condițiilor pedoclimatice și a resurselor materiale și umane din agricul-

Ovidiu POPESCU
M.A.I.A.

(Continuare în pag. 12)

*) În 1978, ponderea suprafețelor irigate din suprafața arabilă + vii și livezi a fost de 4,5% în Franța, 3,9% în R.F.G., 24% în Grecia, 23,2% în Italia, 24,5% în Portugalia, 14,3% în Spania. (Calculat după Anuarul F.A.O. vol. 33, Roma, 1980).

Atenția deosebită pe care partidul și statul nostru o acordă dezvoltării sectorului zootehnic, creșterii producției de carne și lapte a fost din nou confirmată cu prilejul vizitei de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o la complexul de creștere și îngrijire a taurinelor Osmancea – jud. Constanța. Aprecierile făcute și indicațiile date aici de secretarul general al partidului constituie orientări spre o eficiență sporită și pentru alte unități similare.

Cercetarea științifică în sprijinul eficienței

Efectul economic în producția zootehnică

— Studiu de caz : comensurarea rezultatelor aplicării unui nou preparat de uz veterinar —

REFERINDU-SE, în cuvîntarea la cel de-al II-lea Congres al țărănimii, la rezervele creșterii într-un ritm mai rapid a producției animaliere și a eficienței economice în zootehnie, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia : „O preocupare deosebită în zootehnie trebuie să o constituie îmbunătățirea activității sanitar-veterinare. Este necesar să se pună un accent mai mare pe efectuarea tratamentelor preventive celor mai eficiente, mai ales în complexele de creștere, pe respectarea strictă a normelor de igienă și apărare a sănătății animalelor, atât în unitățile socialiste, cit și la crescătorii individuali.“

Un aport important la crearea și menținerea unor condiții optime de desfășurare a producției zootehnice, la menținerea efectivelor de animale într-un tonus funcțional normal și o stare corespunzătoare de sănătate, îl aduce cercetarea științifică veterinară, domeniu cu o îndelungată tradiție în țara noastră. În condițiile trecerii la marea producție zootehnică în sistem industrial, ea are de rezolvat probleme de o mare răspundere, cu implicații directe asupra nivelurilor de producție și eficienței economice în creșterea animalelor.

Strînsa legătură cu nevoile producției conferă o însemnătate aparte eficienței economice a activității de cercetare în acest domeniu. **Calculul economic** — instrumentul de fundamentare științifică a eficienței economice a oricărei activități de cercetare care antrenează resurse umane, materiale și financiare, indispensabil în evaluarea contribuției cercetării științifice la creșterea venitului național — **trebuie utilizat de la elaborarea planului tematic pînă la implementarea rezultatelor în producție.**

Contribuția cercetării veterinare la elaborarea metodelor de diagnostic și la producerea mijloacelor imunoprofilactice pentru combaterea unor boli ce pot aduce pagube însemnate marilor unități zootehnice este înțeleasă, de cele mai multe ori, ca un efort al societății pentru menținerea unei activități de producție normale — pe cînd de fapt, după

cum se poate demonstra prin aplicarea calculului economic, **fiecare dintre obiectivele acestui domeniu de cercetare are o anumită eficiență economică comensurabilă.**

Așa, de exemplu, studiindu-se efectele economice ale unui biopreparat de tip „F”, conceput în cadrul Institutului de cercetări veterinare și biopreparate „Pasteur”, s-a putut stabili eficiența economică a utilizării acestuia în practică.

În acest scop s-au determinat :

— **efortul financiar total de realizare a obiectivului de cercetare științifică și de aplicare a lui în practică**, însumînd cheltuielile pentru elaborarea metodelor de diagnostic și punerea la punct a tipului de vaccin amintit, cele pentru producerea pe scară industrială a acestuia, precum și cele de aplicare a mijloacelor imunoprofilactice la beneficiarii direcți (complexele de creștere și îngrijire a porcilor) ;

— **efectul economic la unitatea de cercetare**, evidențiat de creșterea venitului net și a beneficiului obținute prin producerea și livrarea vaccinului ;

— **efectul economic la unitățile de tip industrial de creștere a porcilor**, determinat prin stabilirea etapei de redresare economică a unității și compararea rezultatelor de producție din această perioadă cu cele anterioare.

Efortul financiar la unitatea de cercetare a fost stabilit prin integrarea elementelor componente¹⁾ : cheltuielile avansate pentru punerea la punct a preparatului biologic

1) Se utilizează formula :

$$I_c^s = \sum_{j=1}^n ka_j^j \cdot \sum_{t=1}^n c_t^j + \sum_{i=1}^m dv^i \cdot cd - v,$$

în care : I_c^s reprezintă efortul financiar la unitatea de cercetare ; j — numărul anilor pentru realizarea obiectivului de cercetare ; ka_j^j — factorul de actualizare pentru anul j al unei perioade trecute ; c_t^j — cheltuieli anuale de cercetare ; dv^i — numărul dozelor de vaccin produse anual ; i — numărul anilor de producere a vaccinului pînă la data analizei ; cd — costul de producție al unei doze ; v — veniturile încasate din valorificarea vaccinului.

amintit, la care s-au adăugat eforturile financiare de producere a acestuia la scară industrială în sectorul de producție al institutului de cercetare, au fost diminuate cu sume încasate prin valorificarea vaccinului la beneficiarii interesați, rămânând de recuperat, până la data analizei, numai 3,7 la sută.

Efortul la unitățile de producție însumează cheltuielile efectuate de beneficiari pentru asigurarea vaccinului și pentru aplicarea măsurilor de utilizare a acestuia în cadrul unităților. Pe baza determinării lui s-a calculat un indicator specific: „cheltuieli pentru aplicarea cercetării științifice pe tonă de carne-marfă”, reprezentând efortul economic în unitățile de producție, raportat la unitatea de produs.

Fundamentarea eficienței economice a aplicării rezultatelor cercetării științifice necesită evidențierea efectelor economice atât la unitatea de cercetare, cât și la unitățile de producție.

● **Efectele economice la unitatea de cercetare** au fost urmărite pe o perioadă de 3 ani. Calculul economic al sporului de venit net, al beneficiului și al duratei de recuperare a cheltuielilor efectuate de institut pentru realizarea obiectivului de cercetare, a relevat posibilitatea de acoperire a efortului financiar în cinci ani de la data începerii cercetărilor, respectiv în 3 ani de la data intrării în producție a biopreparatului realizat.

● **Efectele economice comensurabile la unitățile de producție** se bazează pe criteriile specifice aportului pe care activitatea de profilaxie și combatere a bolilor la animale îl are în creșterea producției zootehnice. Un criteriu esențial îl reprezintă considerarea unor etape distincte prin care poate trece o unitate zootehnică în cazul intervenției unui agent patogen: etapa de unitate indemnă; perioada de deteriorare a sănătății animalelor (focar); perioada de asanare prin aplicarea rezultatelor cercetării științifice; perioada de redresare biologică și, implicit, tehnică și economică (vezi graficul alăturat).

Complexitatea problemei decurge din necesitatea ca evaluarea efectelor economice să răspundă unor obiective de ordin social, tehnic și economic. Este de reținut faptul că, dacă din punct de vedere social, tehnic și tehnologic, oportunitatea aplicării în practică a rezultatelor cercetării științifice veterinare este de la sine înțeleasă, din punct de vedere economic calculul de fundamentare a eficienței rezultatelor cercetării științifice deține o notă specifică. În acest sens, etapele amintite pot fi considerate și etape ale estimării efectului economic, pe baza cărora s-a efectuat analiza comparativă a indicatorilor și s-a dedus sporul de venit net și beneficiu în unitățile de producție.

Creșterea venitului net și a beneficiului în perioada imediat următoare aplicării rezultatelor cercetării științifice, când unitatea a revenit la normal, s-a produs ca rezultat al influențelor convergente ale următorilor factori: reducerea sacrificărilor de necesitate; reducerea numărului de animale de prăsilă reformate; revenirea la normal a fluxului tehnologic și creșterea producției medii la toate categoriile de animale; înregistrarea unui spor de producție-marfă ca urmare a ridicării unor restricții impuse de focar.

Delimitarea influenței fiecărui din acești factori a stat la baza evaluării efectului economic total obținut în unitățile de producție. Ca indicator sintetic s-a estimat „coeficientul de eficiență economică globală a obiectivului de cercetare pe unitatea de producție”.

ÎN FINAL, eficiența economică a rezultatelor cercetării pentru vaccinul de tip „F” studiat, care a determinat, după aplicarea sa, menținerea unui ritm normal de producție în complexele industriale de creștere și îngrășare a porcilor, a fost evaluată pe baza următorilor indicatori:

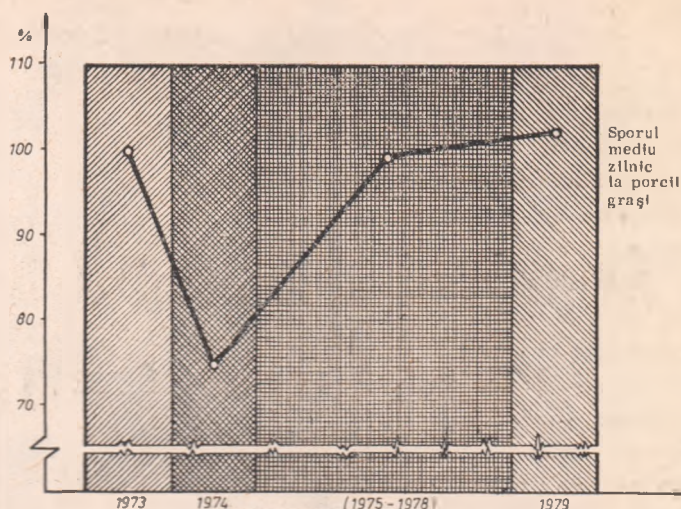
● **„coeficientul eficienței economice globale anuale”** (estimată la 2,18 pe an), reprezentând raportul între efectele economice anuale realizate de unitatea respectivă în urma aplicării rezultatelor cercetării și eforturile depuse în acest scop;

● **„coeficientul eficienței economice globale pe unitatea de producție-marfă”** (1,62 lei/tonă) care însumează efectul produs de rezultatele cercetării în toate unitățile care au beneficiat de aceasta;

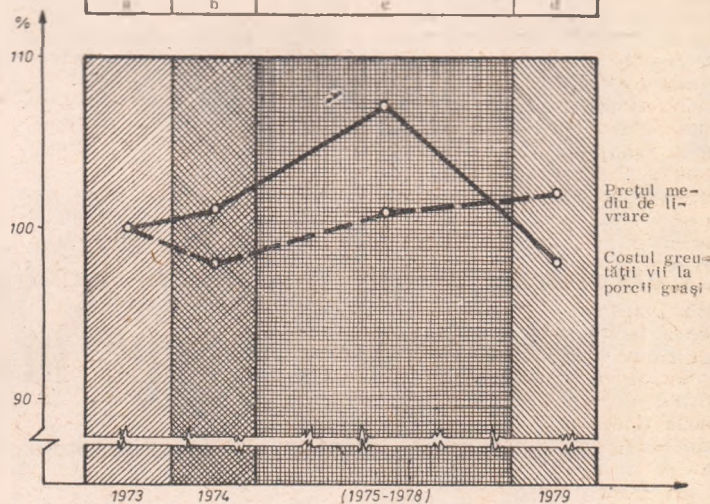
2) Se utilizează formula:

$$I_w = \sum_{t=1}^n dv^t \cdot pd + (\alpha \cdot PM)$$

în care: I_w reprezintă efortul financiar la unitatea de producție; pd — prețul de producție al unei doze de vaccin; PM — producția-marfă la care se raportează acțiunea de utilizare a produsului biologic; α — coeficientul de cheltuieli pentru aplicarea cercetării științifice, pe tonă de carne-marfă.

Unitate indemnă	Focar	Perioda de asanare prin aplicarea rezultatelor CS	Stingerea focarului
a	b	c	d

Evoluția unor indicatori tehnico-economici în diferite situații epizootologice (pe exemplul I.S.C.I.P. Fetești)

● **„coeficientul eficienței economice globale pe durata de viață economică a rezultatelor cercetării”** pentru obiectivul studiat. În utilizarea acestui indicator trebuie subliniat că în cazul realizării de către cercetarea științifică veterinară a unor biopreparate cu durată nelimitată de utilizare în practică, valoarea coeficientului amintit este direct proporțională cu mărimea perioadei pentru care a fost calculat (în situația de față el a fost determinat pentru o perioadă de 5 ani și este de 1,56);

● **„coeficientul aportului direct la creșterea venitului național”**, care se determină în funcție de raza de aplicare a rezultatelor cercetării. Pentru cercetarea științifică veterinară această situație este independentă de programarea producției și a muncii în unitățile zootehnice, rezultatele sale aplicându-se, de cele mai multe ori, numai în caz de nevoie;

● **„coeficientul economiei de valută”**, care exprimă economia de valută realizată prin conceperea și fabricarea biopreparatului de tip „F” în țară, comparativ cu situația în care ar fi trebuit importat (pentru obiectivul studiat, economia de valută este de 37 dolari la fiecare mie de lei cheltuieli pentru cercetare și aplicarea rezultatelor ei în unitățile de producție).

Pornind de la concepția generală a metodologiei elaborate de C.N.S.T., calculul de eficiență economică a rezultatelor cercetării științifice veterinare din domeniul biopreparatelor destinate profilaxiei și combaterii bolilor la animale se integrează în efortul general de cunoaștere și aplicare a căilor de reducere a cheltuielilor materiale în zootehnie și îndeosebi în marile complexe industriale, deschizând largi perspective orientării întregii activități de cercetare științifică veterinară pe calea creșterii continue a eficienței economice.

dr. Maria STROE
Angela POPESCU

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

Reducerea accentuată a cheltuielilor materiale — imperativ al creșterii eficienței economice

CREȘTEREA IN RITM SUSȚINUT a venitului național, al cărui spor mediu anual va devansa cu un procent creșterea produsului social, constituie un obiectiv de bază al actualului plan cincinal. Această corelație exprimă cel mai sintetic însemnătatea deosebită pe care o are reducerea cheltuielilor materiale, diminuarea continuă a consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibil și energie, căi hotărâtoare pentru accentuarea creșterii producției nete în fiecare unitate, sporirea, în ultimă instanță, a eficienței muncii sociale.

Necesitatea obiectivă a reducerii consumurilor materiale este determinată de faptul că dezvoltarea economico-socială a țării angajează un volum tot mai mare de resurse materiale, umane și financiare, utilizarea lor rațională constituind o condiție esențială pentru asigurarea ritmurilor susținute de creștere a produsului social și venitului național. Urmărind cu fermitate realizarea acestui obiectiv strategic al politicii noastre economice și ținând seama de noile condiții create pe piața mondială de criza de materii prime și energetică, este pe deplin justificată sarcina prioritară stabilită de a intensifica eforturile pentru determinarea celor mai eficiente căi, mijloace și soluții atât pe plan creativ, cât și pe cel al acțiunilor practice concrete, de limitare strictă a creșterii consumului de materii prime și resurse energetice. Această cerință implică pe de o parte realizarea unor valori de întrebuințare cât mai mari din cantitatea de materii prime intrate în procesul de fabricație, iar pe de altă parte utilizarea lor optimă.

În afară de aportul la sporirea venitului național, reducerea consumurilor materiale determină implicații favorabile importante și în alte domenii, ținând seama că pe această cale se asigură reducerea unor importuri de resurse materiale, este stimulată promovarea în producție a produselor și tehnologiilor noi, avansate, creșterea gradului de valorificare a materiilor prime și materialelor.

Indicatori care fundamentează reducerea consumurilor

ÎN CURSUL cincinalului precedent au fost obținute importante reduceri ale consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie. Cu toate acestea, așa cum s-a subliniat la cel de-al doilea Congres al consiliilor oamenilor muncii, rezultatele sînt departe de a fi satisfăcătoare, anul 1980 încheindu-se cu o depășire a consumurilor normale de materii prime, materiale, combustibili și energie electrică de 1,8 mld. lei, îndeosebi la combustibili, energie electrică, oțel lingou și semifabricate pentru laminate, cocs metalurgic de furnal și altele. Reține atenția faptul că depășirile s-au localizat la o serie de materii prime și materiale de bază din industria metalurgică, și chimică, industria lemnului și materialelor de construcții, precum și la combustibili și energie electrică. De asemenea, unele instalații tehnologice, îndeosebi din industria chimică și din energetică, nu au funcționat la parametrii corespunzători, au avut întreruperi, ceea ce a influențat negativ consumul de materii prime, combustibili și energie, care s-a situat în unele cazuri peste nivelurile din proiectele aprobate. Așa a fost cazul cu grupurile energetice de 330 MW, îndeosebi cele de la centralele Rovinari și Turceni și al instalațiilor Kellogg pentru producerea amoniacului anhidru care, în anul trecut, au consumat în medie cu 500 kg/tona de amoniac mai mult combustibil convențional

decît consumul specific proiectat și a instalațiilor Sybetra la care consumul a fost depășit în medie cu 250 kg combustibil convențional pe tona de amoniac.

În industria metalurgică nu s-a realizat scoaterea planificată, consumul de oțel lingou și semifabricate turnate continuu pe tona de laminate fiind depășit cu 30 kg, datorită ne-realizării planului la producția de oțel necalmat și turnat continuu, gamei și calității necorespunzătoare a prafurilor și plăcilor termoizolante, precum și a ponderii ridicate a declasatelor și scurtăturilor. Depășiri importante s-au înregistrat în industria metalurgică și la cocs de furnal, cărămizi refractare, electrozi de grafit, țagle, țevi, combustibil convențional și energie electrică, adică la o serie de materii prime și materiale de bază pentru această ramură.

Datorită preocupării insuficiente pentru extinderea tehnologiilor moderne, cu pierderi mici de fabricație în industria construcțiilor de mașini nu a fost realizat coeficientul de utilizare planificat al laminatelor de 0,86%, depășindu-se astfel consumul cu o cantitate de peste 200 mij. tone laminate din oțel, care în loc să se regăsească în produse, s-a transformat în fier vechi, a cărui valorificare a consumat cantități importante de combustibil, energie electrică și alte materiale.

Toate acestea arată că în economia țării noastre sînt mari rezerve în ceea ce privește gospodărirea mai judicioasă a resurselor materiale și energetice. Pe baza orientărilor date de conducerea superioară, de soluțiile, căile și mijloacele rezultate din acțiunile întreprinse pentru reducerea consumurilor de materii prime și resurse energetice, de cele mai bune rezultate obținute în țară în ceea ce privește gospodărirea resurselor materiale și energetice, precum și de nivelurile aprobate prin documentația tehnică a fiecărei capacități de producție, au fost proiectați pentru anul cincinal peste 55000 indicatori de eficiență a consumurilor materiale și energetice, care fundamentează reducerile de consumuri materiale stabilite prin plan. Normele și normativele de consum, coeficienții de utilizare, normativele de valorificare și restricțiile de consumuri la unele materii prime și materiale deficitare, proiectate pentru 1985, fundamentează, la nivelul producției realizate în 1980, economii materiale de peste 23 mld. lei.

Pentru asigurarea încadrării consumurilor de materii prime și energetice în nivelurile indicatorilor din program se impune ca ministerele, centralele și întreprinderile industriale, precum și institutele de proiectare și inginerie tehnologică să realizeze și să aplice, la termenul prevăzut, sarcinile înscrise în planurile de cercetare științifică și introducere a progresului tehnic cu efecte în ceea ce privește accentuarea reducerii și valorificării resurselor materiale și energetice și să aplice integral soluțiile stabilite de colectivele de specialiști care au analizat concepția produselor și tehnologiilor în cadrul acțiunii de reducere a consumurilor materiale și energetice.

Modalități de acțiune specifice fiecărei ramuri

ESTE NECESAR să se acționeze cu mijloace adecvate în fiecare ramură de producție, în așa fel încît în acest an și pe întregul cincinal să se obțină reduceri accentuate ale normelor de consum. Astfel, în industria metalurgică se impun îmbunătățiri substanțiale ale tehnologiilor în oțelării, îndeosebi printr-o mai bună pregătire a șarjelor de încărcare, respectarea strictă a proceselor tehnologice și a temperaturilor, trecerea la aplicarea tehnologiilor tandem cu afinarea și alierea în oală, extinderea turnării sub vid și

a retopirii sub vid și sub pat de zgură. Economii importante vor trebui obținute prin creșterea scoaterii de laminate din tona de oțel lingou cu 6—7% îndeosebi prin extinderea turnării continue și a degajării sub vid, optimizarea parametrilor lingotierelor și utilizarea materialelor antiretasură la turnarea indirectă a oțelului etc. La cocsul de furnal, material deficitar și procurat în mare parte din import, se va acționa pentru îmbunătățirea pregătirii materiilor prime, creșterea temperaturii aerului insuflat și ameliorarea tehnologiei de elaborare a fontei, ceea ce va determina reduceri ale consumurilor specifice de aproape 3%. Un rol fundamental în creșterea eficienței consumurilor de materii prime în industria metalurgică îl va avea îmbunătățirea calitativă a produselor, în sensul garantării unui număr sporit de proprietăți de întrebuințare și tehnologice, al asigurării unor suprafețe curate și lipsite de decarburări și defecte superficiale, al diversificării tratamentelor termice aplicate în siderurge în cazul materialelor care nu mai suferă prelucrări termice ulterioare.

Asigurarea reducerilor proiectate pentru normele de consum în construcția de mașini face necesară desfășurarea unor acțiuni susținute pentru re proiectarea constructivă și tehnologică a produselor, în cadrul cărora redimensionarea, îmbunătățirea principiilor funcționale și alegerea judicioasă a materialelor, luând ca bază realizările de vîrf pe plan mondial, sînt căile hotărîtoare ce trebuie avute în vedere. Este necesar, totodată, să se urmărească cu fermitate și să se asigure micșorarea sensibilă a greutății nete a produselor, creșterea durabilității și a randamentelor lor în funcționare pentru a determina reducerea proiectată pentru consumul de materii prime și materiale necesare realizării lor, precum și scăderea substanțială a combustibililor, carburanților sau energiei cerută de funcționarea lor. În al doilea rînd, modernizarea tehnologiilor aplicate prin generalizarea celor mai bune rezultate obținute și extinderea de tehnologii eficiente (tratamente termice, mecanice și chimice moderne, forjarea în matriță și în stare semisolidă, ștanțarea, extruderea la cald și la rece, debitarea în zig-zag a tablei dinam etc.) determină reducerea pierderilor tehnologice și implicit creșterea coeficienților de utilizare a materialelor utilizate în această ramură prelucrătoare de metal pînă la 0,87 în medie, adică cu 8,6%. Accelerarea ritmului de înnoire și modernizare a producției este determinată și de faptul că unele din produsele realizate sînt mai grele decît cele similare fabricate în alte țări, iar coeficientul de utilizare a metalului este mai scăzut. Astfel, mașinile de alezat și frezat executate la I.M.U.A.B. sînt mai grele cu 20—25%, unele ventilatoare cu 80%. Adaosurile de prelucrare la unele întreprinderi „Grivița Rosie”, „23 August”, I.C.M. Reșița și altele sînt uneori de 2—3 ori mai mari decît produsul finit, ceea ce, pe lîngă consumuri exagerate, conduce la menținerea unui nivel scăzut al productivității muncii.

Sarcini mari în reducerea consumurilor materiale revin și industriei chimice. În această ramură, hotărîtoare este extinderea și generalizarea tehnologiilor moderne cu randament sporit și îndeosebi cu consumuri diminuate de gaze naturale în procesele din industria anorganică (amoniac, metanol etc.), precum și revederea rețetelor și a tehnologiilor pentru reducerea în continuare a consumurilor de cauciuc natural, fosforite, sulf și altele. Se impune, de asemenea, creșterea gradului de valorificare a hidrocarburilor utilizate pentru fabricarea materialelor plastice, a cauciucului sintetic, precum și a materiilor prime pentru producția de fibre. Atît în chimie, cît și în celelalte ramuri, economisirea de materiale noi, prin intensificarea colectării și valorificării materialelor nefolosibile uzate, reprezintă una din căile determinante de reducere a cheltuelilor materiale. Consumul de uleiuri vegetale și înlocuirea acestora cu produse pe bază de rășini alchidice și parțial cu vopsele emulsionate ca și organizarea în stații centralizate a unor procese de recuperare și regenerare a materialelor uzate (solvenți, reactivi, diluanți etc.), stau, de asemenea, la baza normelor îmbunătățite proiectate pentru noul cincinal.

În industria materiallor de construcții, este necesar să se mărească ponderea cimentului produs prin procedeul uscat, să se asigure condițiile de funcționare a capacităților existente la parametrii proiectați și să se dezvolte noi capacități cu consumuri energetice reduse. Prin extinderea utilizării substanțelor tensioactive la măcinarea cimentului și înlocuirea transportului pneumatic al cimentului cu transport mecanic, folosind benzi și elevatoare, se prevăd, de asemenea, importante economii de energie. Se impune intensificarea utilizării unor cantități sporite de zgură, cenușă de termocentrală și căr-

bune praf, ca adaos la măcinarea cimentului, concomitent cu extinderea arderii fracționate și asigurarea recuperării integrale a resurselor energetice secundare, inclusiv modernizarea tehnologiilor de ardere a produselor ceramice și a varului.

Firește, sarcini importante în privința reducerii consumurilor materiale pe unitatea de produs revin și celorlalte ramuri din economie — industria forestieră, industria energiei electrice și termice, industria ușoară, în agricultură și industria alimentară, în transporturi etc. Peste tot se cer restudiate normele de consum, nivelul acestora fiind adus la cotele corespunzătoare dotării tehnice și progresului tehnico-științific actual.

Calitatea produselor, factor fundamental al economisirii resurselor materiale

CALITATEA ȘI DURABILITATEA PRODUSELOR influențează, în mod hotărîtor, nivelul consumurilor de materii prime și materiale, intrucît anual o mare cantitate de astfel de resurse sînt consumate pentru menținerea în funcțiune a utilajelor, mașinilor și agregatelor aflate în dotare și pentru înlocuirea celor scoase din uz, inclusiv a bunurilor casnice de folosință îndelungată. **Importanța pe care o are creșterea fiabilității și durabilității produselor rezultă din aceea că activitatea anuală de întreținere și reparații se cifrează la peste 63 mld. lei, din care numai piesele de schimb reprezintă peste 28 mld. lei.** Consumul de metal pentru înlocuirea bunurilor de consum de folosință îndelungată și a mijloacelor fixe, pentru întreținerea și reparația lor reprezintă în jur de 30% din consumul intern și se ridică la peste 850 mii tone în acest an, din care circa 350 mii tone pentru producerea și recondiționarea pieselor de schimb.

Dimensiunea importantă a consumului de resurse materiale necesare înlocuirii, întreținerii și menținerii în funcțiune a patrimoniului de mijloace fixe și a bunurilor de consum de folosință îndelungată, impune să se acorde o atenție mult mai mare căilor de reducere a volumului de materii prime și materiale consumate pentru aceste activități. În acest sens, o măsură deosebit de eficientă pentru reducerea consumurilor materiale o constituie **prelungirea duratei de viață a pieselor, ansamblurilor și produselor, care trebuie asigurată încă din faza de concepție-proiectare a produselor.** Astfel, de exemplu, creșterea durabilității acumulatorilor cu plumb cu numai 10%, ceea ce este ușor de realizat printr-o execuție mai îngrijită, ar determina o economie anuală de circa 2000 t plumb, iar la anvelopele din cauciuc sporirea cu 20% a duratei de exploatare în condițiile încadrării în caracteristicile tehnice ce permit folosirea, ar asigura o economie anuală de 7000 t cauciuc.

Analizînd durabilitatea produselor realizate se constată că aceasta nu este corelată, în unele cazuri, cu cerințele și nu asigură un consum de materiale optimizat pe durata de utilizare a produsului. Astfel, majoritatea aparatelor electrice de uz casnic au o durată de viață normată prea scurtă, în timp ce materialele și confecțiile textile au o durabilitate care depășește schimbările de modă și deci nu răspund unei cerințe funcționale. În consecință, în timp ce în domeniul mașinilor și aparatelor economiile de materii prime și materiale trebuie accentuate pe calea lărgirii duratei de funcționare a produselor, în domeniul confecțiilor textile sînt încă rezerve de reducere a cantității de materiale încorporate în produse și de accentuare a înlocuirii materialelor noi, scumpe și deficitare.

Din analizele efectuate a rezultat că în unele întreprinderi sînt deficiențe de execuție, ca urmare a utilizării unor tehnologii depășite, a gradului scăzut de echipare cu SDV-uri și AMC-uri, a abaterilor de la documentația tehnică. Asemenea aspecte se datoresc faptului că unele consilii ale oamenilor muncii, factorii de conducere ai producției nu manifestă exigența necesară pe întregul flux tehnologic, nu iau măsuri pentru întărirea asistenței tehnice, îndeosebi în schimburile I și III. precum și controlului interfazic, nu trag la răspundere pe cei vinovați. **Creșterea duratei de viață a utilajelor, instalațiilor și bunurilor de consum nu poate fi despărțită de ideea modernizării pe parcurs, cu ocazia reparațiilor,** astfel încît să se evite uzura morală și să se asigure menținerea utilajelor respective la parametrii competitivi, în pas cu progresul tehnico-economic.

Un al doilea aspect, strîns legat de cel anterior, îl reprezintă asigurarea atît din proiectare cît mai ales din execuție a unui astfel de nivel calitativ încît să se evite orice întreruperi accidentale în funcționare și deci consumuri suplimentare pentru

Mircea PÎRJOL

(Continuare în pag. 10)

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

Îndeplinirea ritmică a producției fizice și nete

UNA DIN DIRECȚIILE PRIORITARE de acțiune în această etapă o reprezintă, așa cum s-a subliniat în documentele celui de-al II-lea Congres al Consiliului oamenilor muncii, realizarea integrală, la termene și cu eficiență economică sporită a tuturor prevederilor de plan. Aceasta permite, în condițiile creșterii interdependenței legăturilor dintre diferitele ramuri și sectoare de activitate, integrarea producției fiecărei întreprinderi în cerințele de plan, îndeplinirea, în structura aprobată și de calitate superioară, a întregii game de produse și sortimente necesare economiei naționale, corelarea și fundamentarea mai bună a planurilor proprii de dezvoltare economico-socială. Paralel cu aceasta, se asigură disponibilizarea, într-o proporție tot mai mare, a resurselor interne necesare creșterii și diversificării producției, lărgirii posibilităților de export, cu implicații directe asupra rezultatelor economice obținute. În acest context se înscriu și eforturile întreprinse de colectivul de oameni ai muncii de la Întreprinderea de mecanică fină București, pe linia îndeplinirii ritmice, lună de lună, a sarcinilor de producție.

Dimensiunile concordanței prevederi—realizări

ACTIVITATEA economică a întreprinderii, pe primele 5 luni din acest an, reliefează faptul că pe baza mobilizării întregului colectiv, prevederile

de plan la principalii indicatori au fost realizate și chiar depășite. (tabelul)

Dinamica principalilor indicatori pe luni ale anului 1981 și comparativ cu 1980

Indicatorul	%	
	5 luni real/pl.	1981/1980 5 luni
Producție fizică	105,41	120,4
Producție netă	100,45	113,6
Producție marfă	101,14	119,8
Productivitatea muncii	100,49	109,3
Cheltuielile de producție	98,82	93,61

Merită relevat faptul că în fiecare lună realizările la indicatorii respectivi au depășit prevederile, astfel încât pe ansamblul întreprinderii s-a asigurat și onorarea contractelor economice la termenele fixate, atât cantitativ, cât și calitativ. Eforturile depuse de colectivul întreprinderii s-a concretizat în produse cu un înalt grad de prelucrare industrială (aparate de măsurat alezaje cu citire directă, aparate de control activ pe mașinile-unelte, mecanisme de temporizare cu precizie de sutime de secundă pentru releele electrice din sistemele de automatizare, relee de presiune și temperatură în agregatele frigorifice și motoare etc.), în mare măsură rod al gândirii tehnice proprii, competitive atât față de solicitările beneficiarilor interni, cât și la export. Producerea unor sortotipodimensiuni de înaltă fiनेțe și precizie, multe dintre ele recent asimilate în producție, calitatea superioară a acestora au asigurat, pe lângă o eficiență sporită la beneficiar, și creșterea eficienței economice proprii. Din multitudinea căilor de acțiune întreprinse, două direcții au contribuit în mod hotărâtor la obținerea succeselor amintite :

1 Promovarea de tehnologii noi, eficiente și perfecționarea celor existente. La nivelul întreprinderii au fost organizate colective integrate de cercetare, la care participă și un număr însemnat de muncitori și specialiști din producție. Prin activitatea acestor colective s-a reușit obținerea unor importante sporuri de producție și economii de materiale pe seama modernizării unor tehnologii existente și asimilării altora noi. Astfel, perfecționarea tehnologiei de obținere a carcaselor de AMC-uri prin turnarea de precizie în modele ușor fuzibile a asigurat, pe lângă o creștere a productivității muncii de 15%, și economii de peste 30 t de oțel. Semnificativ este și faptul că perfecționările constructive s-au realizat în special la acele tehnologii la care s-a reușit și înlocuirea totală sau parțială a metalelor neferoase cu repere din mase plastice, (de exemplu, iniecierea pe plăcile mecanismelor a lașărelor din masă plastică la produsele

de orologerie cu efecte economice directe în economisirea a 12 t alamă).

2 Amplificarea creației tehnice proprii, integrarea realizărilor operațiv în producție. Prin dezvoltarea cercetării și proiectării la nivelul întreprinderii cât și al secțiilor de producție s-a accelerat procesul de asimilare și modernizare a produselor, reducerea perioadei de asimilare fiind în medie de 2,5—7 luni. Asimilarea, de exemplu, a sculelor pentru minerit de la combinate ce lucrează în subteran a permis scurtarea termenului de execuție cu circa 5 luni de zile, iar în cazul aparatelor și sistemelor de măsurare în domeniul lungimilor cu afișare numerică s-a reușit, pe lângă scurtarea cu 3—4 luni a duratei de execuție, și obținerea unor economii de 4 000—5 000 lei/kg/metal, care au condus la sporirea producției de comparatoare și aparate de măsurat parametrii roților dințate.

Trebuie să evidențiem și acțiunile largi întreprinse pe linia reprojectării unor produse și asimilării unor invenții și inovații. Realizarea, de exemplu, a planșelor de la presostatele cu membrană prin presare pe bachelită, pe lângă faptul că a permis înlocuirea aliajului de aluminiu, a asigurat și economii de circa 500 000 lei la consumul de metal și de 700 000 lei la cheltuielile de manoperă. Pe de altă parte, reprojectarea și modernizarea unor produse cum este cazul comparatoarelor cu domeniu mare de măsurare (de 30, 50, 80 și 100 mm) a condus atât la îmbunătățirea calității sortimentelor realizate, cât și la creșterea programului de export al întreprinderii.

Este de relevat totodată gradul înalt de tipizare al producției pe componente, cât și acțiunile proprii de autodotare — acțiuni ce au facilitat o participare largă a specialiștilor cât și a cadrelor de cercetători. Gradul de tipizare la unele grupe de produse a ajuns în prezent la 70—80% (comparatoare cu cadran 75%, mecanismele de la pasametrele cu cadran circular 70%, presostate și termostate 82% etc.). O eficiență sporită a fost obținută și prin modul de valorificare, prin efort propriu, a propunerilor de realizare a unor mașini și instalații necesare dotării producției. De la începutul anului și până în prezent au fost introduse în producție, prin autodotare, mașinile de găurit de precizie cu copier pneuomhidraulic, instalația de automatizare a pieselor de 63 tone pentru presarea segmenților diamantați și altele. Acțiunea respectivă a contribuit la o reducere a efortului valutar cu aproximativ 3,5 milioane dolari.

Decalaje între posibilități și gradul lor de valorificare

ȚINÎND SEAMA de eforturile depuse, rezultatele obținute nu oglindesc în întregime posibilitățile mari de care dispune Întreprinderea, datorită

existenței unor neajunsuri pe filiera organizării și desfășurării proceselor de producție :

— neritmicitate în aprovizionare, a'it cu materii prime și materialele cii și cu piese de schimb. Neîncheierea integrală sau la timp a contractelor economice pentru producția internă și export a condus în unele cazuri la întreruperi în procesele de producție. Dacă s-ar fi asigurat la timp, de exemplu, piesele de schimb necesare unor utilaje de producție din secțiile de bază ale întreprinderii, s-ar fi putut reduce timpul de stagnare a acestora în revizii și reparații, ceea ce ar fi permis, de la începutul anului, cu dotarea tehnică existentă, o creștere suplimentară de aproximativ 2% a producției planificate :

— neasimilarea la termenele planificate a unor produse cu înalt grad de complexitate în producția de serie (manometre și termometre speciale, presostate și termostate speciale, pasometre, vite-zograful etc.) paralel cu micșorarea diversității produselor din cadrul loturilor de produse executate. Aceasta ar fi putut asigura o creștere de 15—20% a productivității muncii, la fiecare linie tehnologică în parte etc.

Evitarea unor astfel de neajunsuri în respectarea disciplinei tehnologice ar fi condus la un spor al productivității muncii pe întreprindere de circa 50%, cu consecințe favorabile asupra realizării indicatorilor de plan etc.

Analizele recente ce au avut loc în spiritul documentelor Congresului consiliilor oamenilor muncii au relevat numeroase posibilități ce se cer valorificate mai rapid și eficient, colectivul întreprinderii stabilind ca prime acțiuni în această direcție următoarele :

● perfecționarea activității de pregătire a forței de muncă pentru atelierele prelucrătoare, în special prin extinderea policalificării acestora, respectiv trecerea și recalificarea unor muncitori din secțiile de montaj în secțiile de prelucrare — acțiune care va asigura o creștere de 1—2% a productivității muncii : prin aceasta se va asigura încărcarea și utilizarea superioară a mașinilor de rectificat și frezat din cele trei secții de bază ale întreprinderii. Această acțiune, în concepția specialiștilor, trebuie corelată și cu extinderea polideservirii utilajelor, domeniu în care se înregistrează serioase restanțe, în special la mașinile de frezat, mașinile de rabatat cu cuțit mobil, cuptoarele și băile de săruri pentru tratament termic, mașinile de prelucrat prin electroeroziune etc. ;

● îmbunătățirea colaborării interuzinale, între secțiile de producție, în vederea utilizării superioare a suprafețelor și capacităților de producție, prin preluarea unor operații de la secțiile cu virfuri de producție la cele cu deficit. Este necesară în acest sens urmărirea în mai mare măsură a gradului de încărcare a fiecărei secții și a fiecărui utilaj, asigurarea unor fluxuri

tehnologice optime prin adâncirea specializării pe operații și pe produs, înălțurarea locurilor înguste, precum și creșterea complexității utilajelor universale în executarea mai multor operații, în funcție de cerințele de moment și de perspectivă ale producției ;

● asigurarea unei aprovizionări ritmice cu materiile prime și materialele necesare și îmbunătățirea echipării cu SDV-uri a utilajelor din secțiile de prelucrare mecanice (matrițe pentru operații de ștanțare fină, came pentru trecerea de pe strungurile paralele pe strungurile automate, dispozitive pentru mecanizarea operațiilor de montaj etc.), în scopul desfășurării continue a producției și scurtării termenelor de execuție planificate. Aceasta este o idee ce câștigă tot mai mult teren în rindul specialiștilor, mai ales în condițiile trecerii la producerea în serie a unor produse cu pondere mare în ansamblul producției întreprinderii.

Se desprinde astfel ideea că la nivelul întreprinderii de mecanică fină sînt încă serioase posibilități de sporire a producției, de creștere a productivității muncii, de îmbunătățire calitativă a rezultatelor activității economice. Importantă rămîne mobilizarea plenară și cît mai rapidă a acestor rezerve, care pot aduce un însemnat aport la îndeplinirea ritmică, lună de lună, a producției fizice și nete planificate.

Corneliu BĂRNEA

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Realizarea planului la producția de mobilă

MOBILA reprezintă produsul care asigură una din cele mai înalte valorificări a masei lemnoase. Astfel, în 1980, fiecare metru cub de lemn încorporat în mobilă, a căpătat o valoare de 5 437 lei, existînd perspectiva ca în 1985 să ajungă la peste 7 mii lei. Aceasta justifică pe deplin orientarea existentă privind dezvoltarea în ritm susținut a producției de mobilă, astfel ca nivelul din 1985 să reprezinte o creștere de circa 60% față de 1980.

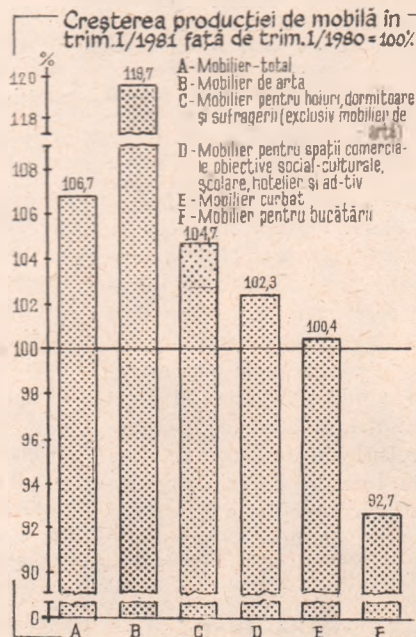
În scopul acoperirii în continuare a necesarului intern și a cerințelor de export în condițiile unei eficiențe cît mai ridicate, are loc o diversificare a producției în paralel cu specializarea procesului de fabricație a'it pe tipuri de mobilă, cît și pe elemente constructive (elemente masive, panouri, sertare etc.). Pe această cale se produc o serie de schimbări în structura producției de mobilă, astfel ca acele grupe de mobilier care răspund în cel mai înalt grad cerințelor complexe ale populației și economice

să fie promovate cu precădere. De exemplu, producția de mobilier de artă, care asigură o valorificare ridicată a lemnului și un curs de revenire bun la export, are un ritm de creștere superior celorlalte grupe (graficul).

În legătură cu modul de realizare a producției în trim. I 1981, sînt de menționat unele rămîneri în urmă atît în expresie valorică, cît și la numărul de garnituri, pe toată structura planificată. Avînd în vedere că sarcinile de producție din trim. II sînt mai mari cu 12,5% ca cele din trim. I, iar cele din sem. II 1981 sînt cu 14,1% mai mari ca cele din sem. I este necesar ca întreprinderile producătoare de mobilă să ia măsuri energice care să ducă la realizarea planului. Măsurile respective trebuie să vizeze lichidarea neajunsurilor semnalate în cursul trim. I și anume : neritmicitatea în aprovizionarea cu unele materii prime lemnoase (cherestea de fag și stejar, PAL, furnire, plăci innobilate etc.), care trebuie asigurată chiar de unitățile din

cadru M.E.F.M.C. : neințrarea în funcțiune la termene sau nea'ingerea parametrilor proiectați la unele secții noi de mobilă (Brăila, București, Iași, Gherla, Piatra Neamț și Tg. Jiu) : lipsa unor materiale de finisaj (lacuri

și grunduri carbomidice, de la „Policeilor”-București și „Azur”-Timișoara) : lipsa unor materiale de tapițerie (stofe, plușuri și spume poliuretanece de la întreprinderile M.I.U.),

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

EXTINDEREA RECONDIȚIONĂRII PIESELOR ȘI SUBANSAMBLELOR

ASTĂZI, în întreaga economie, un număr însemnat de mijloace de producție sînt — pentru perioade mai lungi sau mai scurte — scoase din funcțiune din cauza uzurii, uneori foarte ușoare, a unei piese sau subansamblu. Ca urmare, utilaje scumpe, multe din import, sînt folosite sub capacitatea lor, iar producția și productivitatea sînt

afectate, pentru că imobilizarea unui utilaj aduce pagube de 10 pînă la 1000 ori mai mari decît pretul piesei noi care, uzată fiind, i-a întrerupt funcționarea.

În aceste împrejurări sînt pe deplin justificate interesul și eforturile pentru menținerea și utilizarea la întregul potențial a tuturor capacităților de pro-

ducție de care dispune economia noastră. Măsuri importante se impun în această privință pentru efectuarea corespunzătoare a reparațiilor curente și capitale, asigurarea la timp — și într-o măsură cît mai mare prin recondiționare — a pieselor și subansamblelor de schimb necesare.

Promovarea tehnologiilor avansate

CA ȘI CELELALTE RAMURI ale economiei naționale, prin investițiile realizate an de an, transporturile și telecomunicațiile au în dotare un număr mare de mijloace de transport (auto, material rulant, naval), utilaje de construcții, mașin-unelte etc. Volumul crescînd al acestora și exploatarea lor din ce în ce mai intensivă au condus la apariția unui număr sporit de piese uzate care trebuie înlocuite cu piese noi, fie cu altele recondiționate. Cum de multe ori piesele de schimb de complexitate ridicată, înglobînd o cantitate mare de metal și energie, nu pot fi procurate din producție internă sau din import, și nu ar fi nici rațional să se recurgă la piese noi, în cadrul Institutului de cercetări și proiectări pentru transporturi tehnologice s-a trecut de mai mulți ani la inventarierea pieselor importante, la elaborarea tehnologiilor de recondiționare, proiectarea și execuția instalațiilor de recondiționat prin diverse procedee. Odată cu livrarea instalațiilor respective, institutul acordă beneficiarilor și asistență tehnică la montaj și în asimilarea tehnologiilor. Este de menționat faptul că acțiunile de recondiționare a pieselor și subansamblelor uzate nu numai că le aduc la nivelul calitativ corespunzător, dar în multe cazuri le conferă prin modernizare și parametrii mai ridicați.

Unul din procedeele adecvate, în special în cazul pieselor de revoluție, cu uzuri mici, este metalizarea prin pulverizare în arc electric. Tehnologia de recondiționare elaborată de specialiștii din I.C.P.T.T., ca și utilajul corespunzător, nu necesită nici un fel de importuri. Principalele avantaje ale acestui procedeu sînt următoarele: se pot depune straturi de metal între 0,3—10 mm, de diferite calități și durități, în funcție de necesitate; piesa pe care se face depunerea nu se încălzește la peste 80°C și nu suferă deci transformări structurale, nu se deformează și nu are tensiuni interne care ar putea conduce la ruperea ei în timpul funcționării; procedeul este simplu și relativ ușor de aplicat, după o tehnologie bine stabilită și se pretează la mecanizare și automatizare. Datorită acestor avantaje și necesităților crescînde în toate ramurile, proiectantul a executat pentru M.T.Tc., M.A.I.A., M.M.P.G., M.C.Ind., peste 20 instalații de acest fel, cu ajutorul cărora se recondiționează arbori cotiți de puteri pînă la 2 000 CP, axe de diferite tipuri, piese auto, osii de vagoane, piese de nave și de locomotive, de mașini agricole și de utilaje de construcții etc. Interesul crescînd și rezultatele bune obținute pînă în prezent la beneficiari au determinat ca, în anul 1981, să se producă în continuare alte 20 de asemenea instalații.

Pentru recondiționarea unor piese grele, cu uzuri mari, la care metalizarea nu se poate aplica, institutul a elaborat tehnologii și executat instalații de sudură automată sau semiautomată, folosind sudarea sub strat de flux (ceramic sau topit), sudarea în mediu de bioxid de carbon, argon sau amestec de gaze. În acest scop au fost realizate 12 instalații de acest tip pentru M.T.Tc. și alte ministere și sînt în curs de execuție alte 6 instalații, care vor fi livrate pe parcursul anului beneficiarilor interesați în utilizarea tehnologiilor respective de recondiționare.

Cu ajutorul tehnologiilor și instalațiilor de sablare-metalizare și sudură automată se obțin economii mari de mate-

riale și manoperă la beneficiari. Pentru edificare, în tabelul alăturat sînt inserate denumiri de piese principale, tipul de recondiționare folosit și economiile realizate prin recondiționarea unor piese. O estimare a efectelor extinderii aplicării tehnologiilor de recondiționare la scară națională arată că, anual, se pot evita în acest fel cheltuieli de miliarde lei și se pot obține, odată, beneficii de zeci de milioane care, toate, se pot traduce în creșterea însemnată a retribuției celor angrenați în asemenea acțiuni.

Eficiența aplicării unor tehnologii la recondiționare

Denumirea piesei uzate	Procedeu aplicat	Pret piesă — lei —	Valoarea nouă aproximativă a recondiționării — lei —	Economii posibile față de pretul piesei noi
Arbori cotiți de locomotivă DH de 700 CP uzură la fusuri	metalizare	40 000	2 000	20 ori
Arbori cotiți Raba uzură la fusuri	metalizare	6 250	200	31 ori
Arbori cotiți Saviem uzură la fusuri	metalizare	3 160	150	21 ori
Crapodină fixă de vagon uzură la locașul de asamblare	automată	1 300	300	4 ori
Flanșe pe arbore uzură pe locașul de semering	metalizare	2 000	100	20 ori
Osie de vagon uzură locaș rulment	metalizare	3 500	500	7 ori
Arbore naval SKL-6NVD-36-1 (import) uzură la fusuri	metalizare	100 000	3 000	33 ori

Un interes major trebuie acordat și aspectului, nu mai puțin important, că datorită performanțelor tehnice și randamentului obținut, toate instalațiile date în exploatare pînă în prezent s-au amortizat prin economiile realizate, în 7—15 luni de zile. Desigur că aceasta a depins în special de interesul fiecărei întreprinderi în aplicarea procedeele de recondiționare.

Un exemplu de generalizare a unei cercetări finalizate în anul trecut îl constituie metalizarea arborilor cotiți auto pe baza tehnologiei stabilite și a încercărilor de probă pe banc la institut. 6 întreprinderi de reparații auto au fost dotate cu instalații de metalizare executate de I.C.P.T.T. urmînd ca, pînă la finele anului 1981, să se mai execute alte instalații pentru Centrala de reparații auto București. Astfel, toți arborii cotiți auto, ca și alte piese din acest domeniu, se recondiționează în mod curent, dublînd (cel puțin) viața acestora. În acest fel, economiile ce se realizează prin recondiționare numai în cadrul M.T.Tc. vor depăși în 1981, dacă luăm în considerare și alte procedee aplicate de întreprinderile ministerului, 100 milioane lei. Dar cum M.T.Tc. deține numai o parte din parcul auto pe întreaga economie, ar fi de importanță majoră ca și întreprinderile celorlalte ministere deținătoare de mijloace auto să fie dotate cu asemenea instalații de recondiționare a pieselor.

Economiile realizate prin recondiționare vor căpăta însă o și mai mare însemnătate și vor crește mult, mai ales dacă se vor introduce și generaliza și alte procedee cum ar fi: sudarea

metal inert gaz — MIG, sudarea wolfram inert gaz — WIG la recondiționarea pieselor uzate din oțeluri speciale sau din metale neferoase, confecționarea unor piese (acum din metale neferoase) din oțeluri acoperite cu metale neferoase pentru economisirea acestora din urmă, sudarea prin frecare și prin topire intermediară, cromarea dură etc.

O atenție deosebită va trebui acordată și aspectului preventiv al uzurii. În acest scop, piesei veritabilă la recondiționare urmează să i se aplice un strat dur, un tratament termic etc., care să-i mărească durata în exploatare față de piesa nouă. De mare importanță ar fi aplicarea unor procedee de vîrf în domeniul recondiționării, cum sînt de exemplu: metalizarea cu pulberi în jet de plasmă; metalizarea cu pulberi ceramici; nitrurarea ionică și alte procedee prin care durata de serviciu a unor piese crește de 3—5 ori.

Obstacole, căi și mijloace în extinderea recondiționărilor

IMOBILIZAREA utilajelor, ca urmare a uzurii unor piese componente și cheltuielile destinate confecționării pieselor noi, cauzează pe întreaga economie pagube considerabile. Pînă de curînd, mult dintre conducătorii de întreprinderi, ai formațiilor de lucru au fost uneori, și din păcate mai sînt încă, preocupați în mare măsură de realizarea unor indicatori ai planurilor de producție, indiferent cu ce preț. De aceea, recondiționarea pieselor și subansamblelor a constituit o acțiune mai mult sporadică, efectuată pentru unele piese a căror lipsă periclită serios planul de producție.

După apariția unor acte normative care reglementează această problemă la scară națională (Decretul 463/1979 privind recondiționarea pieselor) și care facilitează chiar mărirea duratei utilizării pieselor între două reparații față de cele originale, acțiunea de recondiționare poate și trebuie să devină un sistem cit mai bine organizat în cadrul ministerelor, centralelor și întreprinderilor. Desigur, o contribuție importantă în introducerea și asimilarea unor tehnologii și utilaje noi, pentru reducerea importurilor și cheltuielilor materiale, poate fi adusă de institutele de cercetări și proiectări. Dar extinderea recondiționării pieselor și subansamblelor are de trecut mai multe obstacole nu chiar atît de ușor de învins. Între acestea sînt de reținut: ● lipsa unei concepții clare, la conducătorii unor întreprinderi, asupra a ceea ce trebuie întreprins în această direcție; ● necunoașterea îndeajuns de către cei interesați a

posibilităților și realizărilor din țară în domeniu; ● insuficiența unui personal mediu și superior specializat, bun cunoscător al procedeele de recondiționare; ● optică păgubitoare a unor tehnicieni că recondiționarea pieselor se poate face numai cu materiale și utilaje din import; ● lipsa unor utilaje și tehnologii puse la dispoziția întreprinderilor pentru a putea recondiționa pe grupe de piese și procedee; ● insuficienta receptibilitate a unor ministere și întreprinderi în a depune eforturi pentru asimilarea, respectiv fabricarea în cantități suficiente a unor materiale (sîrme, pulberi, electrozi etc.) necesare recondiționărilor; ● colaborarea deficitară între institute de cercetare și întreprinderi.

Pentru depășirea acestor obstacole și impulsionarea acțiunii de recondiționare, considerăm posibile cîteva direcții de acțiune.

1. **Ministerele, prin centralele și întreprinderile lor, să întocmească cataloage pentru piesele importante de consum uzual, ca și pentru cele care sînt scumpe, de import și de mare interes pentru producție.** În catalog trebuie să fie anexat desenul piesei și să se noteze locul unde se produce uzura lor. Aceste cataloage ar urma să fie centralizate la M.A.T.M.C.G.F.F. și C.N.S.T.

2. **Să se inventarieze prin C.N.S.T. și M.A.T.M.C.G.F.F. instalațiile și tehnologiile de recondiționare, puse la punct și ansamblul economiei, ca și executanții lor.** Aceste date trebuie să stea la dispoziția direcțiilor tehnice și serviciilor mecano-energetice din ministere cărora le revin sarcinile de recondiționare.

Ca urmare a eelor arătate, ministerele, centralele, respectiv întreprinderile, ar putea fi în măsură să stabilească: ce tipuri de instalații le sînt necesare; ce volum de piese au de reparat și, ca urmare, de cîte instalații au nevoie; ce economii de metal și manoperă s-ar putea face și ce fonduri de investiții în piese de schimb s-ar putea evita;

3. **C.N.S.T., M.A.T.M.C.G.F.F., M.I.M. și M.I.C.M. să conlucreze mai eficient pentru preluarea cît mai urgentă în planul de cercetare-asimilare, respectiv producție a fabricării unor materiale de import (sîrme, pulberi, electrozi etc.), pentru ca recondiționarea să se poată aplica la cît mai multe piese și subansamble uzate.**

Considerăm că măsurile menționate, ca și altele, transpuse consecvent în procesul productiv, vor conduce la extinderea sistematică a recondiționărilor, trecîndu-se la o adevărată industrie a acestei activități, cu o deosebită eficiență pe ansamblul economiei.

Petre STOIANOVICI

Reducerea accentuată a cheltuielilor materiale

(Urmare din pag. 6)

reparații și piese de schimb neavute în vedere la conceperea produsului. O asemenea abordare a proiectării produselor prin prisma creșterii fiabilității lor și în cadrul căreia comportarea și durabilitatea diferitelor piese este prestabilită, ar permite determinarea, pe baza unor normative rigurose fundamentate, a necesarului cantitativ și sortimental de piese de schimb și pe această cale o reducere sensibilă a volumului de piese consumate.

Rezerve importante în reducerea volumului necesar de piese de schimb constau în **refolosirea pieselor uzate prin recondiționarea lor**, precum și a pieselor recuperate de la utilajele casate, eliminîndu-se practica predării ca fier vechi a unor reperi sau subansamble înlocuite în cursul reparațiilor, stabilindu-se în acest scop, chiar de către proiectant, tehnologia și condițiile în care se efectuează remanierea diferitelor piese.

În sfîrșit, o atenție mult mai mare trebuie acordată creșterii randamentelor în funcționare a agregatelor, mașinilor și utilajelor, cu implicații directe asupra consumului de carburanți, combustibili și energie electrică necesare funcționării lor. Reducerea accentuată și sistematică a consumurilor materiale pe fiecare unitate de produs implică măsuri de importanță majoră, dintre care am evidențiat:

a) prevederea în planurile anuale de cercetare științifică și de introducere a progresului tehnic a sarcinilor de proiectare constructivă și tehnologică, de modernizare a tehnologiilor și de asimilare a materialelor noi necesare pentru asigurarea încadrării în nivelurile indicatorilor de consum prevăzuți în program;

b) proiectarea, asimilarea și realizarea de produse și tehnologii noi ale căror consumuri specifice, coeficienți de utilizare și grad de valorificare a materiilor prime și energetice să se situeze la nivelul celor mai bune realizări pe plan mondial;

c) modernizarea proceselor și tehnologiilor care necesită consumuri specifice mai mari și/sau se realizează cu coeficienți de utilizare și grade de valorificare a materiilor prime și energetice mai mici decît cele proiectate pentru cîmpul actual;

d) extinderea aplicării analizei valorii la conceperea și proiectarea tuturor produselor noi și modernizate înscrise în planul de introducere a progresului tehnic;

e) orientarea cu precădere a planurilor de cercetare și introducere a progresului tehnic spre rezolvarea problemelor care vizează economisirea materiilor prime și energetice;

f) trecerea la întocmirea de bilanșuri energetice pe localități și platforme industriale pentru a putea stabili măsuri concrete de folosire integrală a tuturor resurselor energetice în toate anotimpurile și a economisi combustibili și energie electrică;

g) stabilirea unui program concret pentru proiectarea, asimilarea, omologarea și fabricarea recuperatoarelor, necesare pentru dotarea tuturor utilajelor consumatoare de energie primară existente în prezent în economie în vederea intensificării valorificării resurselor energetice refolesibile.

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

Aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar

UNA DIN IDEILE FUNDAMENTALE cuprinse în ampla expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii o constituie aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar, creșterea răspunderii consiliilor oamenilor muncii, a clasei muncitoare în îmbunătățirea planificării și conducerii tuturor domeniilor de activitate prin întărirea autoconducerii și autogestunii, sporirea rolului maselor populare în adoptarea hotărârilor, în îndeplinirea lor și totodată a controlului asupra întregii activități a organelor de stat.

Organizarea activității de așa manieră încât să se asigure realizarea integrală a tuturor prevederilor planului — producția fizică și netă, productivitatea muncii, nivelul cheltuielilor, beneficii — trebuie să constituie preocuparea sistematică a consiliilor oamenilor muncii, a întregului personal.

Folosirea cu randament maxim a potențialului tehnic și uman

DUPĂ CUM SE ȘTIE, prevederile planului cincinal asigură realizarea obiectivului strategic de trecere a României de la stadiul de țară în curs de dezvoltare la stadiul de țară mediu dezvoltată. În concordanță cu acest obiectiv strategic, planul cincinal reflectă accentuarea factorilor calitativi ai producției, creșterea eficienței în toate ramurile de activitate. Aceasta impune ridicarea calității producției, folosirea cu randament maxim a potențialului tehnic și uman, reducerea consumurilor de materii prime și materiale, economisirea de combustibil și energie, aplicarea cu fermitate a noului mecanism economico-financiar, a cărui esență constă în realizarea producției la cel mai înalt nivel calitativ, cu cele mai reduse cheltuieli materiale și de muncă, cu maximum de rentabilitate și beneficii.

Dacă ne referim numai la cheltuielile de producție din industria republicană, în actualul cincinal acestea se vor reduce cu cea. 170 miliarde lei, față de circa 100 miliarde lei cât s-a realizat în cincinalul 1976—1980, ceea ce impune un efort de gândire colectivă pentru modernizarea structurală a economiei noastre, pentru perfecționarea tehnologiilor de fabricație, reducerea consumului de materii prime, materiale, combustibili și energie pe unitatea de produs, creșterea productivității muncii, cât sigure de sporire a rentabilității și a beneficiilor, de asigurare a fondurilor necesare autofinanțării și dezvoltării fiecărei unități economice, a restituirii fondurilor primite de la societate, a participării oamenilor muncii la beneficiile realizate. Totodată, în cadrul noului mecanism economico-financiar întărirea autoconducerii muncitorilor, a autogestunii, sporirea efectivă a autonomiei unităților economice impune răspunderi sporite din partea consiliilor oamenilor muncii pentru realizarea planului la toți indicatorii, gospodărirea cu maximă eficiență a mijloacelor materiale și bănești, cunoașterea de către fiecare colectiv a cheltuielilor cu care se realizează produsele, a rentabilității, stabilirea de măsuri operative și eficiente pentru înlăturarea lipsurilor care se mai

manifestă în aplicarea noului mecanism economico-financiar.

În cadrul noului mecanism economico-financiar au fost introduși noi indicatori care dau posibilitatea exprimării mai reale a calității activității desfășurate, a rezultatelor obținute, cum sînt producția netă și producția fizică, au fost introduse noi instrumente și pirghii prin care adunările generale ale oamenilor muncii, consiliile oamenilor muncii pot și trebuie să acționeze pentru creșterea continuă a eficienței întregii activități.

Ca urmare a condițiilor create trebuie să crească rolul și contribuția adunărilor generale ale oamenilor muncii, a consiliilor oamenilor muncii la realizarea exemplară a indicatorilor cantitativi și calitativi ai planului, la mobilizarea tuturor rezervelor de sporire a producției și a productivității muncii, reducerea costurilor, trebuie să se afirme tot mai mult ca factori dinamizatori ai noului mecanism economico-financiar, al autoconducerii și autogestunii. Un cadru favorabil de manifestare a rolului și răspunderii sporite ce revin acestor organe în conducerea activității economice-sociale, în îndeplinirea planului la toți indicatorii, în fiecare unitate, îl va constitui aplicarea îndelungă secretarului general al partidului din expunerea la Congresul al II-lea al consiliilor oamenilor muncii de a se organiza o adunare generală specială, în lunile septembrie-octombrie, pentru discutarea și aprobarea planului de producție al anului următor. Cadru democratic creat va da posibilitatea sporirii contribuției oamenilor muncii la mai buna fundamentare a obiectivelor planului, care trebuie să țină seama de necesitatea cunoașterii și totodată a prevenirii și înlăturării fenomenelor negative ce se manifestă pe plan mondial pentru asigurarea unei dezvoltări armonioase, echilibrate, a întregii economii, pentru întărirea monedei naționale și a finanțelor țării.

Corelația cost reai—preț și exigențele creșterii eficienței

ACORDÎND o importanță deosebită creșterii rolului pirghiilor financiare în sporirea permanentă a eficienței întregii activități, creării condițiilor pentru aplicarea neabătută a noului mecanism

economico-financiar, secretarul general al partidului arăta că se impune să ținem într-o măsură mai mare seama în planificare de rolul pieței, al cererii, să avem în vedere că legea valorii și alte legități economice continuă să acționeze în socialism și deci trebuie avute în vedere în planificarea și conducerea activității economice. Totodată, se impune să luăm în considerație rolul și influența legilor economice în stabilirea prețurilor, în calcularea prețului de cost, a prețului de producție, a rentabilității și beneficiilor.

Pornind de la legitățile economiei socialiste, pe baza Hotărârii Plenarei C.C. al P.C.R. din decembrie 1980, s-a efectuat actualizarea și îmbunătățirea pe principii economice a corelării prețurilor de producție și de livrare, care se aplică de la 1 ianuarie 1981.

Noile prețuri de producție care se aplică în industrie, agricultură, construcții și transporturi asigură reflectarea mai reală în costurile de producție a cheltuielilor care se efectuează pentru realizarea producției, pentru importurile de materii prime și materiale. Totodată, noile prețuri de producție au dat posibilitatea comensurării mai exacte a contribuției fiecărei întreprinderi, a ramurilor economiei naționale, la crearea venitului național, baza asigurării dezvoltării noastre economico-sociale și a creșterii nivelului de trai al întregului popor. Corelarea prețurilor de producție pe principii economice a îmbunătățit raportul între prețurile materiilor prime și ale produselor finale, ceea ce a avut ca efect mutații atît între ramurile economiei naționale, cît și în cadrul industriei, în favoarea ramurilor primare și a celor ale prelucrării intermediare. Eliminarea finanțării de la buget în industria extractivă și la importul de materii prime a asigurat condiții mai bune pentru stimularea întreprinderilor în dezvoltarea producției interne de cărbune, țitei bauxită, mineruri feroase și neferoase etc., a dat posibilitatea evidențierii mai reale a aportului industriei extractive la dezvoltarea generală a întregii economii.

Noile prețuri de producție și de livrare care se aplică de la 1 ianuarie 1981 au întărit răspunderea colectivelor de oameni ai muncii în îmbunătățirea calității producției, reducerea costurilor de producție, au eliminat finanțările de la buget, creînd astfel condiții pentru realizarea unei producții rentabile de către toate unitățile care gospodăresc cu eficiență fondurile materiale și bănești care le-au fost încredințate de societate. Fiînd concepută nu ca o acțiune contabilă, ci ca una politică, în care au fost implicați toți factorii, în care un loc principal l-a ocupat stimularea prin preț a creșterii calității și a nivelului tehnic al producției, reducerea costurilor de producție și realizarea unei rentabilități sporite, prețurile de producție actualizate au contribuit la în-

tărirea autoconducerii, a autogestiunii, au dat posibilitatea aplicării, în mai bune condițiuni, a noului mecanism economico-financiar.

Acțiunea de actualizare a prețurilor de producție și de livrare nu trebuie considerată însă ca fiind încheiată. Participarea activă a economiei românești la diviziunea internațională a muncii (în actualul cincinal se prevede creșterea volumului comerțului exterior într-un ritm mediu anual de 11,9%), creșterea, în continuare, a prețurilor externe la principalele materii prime care se asigură într-o mare proporție din import impun revederea la perioade mult mai scurte a prețurilor de producție și de livrare. Astfel, prețurile externe la țiței, cărbuni cocsificabili, minereu de fier, coals metalurgic, apatite-fosforite și alte materii prime din import au continuat să crească, mărinđ efortul valutar pentru efectuarea importurilor respective.

Pornind de la necesitatea perfecționării prețurilor actualizate, ținind seama de tendințele prețurilor externe cu caracter de durată și pentru a stimula mai puternic economisirea de materii prime, materiale, combustibili și energie, în expunerea la cel de al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că va trebui să se mai aducă unele modificări nivelului prețurilor actuale „determinate de o mai bună corelare a prețurilor materiilor prime din țară cu cele din import, luindu-se ca bază prețurile internaționale”. Această acțiune de deosebită importanță pentru desfășurarea corespunzătoare a producției va avea ca efect reflectarea în prețuri a costurilor reale, ceea ce va asigura aplicarea legii valorii și a altor legități economice care acționează în economia socialistă.

Se poate aprecia că această măsură de maximă importanță va avea efecte deosebite asupra întregii economii, din care cele mai importante vor fi:

a) creșterea prețurilor materiilor prime din producția internă la nivelul prețurilor mondiale va stimula reducerea mai accentuată a costurilor de producție, în principal prin scăderea cheltuielilor materiale, întrucât orice gram de țiței, minereu de fier, coals și alte materii prime economisite va avea o valoare mult mai mare. Aceasta va avea ca efect o scădere a presiunii asupra importurilor unor materii prime și respectiv o reducere a eforturilor valutare;

b) alinierea prețurilor materiilor prime din producția internă la nivelul prețurilor de import va pune mai mult în evidență efectul economic favorabil al dezvoltării bazei proprii de materii prime, combustibili și energie, necesitatea de a pune în valoare toate resursele interne care să contribuie la asigurarea într-o proporție tot mai mare a consumului intern.

Noile prețuri vor da posibilitatea cormensurării mai reale a eficienței măsurilor stabilite de conducerea de partid, înainte de declanșarea crizei energetice mondiale, de creșterea a producției interne de materii prime, combustibil și energie și totodată de reducere substanțială a cheltuielilor materiale pe unitatea de produs;

c) introducerea în prețurile produselor din ramurile prelucrării intermediare și finale a noilor prețuri la materiile prime va avea ca efect o comparabilitate mai directă a eficienței produselor destinate exportului, prin intermediul cursului de revenire. În cazul în care la unele produse finite exportate va rezulta un curs de revenire mai mare decât cel al materiilor prime prelucrate, această situa-

ție va atrage atenția asupra necesității de a se acționa pentru reducerea costurilor de prelucrare, pentru creșterea calității producției corespunzător cerințelor pieței mondiale, precum și pentru obținerea unor prețuri externe mai mari. Trebuie să se asigure astfel un raport corespunzător între cursurile materiilor prime, combustibilului și energiei și cel al produselor finite exportate, respectiv din prelucrare să rezulte o eficiență valutar-financiară superioară.

Stabilirea și aplicarea noilor prețuri va impune o participare sporită a consiliilor oamenilor muncii, a colectivelor din unitățile economice la stabilirea măsurilor care să contribuie la recuperarea unei părți cât mai mari din efectul creșterii prețurilor materiilor prime, combustibilului și energiei, astfel încât să se asigure în continuare o rată înaltă a rentabilității. Noile prețuri vor determina acțiuni mai hotărâte pentru reducerea normelor de consum, re proiectarea și tipizarea produselor, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, creșterea calității producției, recuperarea și refolosirea materialelor, precum și recondiționarea pieselor și a subsansamblelor.

Perfecționarea pirghiilor valorice folosite în procesul de conducere și planificare a economiei naționale, luarea în considerare într-o măsură mai mare a rolului pieței, al cererii, vor spori rolul autoconducerii, al autogestiunii, vor contribui la mai buna înțelegere și la aplicarea mai fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar, la creșterea răspunderii consiliilor oamenilor muncii în realizarea prevederilor de plan.

Gh. NICOLESCU

Dinamismul agriculturii românești

(Urmare din pag. 2)

tură, se prevede ca la sfârșitul cincinalului actual să se realizeze următoarele randamente la hectar: 3 620 kg grâu-secară, 4 840 kg porumb boabe, 4 500 kg orz, 2 375 kg floarea-soarelui, 2 510 kg soia, 36 000 kg sfeclă de zahăr, 23 500 kg cartofi de toamnă, 18 670 kg de legume de câmp³⁾. Aceste producții sînt pe deplin

Tabelul nr. 1

Creșterea producției vegetale
(mii tone)

	1980	1985	1985/ 1980 (%)
Cereale petru boabe	20 200	28 500	141,1
Soia	448	966	215,1
Fasole	88,5	330	372,9
Floarea soarelui și rapită	817	1 260	154,2
Sfeclă de zahăr	5 562	12 600	226,5
În pentru fibră	135	420	311,1
Cartofi de toamnă	3 676	6 700	182,3
Legume de câmp	3 412	6 000	175,8
Fructe	1 418	3 000	211,6
Struguri	1 313	2 430	185,1

realizabile, dacă avem în vedere că anul trecut, aproape 300 de unități au obținut peste 4 000 kg/ha grâu, iar 36 — peste 5 000 kg; 119 unități au realizat peste 6 000 kg/ha porumb, iar 21 — peste 8 000 kg; 230 unități au obținut peste 30 000 kg/ha sfeclă de zahăr, iar 43 — peste 40 000 kg.

CEREALELE rămîn în continuare obiectivul prioritar al agriculturii noastre, de nivelul producțiilor depinzînd dezvoltarea zootehniei, ridicarea standardului de viață al populației.

Ele vor deține aproape 2/3 din suprafața cultivată și cea mai mare pondere în structura producției agricole. Producția totală de cereale urmează să ajungă la 28,5 milioane tone, din care cea de grâu de 7,6 milioane tone și cea de porumb de 16,6 milioane tone, ceea ce înseamnă îndeplinirea sarcinii de a asigura o tonă de cereale pe locuitor, situînd România printre primele țări în ceea ce privește producția pe locuitor⁴⁾, în condițiile asigurării unor cantități mai mari și la celelalte produse. Suprafața cultivată cu grâu va înregistra o ușoară scădere, corespunzînd tendinței raționale de reducere a consumului de piine, iar necesarul populației se va asigura în condițiile creșterii substanțiale a randamentelor la hectar. Paralel cu sporirea producției de porumb în ogor propriu, se va extinde cu 300 mii ha cultivarea porumbului în cultură succesivă, pentru a se completa și echilibra balanța furajelor concentrate. Asigurarea proteinei necesare creșterii animalelor se va realiza prin majorarea în continuare a suprafețelor destinate culturii orzului, la 950 mii ha, față de numai 809 mii ha în anul trecut.

LEGUMINOASELE PENTRU BOABE vor trebui să aducă un aport substanțial în alimentația rațională a populației, dat fiind conținutul lor ridicat de proteină vegetală. În acest scop, se va cultiva în 1985 o suprafață de fasole în ogor propriu de 150 mii ha, față de 95 mii ha în 1980. Ținînd seama de suprafața în cultură succesivă și intercalată, producția totală va ajunge la 330 mii tone, față de numai 88,5 mii tone în prezent. Aceasta impune amplasarea leguminoaselor alimentare în zonele cele mai favorabile, în funcție de cerințele fiecărei specii, pe cît posibil în perimetre irigate, concentrarea suprafețelor la un număr cît mai restrîns de unități, amplasate de regulă în trupuri compacte de minimum 100 ha.

³⁾ În 1979, în diferite țări, s-au realizat următoarele producții medii la hectar: la grâu — 3 146 kg în Austria, 3 896 kg în Bulgaria, 4 773 kg în Franța, 2 666 kg în Italia; la porumb — 4 521 kg în Bulgaria, 5 133 kg în Franța, 6 661 kg în Italia; la sfeclă — 25 892 kg în Bulgaria, 43 300 kg în Franța, 41 778 kg în Italia; la cartofi — 10 811 kg în Bulgaria, 26 636 kg în Franța, 13 381 kg în Italia. (Anuarul F.A.O., vol. 33, Roma, 1980, pag. 56-57, 103, 113 și 163).

⁴⁾ În 1979, producția pe locuitor la cereale a fost de 925 kg în Bulgaria, 818 kg în Franța, 340 kg în R.F. Germania, 312 kg în Italia și 708 kg în Iugoslavia. (Ibidem, pag. 94).

Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune

CREDITUL — instrument de realizare a sarcinilor de plan

Vasile RĂUȚA

Guvernatorul Băncii Naționale
a Republicii Socialiste România

ÎN DEZVOLTAREA economiei noastre, sistemul de credit s-a afirmat ca un factor activ de accelerare a procesului reproducției socialiste lărgite, constituind, prin funcțiile pe care le îndeplinește, un important element al mecanismului economic. Astfel, pe de o parte, creditul mobilizează mijloacele bănești temporar disponibile, în unele ramuri ale economiei, pe care le redistribuie pentru satisfacerea nevoilor temporare ale altor ramuri economice. Pe de altă parte, datorită legăturii indisolubile pe care sistemul de credit o are cu întregul circuit al valorilor materiale, creditul devine un instrument deosebit de important de control asupra modului de folosire a tuturor mijloacelor angajate.

Pe această cale, sistemul de creditare contribuie la întărirea autogestunii economico-financiare a întreprinderilor socialiste și, prin aceasta, la creșterea continuă a acumularilor, care constituie baza reproducției socialiste.

Rolul stimulatîv al creditului în activitatea economică

SUBLINIIND rolul pe care creditul îl are în stimularea activității economice a unor întreprinderi nu trebuie însă să ometem faptul că în indicatorii financiari se reflectă modul de realizare a indicatorilor economici, că situația financiară a unei întreprinderi este condiționată, în primul rînd, de modul în care se desfășoară activitatea economică a acesteia, că numai o bună activitate economică, realizarea producției fizice, a producției nete și a celorlalți indicatori economici este în măsură a se finaliza prin înregistrarea unor rezultate financiare favorabile, pe calea creditului asigurîndu-se, totodată, o recirculare a banilor, o accelerare a vitezei de rotație a acestora.

Trebuie arătat că dezvoltarea în ritmuri înalte a economiei noastre naționale a condus la creșterea volumului creditelor bancare, acestea fiind una dintre resursele principale de finanțare a activității economice. Măsurile de perfecționare a conducerii și planificării economiei naționale au sporit și mai mult rolul creditului bancar, ca factor activ de influențare a proceselor economice. Astfel, din analizele efectuate a rezultat că, pe total economie, în anul 1980 creditul bancar a reprezentat circa 42 la sută din totalul resurselor de acoperire a mijloacelor circulante. Desigur, în cadrul fiecărei ramuri, ponderea creditului diferă de la minister la minister și chiar de la o întreprindere la alta.

Un rol deosebit în perfecționarea sistemului de creditare l-a avut adoptarea și promovarea principiilor noului mecanism economico-financiar. În acest cadru îmbunătățirea sistemului economico-financiar are în vedere lărgirea drepturilor și atri-

buțiilor întreprinderilor, acestea trebuind să-și elaboreze un plan propriu în cadrul sarcinilor ce le revin din planul unic de dezvoltare economico-socială, să aibă un buget propriu de venituri și cheltuieli și să poarte întreaga răspundere pentru buna desfășurare a activității economico-sociale, urmărind, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu „gestionarea cu maximum de eficiență a fondurilor încredințate, astfel încît să se obțină pentru fiecare leu cheltuit un volum cît mai mare de producție marfă și beneficii”. În îndeplinirea acestui imperativ un instrument deosebit îl constituie sistemul de credit, prin aportul pe care acesta îl aduce în finanțarea economiei, dar și prin controlul sistematic pe care-l exercită în mod permanent asupra realizării sarcinilor de plan.

În activitatea de creditare, un rol important au organele bancare, acestea trebuind să administreze creditul, în relațiile cu întreprinderile de așa manieră încît acesta să devină un instrument cît mai operativ și eficient în sprijinirea realizării planului. Astfel, organele bancare, cu ajutorul creditului, trebuie să cunoască fenomenele negative din întreprinderi și să tragă semnalul de alarmă asupra tuturor neajunsurilor din activitatea acestora. Pe de altă parte, organele bancare trebuie să fie mai exigente și să facă toate demersurile necesare pentru a determina ca toți factorii de răspundere din întreprinderi și din organele coordonatoare ale acestora să ia măsuri ferme în vederea redresării situației.

Contractul de credit la baza disciplinei financiare și de plan

PRIN INTRODUCEREA contractului de credit încheiat între întreprindere și bancă, în baza prevederilor din bugetul de venituri și cheltuieli, s-a creat un cadru mai bine conturat pentru angajamentele pe care le ia unitatea în cauză, cu privire la respectarea volumului creditelor aprobate, precum și la asigurarea rambursării la scadență a acestora. De menționat că, în cazurile în care nu sînt asigurate condiții de rambursare la scadență a creditelor, acestea se aprobă numai dacă contractele de credit sînt semnate de centralele sau ministerele cărora unitățile respective le sînt subordonate și dacă se întocmesc programe de măsuri care să garanteze rambursarea creditelor acordate.

Întocmirea bugetelor de venituri și cheltuieli trebuie să constituie, de asemenea, un moment deosebit de analiză atît pentru întreprindere, cît și pentru organele bancare, în scopul atragerii în circuit a rezervelor interne latente existente, asigurării finanțării numai a valorilor și producției efectiv necesare economiei, în limitele stabilite prin plan, și, în funcție de aceste elemente, să se determine în mod just volumul mijloacelor bănești, care se impun a fi completate pe calea creditului bancar.

Ideea introdusă de noul mecanism, a dimensionării necesarului total de mijloace circulante al unei întreprinderi și introducerea acestuia în bugetul de venituri și cheltuieli reprezintă o valoroasă orientare teoretică și practică, avînd drept obiectiv stabilirea limitelor optime pentru constituirea acestor mijloace în condițiile unui circuit normal în procesul aprovizionare-producție-desfacere, aducînd în atenția conducerilor de întreprindere problema asigurării solvabilității și lichidității permanente a fiecărei unități economice.

Trebuie arătat că, în cursul anului, prin intermediul procesului de elaborare a planurilor de credite trimestriale, la întocmirea și prezentarea cererilor de planificare a creditelor are loc o verificare suplimentară a unor procese și proporții economice, o punere de acord a acestor proporții cu posibilitățile financiare sau alte fenomene existente în economie, apărute în perioada respectivă, fiecare situație fiind supusă unor analize amănunțite prin prisma eficienței și oportunității economice. De asemenea, unitățile bancare nu admit prevederi de credite pentru cheltuielile de producție care depășesc nivelul planificat. În acest context, planificarea creditelor a căpătat o importanță deosebită, ocupînd un loc central în activitatea organelor bancare, în relațiile cu întreprinderile. De menționat că, după aprobare, atît volumul creditelor cît și obligațiile asumate cu ocazia analizelor de către întreprindere, constituie elemente de bază ale contractului de credit, care se definitivează, după aprobarea planurilor de credite, în fiecare trimestru, constituind un element suplimentar pentru asigurarea respectării disciplinei financiare și de plan. Respectarea volumului planificat constituie unul din principiile de bază ale creditului socialist și totodată o cerință fundamentală a economiei noastre, a cărei dezvoltare planificată cuprinde și relațiile de cre-

dit și, ca atare, imprimă acestora una dintre caracteristicile generale ale organizării și dezvoltării economiei socialiste.

O altă trăsătură importantă a creditului în condițiile noului mecanism economico-financiar, a cărei aplicare favorizează dezvoltarea economică, o reprezintă **destinația** precisă a creditului stabilită prin plan, principiu care asigură atât separarea activității mijloacelor de producție de cea a investițiilor, cât și în cadrul acestora, pe obiecte distincte de creditare, în concordanță cu necesitățile unor procese economice, cum sînt: credite pentru activitatea de circulație a mărfurilor, pe bază de aprobări speciale, activitatea de prelucrare a materiilor prime agricole, reparații capitale etc.

Prin operația de verificare a **garanției** creditelor, așa cum este concepută în actualul mecanism, întreprinderile sînt puse în situația de a cunoaște, pe lângă imobilizările în stocuri de valori materiale, fără mișcare sau inutilizabile, și imobilizările de orice natură provenite din debitori, cheltuieli ce depășesc nivelul planificat al costurilor, deturnări de fonduri etc., precum și alte deficiențe din activitatea unităților economice. Trebuie să accentuăm, în acest context, atenția pe care organele bancare trebuie să o acorde modului de realizare a cheltuielilor de producție, dat fiind că numai diminuarea costurilor planificate este în măsură să determine realizarea rentabilității și a beneficiilor unei întreprinderi și prin intermediul fondului de participare la beneficii, să cointerezeze în mod plener colectivele de muncă în realizarea și depășirea sarcinilor de plan. În urma acestui control, pentru creditele stabilite ca fiind fără garanție se percepe o dobîndă majorată, rămînd în această poziție pînă la lichidarea cauzelor care le-au generat, operațiunea fiind însoțită de un complex de măsuri care trebuie să ducă la mobilizarea colectivelor de lucru din întreprinderi pentru eliminarea abaterilor cu aspecte negative asupra modului de utilizare a mijloacelor materiale și bănești.

Rambursarea creditelor la termen, un alt principiu de bază al creditării, ocupă, de asemenea, un loc important în reglementările adoptate în cadrul noului mecanism de creditare. Trebuie să accentuăm că în modul de realizare și rambursare a creditelor, ca de altfel și în modul de realizare a întregii situații financiare se reflectă gradul de realizare a indicatorilor economici, astfel că atât creditul cât și ceilalți indicatori financiari au rolul de a trage semnalul de alarmă asupra evoluției unor fenomene negative din activitatea unităților economice și să determine luarea unor măsuri eficiente pentru eliminarea neajunsurilor și redresarea situației economice a întreprinderii respective. Pentru bancă, ca organ de creditare și control, nerambursarea la termen a creditelor trebuie să constituie un indiciu care să orienteze atenția unităților bancare asupra acestor întreprinderi la care acest fenomen apare în mod cronic și la care dereglările nu sînt justificate de cauze temporare, impunînd intervenții și măsuri ferme pentru înlăturarea situațiilor care provoacă imobilizarea fondurilor în anumite faze ale circuitului economic. Menținerea intactă a **capacității de plată** trebuie să constituie, pe de altă parte o preocupare de prim ordin, atât pentru organele economice și financiare din întreprinderi și din organele coordonatoare ale acestora, cât și pentru cele bancare, țînd seamă de faptul că pierderea capacității de plată produce greutatea nu numai la nivelul întreprinderii în cauză, ci antrenează o adevărată reacție negativă în lanț, în ce privește situația economico-financiară a unităților cu care aceasta are relații de plată.

Dar asigurarea unui circuit corespunzător al rotației valorilor materiale constituie un imperativ și pentru menținerea echilibrului monetar, pentru asigurarea stabilității monetare.

Prevenirea și lichidarea imobilizărilor de fonduri

DACĂ O MARE RĂSPUNDERE în gospodărirea mijloacelor materiale și bănești revine organelor din întreprinderi, nu trebuie minimalizată nici răspunderea organelor bancare și financiare pe această linie. Băncile trebuie să fie mai ferme atunci cînd constată cazuri de slabă administrare, de neglijențe și risipă în gestiunea economică, să ceară și să aplice sancțiuni persoanelor vinovate și să aplice dobînzii penalizatoare. Considerăm că o parte din aceste dobînzii ar trebui să afecteze direct beneficiile ce se repartizează cadrelor din întreprinderi. Trebuie arătat că reglementările adoptate prin Legea finanțelor în aplicarea principiilor noului mecanism economico-financiar pun la dispoziția organelor bancare o gamă deosebit de variată de măsuri pentru redresarea situației financiare, ca de exemplu, acordarea unor credite pentru refacerea capacității de plată (cu dobîndă majorată), solicitarea aplicării, dacă este cazul, a unor sancțiuni administrative sau chiar refuzul de a se mai acorda credite. Pentru situațiile în care unele unități economice se mențin în incapacitate de plată o anumită perioadă, fără a rezolva cauzele care au condus la

nerambursarea în termen a creditelor obținute sau neachitare obligațiilor de plată, deși au beneficiat de credite pentru nevoi temporare și pentru refacerea capacității de plată, se instituie **controlul prealabil al plăților** întreprinderii respective, băncii refuzînd efectuarea acelor plăți ce încalcă normele privind gospodărirea judicioasă a mijloacelor materiale și bănești. Această măsură este însoțită totodată de analiza situației economico-financiare a unității în cauză, urmărindu-se antrenarea organului ierarhic superior pentru determinarea măsurilor menite să ducă la redresarea situației.

O măsură mai severă constă în instituirea unui **regim special de supraveghere economico-financiară** de către un consiliu format din împuterniciți ai ministerului de resort și ai altor organe de sinteză cu aprobarea Consiliului de Miniștri și se aplică acelor întreprinderi care nu-și redresează situația economico-financiară. De asemenea, trebuie subliniat că și aplicarea penalităților prevăzute de Legea contractelor economice, în situațiile cînd unitățile economice nu-și respectă obligațiile contractuale, constituie un instrument eficient pentru mobilizarea acestora în vederea remedierii deficiențelor și îndeplinirii indicatorilor economici și financiari.

Trebuie arătat că o altă funcție de bază prin care creditul bancar contribuie în mod efectiv la dezvoltarea economiei este aceea de **control**. Controlul bancar prin credite, deși face parte din ceea ce se cunoaște sub denumirea de control financiar, are totuși specificul său aparte, atât ca sferă de acțiune, cât și ca metodă de realizare.

Fiind strîns legat de modul în care se pun la dispoziția întreprinderilor sume de bani pe calea creditului, pentru realizarea activității economice, controlul bancar are posibilitatea de a respinge cererile nejustificate din partea unor întreprinderi și, neacordîndu-le bani, de a le determina să evite o cheltuială nejustificată. În cadrul noului mecanism economico-financiar funcția de control a creditului apare întărită, fiind executată în toate momentele de intervenție a creditului și manifestîndu-și eficiența prin adoptarea celor mai exigente măsuri, menite să ducă la sporirea preocupărilor pentru economisirea și folosirea judicioasă a resurselor materiale, reducerea continuă a cheltuielilor de producție, combaterea tendințelor de imobilizare a fondurilor și accelerarea vitezei de rotație a acestora.

În cadrul acestui control o dezvoltare mai accentuată a căpătat controlul bancar preventiv, care a fost întărit și ca urmare a introducerii noilor instrumente de planificare și urmărirea a execuției financiare, bugetul de venituri și cheltuieli și contractul de credite, care trebuie să accentueze responsabilitatea întreprinderilor în utilizarea creditelor. În noile condiții, controlul bancar se concentrează mai mult asupra unităților care, deși au beneficiat de asistență bancară, prin acordarea de credite pentru redresarea situației financiare, se mențin în incapacitate de plată pe o perioadă mai îndelungată, organele bancare trebuind să acționeze cu toată fermitatea, introducînd controlul prealabil al plăților și refuzînd efectuarea plăților ce încalcă normele de gospodărire a mijloacelor materiale și bănești.

Cele expuse mai sus au relevat faptul că sistemul de credit reprezintă un important instrument financiar pentru realizarea sarcinilor economice ce derivă din planurile naționale unice de dezvoltare economico-socială, pentru dezvoltarea continuă a economiei naționale. Totodată, însă, trebuie relevat și un alt aspect și anume acela că orice credit presupune creșterea cheltuielilor pe care le fac întreprinderile, prin perceperea dobînzilor aferente, astfel că cu cît volumul acestor credite va fi mai mare, cu atît și cheltuielile respective vor fi mai mari. Orice credit, chiar în condițiile noastre, unde se practică dobînzii mici, tot determină o creștere nejustificată a costurilor de producție. De aceea, unitățile trebuie să acționeze ferm pentru aplicarea principiilor autoconducerii, autofinanțării și autogestunii, pentru a-și crea mijloace proprii și a reduce la minimum și chiar a renunța la credite pentru finanțarea activității lor.

Urmărirea și analizarea continuă a proceselor din economie, a activității fiecărei întreprinderi în parte, măsurile luate pentru mobilizarea tuturor resurselor existente în întreprinderile respective cât și pentru prevenirea sau lichidarea imobilizărilor de mijloace circulante, trebuie să devină o acțiune permanentă a sistemului nostru bancar, care să contribuie într-o măsură cît mai substanțială la dezvoltarea în ritmurile prevăzute a economiei naționale. În prezent, organele bancare sînt preocupate de problema elaborării într-o nouă perspectivă a sistemului de creditare, în scopul creșterii calitative a controlului bancar, de găsire a unor noi forme și metode care să permită ca controlul prin credite să devină un factor mai activ în sprijinirea dezvoltării economiei naționale.

O corelație de bază a dezvoltării CREȘTEREA CALITATIVĂ, EFICIENTĂ — RIDICAREA NIVELULUI DE TRAI

AȘA DUPĂ CUM sublinia secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii, sporirea gradului de satisfacere a cerințelor tuturor membrilor societății, în condițiile creșterii veniturilor din muncă și din fondurile sociale de consum — în strinsă concordanță cu consumurile de bunuri, consumuri fundamentate științific — devine o finalitate reală numai în măsura în care se sprijină pe dezvoltarea economico-socială calitativă, eficientă, pe creșterea bogăției, a venitului național.

Accentuarea factorilor intensivi — condiție hotărâtoare a îmbunătățirii vieții

SUCCESELE obținute în toate domeniile de activitate, rezultatele remarcabile înregistrate în deceniul și cincinalul recent încheiat — care se înscriu ca noi și însemnate progrese în evoluția mereu ascendentă a națiunii noastre — constituie cea mai elocventă expresie a interdependenței care se creează între nivelul dezvoltării economico-sociale și gradul de bunăstare și civilizație al poporului. Asemenea realizări se înscriu ca rezultat al efortului propriu susținut, al muncii eroice, plină de abnegație și devotament a clasei muncitoare, a tărânimii și intelectualității, a tuturor oamenilor muncii fără deosebire de naționalitate, din toate zonele și localitățile țării. Ele sînt mărturia ale saltului revoluționar pe care l-a făcut România, ale marilor împliniri pe care le-a înfăptuit poporul nostru în acești ani.

În cincinalul 1976—1980 au fost create un milion de noi locuri de muncă, din care mai mult de jumătate în industrie; retribuția reală a personalului muncitor a crescut cu 29 la sută, față de circa 20 la sută cît era prevăzut, iar pe întregul deceniu veniturile populației aproape s-au dublat, vădindu-se cea mai mare creștere de venituri din întreaga perioadă a construcției socialiste.

Vinzările de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist au sporit, în deceniul 1971—1980, într-un ritm mediu anual de 8,0 la sută, cheltuielile social-culturale finanțate de la bugetul statului cu un ritm mediu anual de 7,6 la sută, au fost construite în aceeași perioadă aproape 1,6 milioane apartamente. Sînt succese ale dezvoltării economico-sociale care trebuie apreciate cu atît mai mult cu cît în această perioadă — așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — pe plan mondial s-au manifestat cu putere instabilitatea, criza economică și îndeosebi cea energetică. Ceea ce pune, o dată mai mult, în lumină capacitatea partidului și a poporului nostru de a depăși prin muncă și eforturi susținute dificultățile, de a asigura un curs continuu ascendent dezvoltării economico-sociale a țării.

Avînd în permanență ca țel suprem creșterea continuă a nivelului de trai și îmbunătățirea calității vieții oamenilor, partidul, întregul nostru popor și-au propus pentru cincinalul 1981—1985 obiective economico-sociale de mare însemnătate, menite să asigure înscriserea României în rîndul țărilor cu o dezvoltare economică medie.

Hotărîtor pentru realizarea acestui obiectiv strategic fundamental, pentru îmbunătățirea în continuare a vieții este trecerea la o calitate nouă, superioară a activității în toate domeniile vieții economico-sociale. Așa după cum reafirma secretarul general al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, la cel de-al II-lea Congres al consiliilor oamenilor muncii, acest salt revoluționar este condiționat de trecerea la o dezvoltare economică de tip intensiv — proces cu atît mai necesar în condițiile restricțiilor actuale de materii prime, energie. Se are în vedere aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, accentuarea și aprofundarea acțiunii factorilor calitativi, de eficiență, economisire și valorificare superioară a resurselor și energiei în toate domeniile de activitate, asigurarea tuturor condițiilor pentru creșterea competitivității produselor românești. Realizarea unei noi calități a muncii și a vieții presupune, de asemenea, creșterea continuă a calificării oamenilor muncii în pas cu exigențele progresului tehnico-științific contemporan, cu necesitatea valorificării superioare a materiilor prime și materialelor.

Avînd o premisă favorabilă în nivelul ratei consumului de

peste 70 la sută (la o rată a acumulării cu puțin mai mică de 30 la sută, ceea ce evident că presupune sporirea eficienței cu care se utilizează fondul național de dezvoltare economico-socială).

Programul-direktivă de creștere a nivelului de trai în perioada 1981—1985 și de ridicare continuă a calității vieții se va înfăptui în condițiile creșterii puternice și pe mai departe a venitului național, ale acțiunii factorilor calitativi, care sporesc eficiența muncii sociale cheltuite. Este edificator faptul că în actualul cincinal factorul principal al creșterii economice — respectiv productivitatea muncii — va spori cu peste 40 la sută, într-un ritm mediu anual de 7 la sută, asigurîndu-se condițiile ca aproape 80 la sută din sporul producției nete industriale să se obțină pe această cale. Totodată, planul prevede ca producția netă obținută în industria prelucrătoare la 1 000 lei fonduri fixe — valoare neamortizată — să crească de la 710 lei în 1980 la 800 lei în 1985, iar costurile totale la 1 000 lei producție marfă industrială să se reducă cu 8,2 la sută, asigurînd, pe această cale, economii de aproape 200 de miliarde lei.

Dacă la toate aceste prevederi mai adăugăm și faptul că pe ansamblul industriei gradul de valorificare a principalelor materii prime și materiale de bază va spori cu 30 la sută, că productivitatea muncii în agricultură va crește cu 50 la sută, iar în construcții-montaj cu 30 la sută, avem o imagine mult mai completă, mai edificatoare, a ceea ce înseamnă trecerea pe primul plan a factorilor de eficiență.

În vederea realizării obiectivelor stabilite, actualul plan cincinal pune un accent deosebit pe dezvoltarea mai accentuată a bazei de materii prime, a resurselor energetice interne, precum și pe dezvoltarea mai puternică a agriculturii. De asemenea, planul cincinal asigură condiții optime pentru creșterea și modernizarea producției bunurilor de consum, accentuîndu-se și în acest cadru, ca dealtfel în întregul proces de constituire a unor structuri moderne și eficiente ale economiei, valorificarea superioară a materiilor prime, ridicarea calității produselor.

Venituri și un volum de mărfuri tot mai ridicate

DEZVOLTAREA susținută și modernizarea producției materiale, creșterea mai accentuată a eficienței economice, creează condiții pentru sporirea venitului național într-un ritm mediu anual de peste 7 la sută, asigurînd, prin nivelul său pe locuitor, mijloacele necesare atît pentru dezvoltarea în continuare a forțelor de producție, cît și pentru creșterea nivelului de trai material și spiritual al poporului. Iată cum se prezintă o primă grupă de indicatori ai nivelului de trai ce caracterizează dependența veniturilor oamenilor muncii și a desfacerilor de mărfuri de creșterea a avuției naționale, a venitului național (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1
Evoluția unor principali indicatori ai nivelului de trai

Indicatorii	U.M.	1980	1985	1985/1980 (%)
Retribuția medie nominală	lei-lunar	2 238	2 792	124,8
Retribuția reală	"	2 238	2 585	115,5
Veniturile reale ale tărânimii din munca în C.A.P. și gospodăriile populației, pe o persoană activă	"	1 373	1 620	118,0
Volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist	mld. lei	214,0	271,0	126,6
Volumul prestărilor de servicii	"	22,1	39,0	176,0
Apartamente și garsoniere construite de stat	mii	1976—1980 755,3	1981—1985 900	119,1

Pe fondul creșterii mai puternice a veniturilor mai mici, politica de ridicare continuă a nivelului de trai urmărește să asigure realizarea unui raport echitabil între veniturile mari și mici, care să permită înfăptuirea unei cointeresări materiale personale corespunzătoare. Și pentru actualul cincinal, având în vedere condițiile tehnice de producție și gradul de complexitate a muncii prestate, se prevede ca raportul între veniturile mari și mici să fie tot de circa 5—5,5 la 1. Desigur, în lumina actualului mecanism economico-financiar, aplicarea fermă a acordului global va trebui să ducă la o sporire mai puternică a cointeresării materiale în raport de producția ce se realizează, în raport de productivitatea muncii, de reducerea consumurilor materiale și energetice, de modul cum se îmbunătățește calitatea produselor.

Se știe că unul din indicatorii de bază ce caracterizează nivelul de trai al oamenilor muncii este capacitatea reală de cumpărare a veniturilor nominale. Această putere de cumpărare este determinată de mărimea veniturilor nominale nete și de nivelul prețurilor și tarifelor ce se practică într-o anumită perioadă. Practicând o politică de creștere a veniturilor populației și de evoluție a prețurilor în concordanță cu exigențele legii valorii, ale celorlalte legi economice, cu necesitatea asigurării unei dezvoltări armonioase, echilibrate a economiei naționale, partidul nostru asigură în actualul plan cincinal o creștere a retribuției reale cu circa 16 la sută, iar a veniturilor reale ale țărănimii cu 18 la sută.

La fundamentarea acestor indicatori de bază ai nivelului de trai se are în vedere o evoluție a prețurilor și tarifelor riguros controlată, în limitele planificate, corespunzător unei creșteri a indicelui prețurilor cu amănuntul și tarifelor în medie anual de 1,6 la sută, respectiv de 8 la sută pe întregul cincinal*). Cu toate acestea, așa după cum evidențiază datele planului cincinal, la o creștere de circa 8 la sută a prețurilor bunurilor de consum pe întregul cincinal, ca urmare a prevederilor ca retribuția nominală să sporească cu circa 25 la sută, se asigură o sporire substanțială a capacității reale de cumpărare a populației.

Creșterea veniturilor oamenilor muncii în actualul cincinal are loc ca urmare a dezvoltării generale, în ritm susținut, a economiei naționale, în condițiile creării a 580 mii noi locuri de muncă, mai ales în sfera productivă, precum și ca urmare a creșterii ponderii personalului calificat în totalul personalului muncitor la circa 59 la sută în anul 1985.

În raport direct cu creșterea veniturilor, a puterii de cumpărare a populației volumul desfacerii de mărfuri prin comerțul socialist va spori continuu, atingând în anul 1985 nivelul de 271 miliarde lei, ceea ce reprezintă un spor de 57 miliarde lei față de anul 1980. Această creștere cu 26,6 la sută a vânzării de bunuri de consum în actualul cincinal are loc în condițiile îmbunătățirii substanțiale a structurii sortimentale și ridicării calității bunurilor de consum, la nivelul realizărilor obținute în țările dezvoltate. Ținând seama de necesitățile tot mai mari ale populației pentru servicii și având în vedere posibilitățile create pentru dezvoltarea și diversificarea acestui sector în toate zonele și localitățile țării, planul cincinal prevede o creștere a volumului prestațiilor de servicii de la 22,1 miliarde lei în 1980, la 39 miliarde lei în 1985. Serviciile sînt chemate să contribuie mai substanțial la satisfacerea necesităților mereu crescînde ale populației, valorificînd superior resursele materiale și umane din toate județele patriei.

Parametrii superiori ai consumului populației

CORESPUNZĂTOR sporește consumul populației de produse alimentare și nealimentare, într-o structură lărgită și îmbunătățită, gradul de înzestrare al populației cu bunuri de folosință îndelungată. Pentru perioada 1981—1985 la indicatorii ce caracterizează consumul mediu pe locuitor la principalele produse industriale și agroalimentare și înzestrarea populației cu bunuri de folosință îndelungată s-au prevăzut creșteri importante (vezi tabelul nr. 2).

Așa cum rezultă din datele prezentate în tabel, cincinalul actual asigură consolidarea și creșterea continuă a consumurilor medii pe locuitor la principalele produse agroalimentare și industriale în concordanță cu dezvoltarea economiei naționale și cu cerințele satisfacerii nevoilor populației, științific determinate.

*) Actualizările de prețuri care sînt prevăzute să se efectueze au în vedere necesitatea de a reflecta în mod real și la timp cheltuielile de producție, creșterea costurilor materiilor prime și energetice importate, precum și a costurilor interne determinate de extracția și valorificarea unor materii prime cu conținut util mai scăzut. Dezfășurîndu-se în limitele strict planificate, pe baza unui control riguros, măsurile ce se vor lua în domeniul prețurilor au astfel o determinare obiectivă.

Tabelul nr. 2
Dinamica unor principali indicatori ai consumului

Indicatorii	U.M.	1980	1985	1985/1980 %/o
Consumuri pe locuitor				
Carne și produse din carne	kg	62	68	109,7
Lapte și produse din lapte (exclusiv unt)	litri	180	222,0	123,3
Ouă	buc.	270	290	107,4
Zahăr și produse zaharoase	kg	28,2	32,5	115,2
Legume și produse din legume	kg	140,0	160—170	114,3—121,4
Peste și produse din pește	kg	5,9	12,4	210,2
Cartofi	kg	70,6	100,0	141,6
Țesături	m.p.	28,7	30,9	107,7
Tricotaje	buc.	10,8	11,5	106,5
Încălțăminte	perechi	3,5	3,8	108,6
Înzestrarea populației la 1000 locuitori				
Aparate radio	buc.	250,7	300,0	119,7
Televizoare	buc.	209,7	256,0	122,1
Frigidere	buc.	156,6	192,0	122,9
Mașini de spălat rufe	buc.	102,2	155,0	151,7
Autoturisme	buc.	28,9	44,0	152,2

În ceea ce privește înzestrarea populației cu bunuri de folosință îndelungată, pe fondul unor creșteri continue la toate produsele, cele mai mari sporuri se înregistrează la autoturisme — peste 52 la sută, mașini de spălat rufe — aproape 52 la sută, frigidere — aproape 23 la sută, televizoare peste 22 la sută. Aceste creșteri reflectă atât capacitatea din ce în ce mai mare a producției de bunuri de consum de a oferi populației bunuri de folosință îndelungată, cât și posibilitățile din ce în ce mai mari pe care le vor avea oamenii de a cumpăra bunuri.

Desigur, în vederea atingerii acestor consumuri, elementul hotărîtor este realizarea producției fizice, a producției nete și marfă, în sortimentele și de calitate stabilite prin plan. În același timp, în vederea satisfacerii în condiții cât mai bune a cerințelor populației, prin lege se prevede înfăptuirea unui sistem de măsuri, printre care livrarea ritmică a produselor destinate fondului pieței în structura sortimentală și a claselor de calitate prevăzute în plan; aprovizionarea echitabilă a tuturor zonelor și localităților țării; dezvoltarea și îmbunătățirea, în continuare, a funcționării rețelei comerciale și a unităților de prestări de servicii, asigurîndu-se repartizarea judicioasă pe teritoriu; extinderea formelor directe de desfacere a mărfurilor.

Creșterea retribuției reale și a veniturilor reale ale țărănimii se înscrie ca un factor hotărîtor de sporire a veniturilor reale totale ale populației, care în 1985 vor fi cu 19 la sută mai mari decît în 1980. Totodată, o importanță deosebită în creșterea veniturilor reale totale ale populației, în acest cincinal, o va avea politica de majorare a fondurilor sociale de consum, care au fost dimensionate astfel încît să contribuie la îmbunătățirea ocrotirii sănătății și a instrucției publice, la sporirea alocațiilor pentru copii și a pensiilor etc.

Eforturile partidului și statului nostru pentru ridicarea nivelului de trai se vor concretiza, de asemenea, în construirea a 900 mii de apartamente și garsoniere, la care se vor adăuga circa 100 mii locuințe ce se vor realiza de către populație în regie proprie. În actualul cincinal se va continua aplicarea programului de sistematizare teritorială, pentru crearea rețelei de orașe și centre urbane repartizate echilibrat pe întregul teritoriu — criteriul esențial fiind dezvoltarea orașelor și comunelor ca unități teritorial-administrative de bază și centre economice puternice, capabile să asigure condiții de muncă și viață optime tuturor locuitorilor. Totodată, se va trece treptat la realizarea celei de-a doua etape a reducerii săptămîinii de lucru, astfel ca pînă în anul 1985 durata săptămîinii de lucru să fie de 44 ore în întreaga economie.

Toate cele arătate demonstrează odată mai mult că ridicarea nivelului de trai, a bunăstării generale a poporului, este nemijlocit legată de dezvoltarea generală a societății, de creșterea avuției naționale, a venitului național, iar acestea depind numai și numai de activitatea de zi cu zi a oamenilor muncii. Făurirea unei vieți tot mai îmbelșugate stă, deci, în puterea minții și brațelor poporului nostru.

dr. Dumitru CIUCUR
dr. Constantin POPESCU

INGINERII STAGIARI LA EXAMENUL ACTIVITĂȚII ÎN PRODUCȚIE

Investigație în sfera răspunderilor întreprinderii față de tinerele cadre

LUCRĂTORUL nou încadrat în cimpul muncii, deci nou și în calitatea de producător și proprietar, vine în întreprindere cu propriile sale obiective, cu personalitatea sa și dorește să își satisfacă cât mai bine cerințele profesionale, materiale, sociale și psihologice. La rindul său, conducerea întreprinderii, purtind răspunderea gospodăririi eficiente a resurselor, trebuie să asigure și să gestioneze eficient potențialul uman și, în acest sens, să creeze condiții pentru ca fiecare lucrător să-și poată folosi întreaga capacitate și să dovedească utilitatea sa.

Centrul de perfecționare profesională din Bușteni al M.E.F.M.C. a organizat un program de perfecționare a tinerilor ingineri stagiați din unitățile Centralei de prelucrare a lemnului, având ca obiectiv **integrarea psiho-socio-profesională** a acestei categorii de lucrători. Pentru a adapta cât mai bine conținutul programului la cerințele unităților și ale fiecărui individ, au fost chestionați 29 de ingineri și subingineri, din diferite întreprinderi de prelucrare a lemnului.

În cele ce urmează prezentăm întrebările din chestionar, răspunsurile primite, unele observații și concluzii desprinse din acestea.

1 De cine ați fost primit la venirea în întreprindere și ce informații vi s-au furnizat ?

Răspuns :

- Director 17
- Inginer șef 5
- Șeful compartimentului P.I.R. 3
- Mecanic-șef 1
- Șef de secție 1
- Șef de atelier 1
- Administrator 1

16 tineri ingineri au confirmat că au primit și unele informații privind întreprinderea (se remarcă în acest sens conducerea C.P.L. Arad și Gherla, care și-au rezervat timp pentru primirea tinerilor ingineri, căutând să le formeze o imagine cât mai completă asupra întreprinderii, orașului și posibilităților pe care le au pentru realizarea lor profesională). Cei care au ajuns direct în secțiile productive au afirmat că **informațiile cele mai utile le-au primit de la maiștri**. Nu au răspuns la a doua parte a întrebării 13 ingineri, fapt ce ne face să credem că nu au primit informații care să îi ajute să facă primul pas sigur în atmosfera uzinală.

Din răspunsuri se poate deduce și în ce măsură conducerea este orientată spre oameni. Dacă în circa 1/4 din cazuri, cadrele din conducerea întreprinderilor nu și-au rezervat timp să discute cu tinerii ingineri la primul contact al acestora cu unitatea, oare cât timp își rezervă pentru muncitori ? Preocuparea de a cunoaște oamenii, obiectivele cu care au venit, inclinațiile din facultate, trezește interesul noilor veniți pentru întreprinderea unde au fost încadrați și unde se pot realiza. Această primă imagine rămâne întipărită în mintea noului lucrător și poate să-l angajeze conștient spre performanță. Dim-

potrivă, dacă e primit cu indiferență, aceasta îl poate demobiliza, devenind astfel un potențial fluctuant.

2 Aveți un program de stagiatură ? De cine sînteți urmărit și evaluat periodic ?

Răspuns :

- Am program de stagiatură 9
- Nu am program 18
- Se ocupă cineva de mine, în mod constant 2
- Sint evaluat periodic de către inginerul-șef, pe bază de proiect sau referate 5
- Nu sint evaluat de nimeni 24

Programul de stagiatură trebuie să cuprindă acțiuni care să conducă la integrarea tînărului ca specialist și lucrător industrial și ca potențial promotor al noului. În această perioadă se formează și se definesc unele trăsături de personalitate ale acestor tineri, urmînd ca apoi, ei să fie utilizați în postul pentru care au dovedit mai multe calități. Lipsa unor astfel de programe și neurmărirea metodică, de la început, a acestor lucrători nu le stimulează ambiția, le poate forma o concepție greșită despre producția materială și, din această cauză, după terminarea perioadei de stagiatură unii doresc să părăsească secțiile de producție.

După cum rezultă din răspunsuri, unitățile procedează într-unul din următoarele două feluri :

- așa cum trebuie, respectiv stagiarii sint trimiși în secții unde, conform programului, îndeplinesc anumite funcții ;
- așa cum nu trebuie, respectiv stagiarii se ocupă de evidențe sau lucrează în compartimente funcționale la munci de rutină — iar uneori sint trimiși direct în proiectare. Or, ca să conduci sau să proiectezi trebuie mai întii să cunoști producția, oamenii și munca lor.

3 Care sint concordanțele și discordanțele între ce ați învățat în facultate și activitatea uzinală ?

Răspuns :

- Modelul imaginar teoretic, privind întreprinderea, format în facultate diferă de cel întilnit în activitatea practică 17
- Nu cunosc destule elemente privind conducerea, organizarea și relațiile cu oamenii 6
- Fără răspuns 6

În facultăți li se dau studenților multe informații ce prezintă elemente de noutate în domeniu, dar care nu se regăsesc în totalitate în activitatea practică. Se poate afirma că facultățile procedează bine, în sensul că formează oamenii nu numai pentru prezent, dar și pentru viitor. Se pune însă întrebarea : **cît de mult pentru viitor și cît pentru prezent ?** De asemenea, modelele formate în imaginea tinerilor, privind procesul de producție în întreprinderi, dovedesc că activitatea de practică productivă din perioada studenției lasă încă de dorit — și în acest caz perioada de stagiatură, dacă este bine dirijată, vine să completeze sau să formeze un nou model real.

Facultățile se preocupă îndeosebi să creeze specialiști; dar aceștia vor conduce și organiza munca altor oameni, vor trebui să-și realizeze obiectivele în condiții de eficiență, domenii în care pregătirea lor se dovedește uneori incompletă.

4 Ce obiective de viitor v-ați fixat în legătură cu activitatea profesională?

Răspuns:

- Completarea pregătirii profesionale, pentru a face față sarcinilor în producție 10
- Organizarea mai bună a producției în secții 4
- Implementarea unor tehnologii noi 5
- Activitate de proiectare 5
- Îmbunătățirea condițiilor de muncă 7
- Integrarea în atmosfera uzinală 1
- Reducerea consumurilor 1
- Fără obiective 2

Domeniile spre care își îndreaptă obiectivele demonstrează bunele intenții ale tinerilor și faptul că mulți dintre ei își recunosc lacunele în pregătirea practică. În aceste condiții se dovedește utilitatea programelor de stagiatură, nu ca simple hirtii, ci ca instrumente de conducere în formarea acestor tineri, în valorificarea talentului și energiei fiecăruia dintre ei, în funcție de calitățile și capacitățile manifestate.

5 Vă considerați pregătit pentru a ocupa funcții mai înalte pe scara ierarhică?

Răspuns:

- Da 5
- Nu 18
- Da, ca specialist; nu, ca experientă și cunoștințe de organizare 6

Corelind răspunsurile la această întrebare cu cele de la precedentă, se observă că obiectivele unor tineri nu vizează ocuparea de funcții ce atrag responsabilitate; se constată și tendința unora de a migra din secțiile productive spre cercetare-proiectare, sau de a rămâne ca ingineri tehnologi în secții, fără a li se încredința conducerea unui atelier, unei secții etc. Se preferă, deci, posturi cu autoritate funcțională de specialist — și nu posturi de conducere cu autoritate ierarhică și cu răspundere complexă. Dealtfel, analizând nivelul de pregătire al participanților la programele de perfecționare pe care le realizăm cu șefii de secții, am constatat că doar 60 la sută dintre ei au studii superioare, iar 40 la sută studii medii. În aceste condiții programul de stagiatură își dovedește o dată mai mult utilitatea, fiindcă el trebuie să cuprindă elementele dublei profesionalizării a inginerului — ca specialist și conducător al proceselor de producție, iar evaluările repetate în această perioadă trebuie să pună în evidență elementele valoroase, care au înclinații și pot fi formați pentru a constitui rezerva de cadre de conducere a unității.

6 În ce domeniu v-ați dat seama că aveți lacune și cum vă gândiți să le eliminați?

Răspuns:

- În conducerea formației de muncă și relațiile cu oamenii 6
- În domeniul economic 5
- În domeniul tehnologic: procedee de finisare a mobilierului 6
- Scule, mașini-unelte, instalații electrice 3
- Proiectare 2
- Cibernetică 1
- Nu cunosc îndeajuns problemele întreprinderii pentru a-mi da seama de lacune 6

Ponderea mare a lacunelor indicate se găsește în domeniul conducerii și cel economic, ceea ce constituie și o explicație a răspunsurilor la întrebarea precedentă. Lacunele în domeniul tehnologic restrins al procedeelor de finisare a mobilei au fost relevate de acei ingineri care, specializați fiind în produse semifinite din lemn, au fost repartizați în secții de produse finite. În ce-i privește pe cei care nu pot să spună de lacune au, cu toate că își fixează obiective, motivând că nu cunosc încă problemele din secții, situația nu poate fi explicată decât în două moduri:

- preocuparea lor redusă de a cunoaște munca, sau
- neurmărirea lor de către cadrele de conducere.

Dealtfel, ambiția profesională și socială nu se manifestă egal la toți tinerii; întreprinderea are obligația să le trezească interesul, să-i motiveze și să-i educe, astfel ca să poată folosi cel mai eficient aportul lor.

7 Care sînt, după părerea dv., principalele probleme deficitare ale secției în care lucrați?

Răspuns:

- Greșeli în conducere 6
- Greutăți în aprovizionare-desfacere 12
- Organizarea producției 20
- Organizarea muncii 6
- Greutăți în asigurarea forței de muncă pregătite 6
- Nu cunosc 3

(Unii dintre cei chestionați au indicat mai multe probleme deficitare, ceea ce explică numărul mai mare al răspunsurilor decît cel al subiecților).

8 Cum credeți că pot fi rezolvate aceste probleme și care ar putea fi contribuția dv.?

Răspuns:

- Promovarea în conducere a unor cadre capabile și pregătirea lor în acest domeniu 7
- Creșterea competenței personalului ce se ocupă de aprovizionare-desfacere 7
- Pregătirea și perfecționarea personalului 6
- Modernizarea și exploatarea rațională a utilajelor din dotare 7
- Îmbunătățirea structurii producției, orientarea spre mobilier de artă 2
- Creșterea elementelor de motivare a personalului 1
- Fără răspuns 3

Răspunsurile la întrebările 7 și 8 arată că problemele importante, constatate de tinerii ingineri, privesc îndeosebi aprovizionarea, organizarea, pregătirea personalului. Pentru rezolvarea lor se impuneau, din partea tinerelor cadre, propuneri prin care să se angajeze în activități cu elemente de creativitate, de nou, atât în domeniul tehnologiei, cît și în cel al organizării. Pasiunea pentru munca desfășurată la locul unde se realizează bunurile materiale, îmbinată cu ambiția profesională și căutările permanente, trebuie să-l caracterizeze pe tânărul inginer care dorește să devină un adevărat cadru, să își pună în valoare capacitatea.

Un singur inginer a punctat și elemente de motivație, de interes, care presupun cunoașterea oamenilor, a preocupărilor lor, pentru a-i conduce și antrena într-un efort comun. Orientarea unora din tineretele cadre cu precădere spre elementele materiale și mai puțin spre om este, probabil, determinată de insuficienta experiență a muncii în colectiv, dar ea se cere de pe acum corijată.

9 Ce credeți că ar trebui să facă un inginer stagiar și ce face de fapt?

Răspuns:

Ce trebuie să facă:

- Să se ocupe de concepție-inovare (cercetare) 13
- Să cunoască tehnica producției în domeniul în care lucrează 7
- Să se ocupe de organizarea muncii în secție 3
- Să-și îmbogățească experiența practică în producție 4
- Să se ocupe de contacte umane 1
- Să coordoneze activitatea altor lucrători 1

Ce face de fapt:

- Informări 1
- Face munca maistrului și brigadierului 2
- „Vătăție” 3
- „Birocrație” 1
- „Abargă” după materiale 1
- „Fură” meseria 1
- Lucrări nereprezentative 1
- Se ocupă de pregătirea și perfecționarea profesională a lucrătorilor din secție 2
- Fără răspuns 17

Se constată din răspunsuri că nu se cunoaște ceea ce de fapt trebuie să facă un inginer, existînd ideea că acesta este neapărat un lucrător de concepție, care nu trebuie să se integreze în activitatea practică. Concepție greșită, dar inspirată și de faptul că unii stagiați sînt repartizați în grupele de proiectare fără a cunoaște secțiile cu problematica lor, procesele de muncă din întreprindere. Tendința unora de a fugi de activitatea practică pentru a lucra în cercetare-proiectare (ca și cînd practica în sine nu ar ține de domeniul creației) denotă concepția unei separații, care nu ar trebui să existe, între omul ideilor și omul faptelor — cu toate că ideea nu a fost și nu este străină de fapt, iar faptul nu este străin de idee.

Este și aceasta o explicație a situației menționate, că sînt încă posturi de șefi de secție și ateliere ocupate nu de ingineri.

Cei ce nu se angajează în această muncă se gîndesc poate că ea i-ar solicita prea mult, dar trec cu vederea faptul că, totodată, le-ar forma un orizont larg și posibilitatea de a rezolva cu competență problemele producției.

Comparînd ceea ce face, după părerea celor chestionați, trebuie să facă, cu ceea ce fac de fapt acum, în perioada de stagiatură — cînd trebuie să se integreze în atmosfera uzinală, să învețe latura practică a meseriei, modul cum se realizează contacte umane și cum se conduc oamenii — apare din majoritatea răspunsurilor o situație necorespunzătoare, reflectînd în unele cazuri un început de insatisfacție în exercitarea profesiei alese.

Pentru acești tineri s-au investit fonduri bănești în timpul școlarizării, sînt plătiți trei ani de către întreprindere fără a avea responsabilități prea mari, tocmai pentru a se forma cadre valoroase; dar fiindcă uneori nu sînt de ajuns de bine îndrumați, controlați, evaluați și educați, apar situații cînd stagiarii evită activitatea de producție sau nu se antrenează în lucrări care să le confirme pregătirea profesională — aplicarea creațiilor a tehnologiilor, modernizare, organizare și, în fine, conducerea științifică a producției.

10 Dacă ar fi să alegeți din nou, ați începe aceeași facultate ?

Răspuns :

- Da 22
- Nu 5
- Fără răspuns 2

Faptul că unul din șase din cei chestionați ar dori să schimbe profilul reflectă dezorientare; de la bun început ei nu se regăsesc în profesia aleasă, ceea ce face, probabil, ca randamentul lor să nu fie pe măsura așteptărilor. Oare faptul că nu sînt îndeajuns sprijiniți, urmăriți, controlați, apreciați nu constituie o sursă a indifferenței față de profesie ?

S-a cerut mai multor grupe de cursanți, ingineri stagiați, să întocmească referate privind diferite probleme cu care se pot întîlni — de exemplu să explice nerealizarea unor sortimente din plan, neincadrarea în consumuri etc. S-a constatat că unora dintre ei nici facultatea, nici întreprinderea nu le-au dezvoltat capacitatea de analiză, de a gîndi fenomenul, de a ști să formuleze un răspuns la obiect; ei preiau datele mecanic, ca un student mediu care învață pentru examen.

Răspunsurile date se prezintă astfel :

- Se documentează asupra problemei 12
- Nu se documentează 17
- Stabilesc cauze 7
- Fac propuneri 19
- Argumentează propunerile 2

- Nu se străduiesc să înțeleagă conținutul problemei și o tratează în afara subiectului 4
- Nu finalizează, în sensul că nu propun soluții, cel mult cer sprijinul șefului direct 15

Ar fi necesar ca în perioada de practică în producție a studenților, facultățile și întreprinderile să-i pună în situația de a se confrunta cu problematica practică, de a găsi soluții apelînd la rațiune, la formularea de soluții și căi de a ieși din situații critice.

★

Calitatea și eficiența înaltă a întregii activități, dominante ale actualului cincinal, presupun valorificarea la maximum a potențialului fiecărei întreprinderi. Cadrele tehnice care acum pășesc în profesie constituie un important element actual și de perspectivă al acestui potențial. Stimularea și utilizarea capacităților lor, integrarea lor organică în viața și preocupările colectivului de muncă, în eforturile acestuia, antrenarea lor continuă și bine orientată în rezolvarea problemelor sînt îndatoriri de la care cadrele de conducere operativă, ca și consilierii oamenilor muncii nu se pot abate. În opoziția acestora asupra rolului și contribuției inginerilor stagiați trebuie înrădăcinate solid cîteva principii :

- să nu considere că numai școala este obligată să dea oameni de înaltă performanță teoretică și practică, iar întreprinderea nu are altceva de făcut decît să-i pună la muncă;
- un conducător este, în același timp, om politic și educator, om care formează oamenii;
- să caute să le formeze o imagine favorabilă despre întreprinderea în care vor lucra, să încerce să-i cunoască, să știe ce obiective și-au propus pentru viitor, pentru a le modela în vederea integrării în obiectivele întreprinderii. Să-i învețe să trăiască „cu picioarele pe pămînt”, să cunoască realitățile obiective și să privească în viitor de pe poziția omului care știe să infruntă greutățile, care trebuie să găsească soluții, să rezolve, să inoveze continuu;
- prin urmărirea metodică, după program, a integrării în gîurile stagiați, să-i ajute în eliminarea unor lacune, îndeosebi, în domeniul organizării, al relațiilor cu oamenii, în înțelegerea unor fenomene economice și chiar a unor probleme tehnice în domeniul în care sînt pregătiți, să le mărească capacitatea creatoare și inovatoare. În această perioadă tînărul învață meserie, cunoaște întreprinderea, dar totodată este și cunoscut de cei care sînt puși în situația să îl evalueze. În funcție de calitățile și capacitatea sa, el trebuie încadrat ulterior pe un post unde să poată fi cît mai eficient, fiindcă nici un om nu poate face la fel de bine de toate, el realizează foarte bine numai o anumită activitate, care-i oferă condiții de a se desfășura și afirma.

Remus MICU

Formarea și valorificarea aptitudinilor noilor ingineri

● O anchetă efectuată de revista „L'Usine nouvelle” în rîndul instituțiilor de învățămînt superior din Franța relevă unele modalități eficiente de formare a unor ingineri ușor „asimilabili” de către industrie, prin importanța ce se dă stagiului de practică în producție a studenților. ● Universitatea de tehnologie din Compiègne : pe parcursul școlarizării studentul efectuează 13 luni de practică în întreprindere — din care o lună ca muncitor — cu notarea activităților. ● Școala națională superioară de tehnică industrială și minieră din Ales : practica durează 14 luni, în care studentul ocupă succesiv posturi de muncitor, șef de echipă, tehnician conducător de lucrări, ajutor de inginer. Proiectele de diplomă elaborate de studenți sînt considerate ca un mijloc eficient pentru evaluarea aptitudinii acestora de a-și pune rapid în practică cunoștințele; ele tind să se apropie tot mai mult de condițiile reale ale concepției și realizării în întreprindere a unui nou produs, unei noi tehnologii, organizării etc., obișnuindu-i totodată

pe studenți să lucreze în colectiv. În unele institute studenții consacră proiectului un întreg an școlar, lucrînd în grup împreună cu cadrele didactice, în laboratoarele facultății, în întreprinderi și institute de cercetare, pe bază de contract între facultate și aceste unități.

● Din materialul aceleiași anchete notăm unele încercări de a defini ce este inginerul : ● omul care întrunește capacități științifice polyvalente, care-i permit să abordeze eficace problemele tot mai complexe ale activităților contemporane ● un practician rațional și rezonabil în problematica oamenilor, mașinilor și a relațiilor dintre aceste elemente ● omul a cărui sarcină este de a întruni și pune în valoare idei, resurse materiale și umane pentru a realiza proiecte sau produse susceptibile de confirmare economică ● omul echilibrului între soluția tehnică ideală, limitele materiei, contextul economic, contingența ecologică și progresul social ● un specialist într-un domeniu dat, dar capabil să se adapteze rapid la altă

specialitate ● un om care aduce viitorul în prezent ● gestionarul schimbării ● omul capabil să valorifice competența sa și pe cea a colaboratorilor săi.

● „Ce tehnică și ce lume pentru mîine ?” Aceasta a fost tema unui congres al foștilor studenți ai Școlii naționale superioare de arte și meserii din Paris, cu prilejul bicentenarului acestei prestigioase politehnici. Constatînd că în întreprinderile din Franța, inginerii — însărcinați să rezolve în același timp problemele cotidiene și cele de pregătire a viitorului — dau inevitabil prioritate primei categorii și în consecință nu pot să-și valorifice capacitatea de inovare, participării la congres au propus să se creeze funcții distincte pentru „gestiunea prezentului” și „gestiunea viitorului”. În acest sens s-a considerat că întreprinderile ar trebui să-și formeze un „sistem de intenții strategice” care să organizeze și coordoneze înnoirea produselor, tehnologiilor, organizării, comercializării etc. S-a propus, de asemenea — iar Ministerul educației naționale a acceptat — ca diploma de absolvire a învățămîntului superior să fie nu un simplu atestat de încheiere a studiilor, ci mai degrabă un certificat de aptitudini într-o profesie; sistemul ar urma să fie introdus în 1983.

Reflecții

Perspective de ieșire din criza unei creșteri cantitative antrenând consumuri iraționale

PRIMELE REACȚII la criza energetică — ale cărei reverberații au perturbat întreaga viață economico-socială a lumii, interferându-se cu crize de ordin financiar-valutar, alimentar, de materii prime etc., etc. — au avut un pregnant caracter alarmist. Întrucât avem de-a face cu fenomene și probleme extrem de dinamice — care se propagă radial în toate zonele lumii — este necesar să ne străduim să evaluăm cu **luciditate și circumspecție** gravitatea situației existente în lume, să încercăm să evităm alunecarea pe poziții pesimiste, dar nici să nu subevaluăm consecințele perturbărilor de pe piața mondială, pentru economia fiecărei țări. În zilele noastre interdependențele economice și ecologice sînt atît de puternice încît estimăm că nu se mai pot nutri iluzii autarhice.

Adaptarea la condițiile crizei mondiale impune înțelegerea faptului că situația actuală a economiei mondiale nu mai poate fi apreciată cu instrumentele științelor economice fundamentale în secolele de dezvoltare industrială și cu cele „perfecționate” și adînc specializate în ultimele decenii de expansiune economică susținută.

Necesitatea adaptării instrumentarului economic la noile condiții ale vieții a fost încă o dată argumentată cu convingere de președintele României: „Dacă sînt aduse îmbunătățiri, chiar fundamentale, unor teze ale fizicii, ale chimiei, de ce oare să socotim că numai legile economice și sociale sînt de neîncoluit. că ele trebuie să fie veșnice? Numai pentru că ele au fost, la un moment dat, foarte avansate? Oare să mergem pe calea de a crede că în științele sociale niște noțiuni care și-au dovedit odată valabilitatea rămîn de neschimbat, că trebuie să ne închinăm în fața lor?*) Evident nu!

Necesitatea unei gândiri integrative

CARACTERUL totalmente nou, esențial diferit al etapei istorice în fața căreia ne aflăm face ca multe din conceptele economice cu care ne-am deprins să operăm și chiar unele mecanisme, soluții ce s-au vădit eficiente în trecut să nu mai fie în măsură să ne ajute să înțelegem și să diagnosticăm fenomenele economice actuale și cu atît mai puțin să ne permită soluționarea lor. În lumina acestor realități apare necesitatea de a încerca să înțelegem faptul că multe din greutățile economice de astăzi sînt consecința unor erori de concepere din trecut a creșterii economice, că perpetuarea acestora nu ar face decît să perturbe și mai mult evoluția viitoare. Or creșterea cantitativă din trecut — bazată pe strategii ce nu țineau seama de restricții, de complexitatea și gradul de interdependență dintre resursele naturale și cerințele de consum ale omenirii, de faptul că omul se află într-un raport obligatoriu de simbioză cu toate celelalte specii — vîdindu-și caracterul perimat, apare **necesitatea unei gândiri integrative**, a unei viziuni globale asupra vieții economico-sociale a lumii. Este, evident, deosebit de dificil de a încerca să caracterizăm și să definim cu obiectivitate și în mod complex situația economică a lumii de azi. Dar oricît de modeste și incomplete ar fi evaluările ele apar stringent necesare pentru a putea contura o imagine globală, cît de cît realistă, asupra stării economiei mondiale la începutul deceniului nostru.

Avansăm ideea că multitudinea de crize despre care am amintit mai sus este posibil să reprezinte, de fapt, fațete ale unei crize globale pe care am putea să o considerăm drept **criză a creșterii cantitative**, bazate pe consumuri energetice și de materii prime exagerate, iraționale.

Pe măsură ce s-au dezvoltat, societățile industriale au stimulat o creștere cantitativă caracterizată de:

1 Consumul unor vaste cantități de resurse neregenerabile minerale (care asigurau majoritatea elementelor chimice) și combustibili fosili, cărbune iar apoi petrol și gaze (care înmagazinau energia solară realizată prin fotosinteză și conservată de-a lungul a milioane de ani).

2 Adîncirea la extrem a specializării, ceea ce a dus la utilizarea unor cantități infime din conținutul materiilor prime și la irosirea unor mari cantități de materie și energie, la consumuri energetice exagerate pentru transporturi la distanțe mari și pentru multiple manevrări și depozitări ale produselor.

3 Tendința spre gigantism a organismelor industriale și agricole, tendința cu consecințe neprevăzute — ca aglomerarea unor vaste cantități de reziduuri, poluarea mediului, scoaterea terenurilor agricole din circuit.

4 Un anumit tip de industrializare și specializare a agriculturii — care nu ține seama de legile firești ale naturii, proces care a transformat-o în consumatoare de energie neregenerabilă și de mari cantități de substanțe chimice și minerale.

5 Exploatarea resurselor naturale din colonii și foste colonii. fapt care a provocat adîncirea continuă a decalajelor economice dintre state.

O serie de factori au acționat pe un alt plan, dar cu efecte economice și sociale similare cu cele arătate. Astfel:

a) creșterea demografică accentuată este agravată de polarizarea sărăciei și a bogăției în zone diferite ceea ce intensifică lupta pentru putere în lume.

b) ritmul accelerat al cursei înarmărilor a dus la acumularea de materiale distrugătoare în stare să periclitizeze însăși existența planetei și la sustragerea de la producția bunurilor necesare satisfacerii cerințelor fundamentale ale omenirii a unor importante cantități de materii prime și energie.

c) aglomerarea excesivă a marilor orașe a provocat acumularea unor imense cantități de reziduuri ce antrenează pierderi mari de materii și energie, perturbă echilibrul naturii și provoacă necorelări între producția de bunuri industriale și cea de produse alimentare, implică transporturi de la mari distanțe pentru aprovizionare.

În acest cadru trebuie subliniat că extinderea în timp și spațiu a tendințelor de creștere cantitativă a antrenat acumularea unor profunde contradicții între ritmul de creștere al consumului de materii prime minerale și energetice fosile și resursele, posibilitățile reale (cantitative, calitative și de exploatare) ale acestora. A devenit evident faptul că materiile care nu se regenerează au un **caracter limitat** și că în competiția pentru satisfacerea nevoilor fundamentale (hrană, îmbrăcăminte, adăpost) **trebuie atrase în măsură mai mare tocmai acele resurse care oferă avantajul că se regenerează în fiecare an** — produse agricole, ale pădurilor și apelor, microorganismele, animalele, forța energetică a soarelui, vîntului, apelor etc.

Reevaluarea cerințelor economice și a căilor de satisfacere

A DEVENIT, de asemenea, evident faptul că este **necesară o reevaluare a cerințelor economice și a căilor de satisfacere** a acestora în scopul reducerii dependenței de acele resurse care ar putea fi pe cale de epuizare sau a căror folosire devine tot mai costisitoare în viitor. Dealtfel, în ultimii ani are loc în lume o amplă acțiune de reevaluare a cerințelor economice și o restructurare profundă a economiilor naționale. Exemplul Japoniei care a parcurs trei faze de restructurări profunde, cel al R.F.G., Franței, Italiei etc., care și-au restrîns sectoarele dependente de

*) Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985, creșterea rolului consiliilor oamenilor muncii, dezvoltarea democrației muncitorești, socialiste, în patria noastră. Știința din 25 iunie 1981.

materii prime din import — cel siderurgic, textil etc. — sînt ilustrative în acest sens. Ca niciodată în întreaga lume și într-un ritm intens se operează reevaluări ale potențialelor economice ale statelor, ajustări și adaptări la restricții, se abandonează specializări tradiționale și se caută soluții optime de valorificare a disponibilităților și avantajelor proprii ale statelor, se accelerează cursa asimilării progresului tehnic în producție — ca una din căile de reducere a consumurilor materiale și energetice.

Înțelegerea erorilor de concepție a modelului industrial linear care a generat și întreținut o seamă de fenomene de criză impune adoptarea unei maniere noi de gândire și acțiune economică. O manieră bazată pe concepția de sistem, integrativă care să conducă la strategii economice și tehnici de producție raționale prin care să se administreze și gospodărească în mod cel mai judicios resursele pe care ni le oferă natura și să se evite orice perturbare a echilibrului, să se releve limitele de toleranță pe care nu le putem încă evalua corect și să se evite depășirea lor.

Dacă în trecut — și într-o oarecare măsură și acum, diferitele culturi, tipuri, metode și procese tehnologice erau analizate separat în scopul evaluării potențialului lor economic, o viziune integratoare îndeamnă la analizarea posibilităților de utilizare globală a resurselor naturale regenerabile și neregenerabile, a avantajelor geografice etc., de care dispun anumite comunități umane, la evaluarea corectă a interacțiunilor dintre acestea pentru a se putea elabora planuri integratoare de dezvoltare. În asemenea ordine de preocupări se înscriu și măsurile adoptate de partidul nostru în vederea asigurării autosatisfacerii cerințelor de bază ale populației din fiecare județ al țării. Elaborarea de jos în sus a unor planuri integratoare de dezvoltare economică a județelor va permite o valorificare superioară a întregului potențial de care dispun, în vederea realizării autoaprovizionării și autosatisfacerii cerințelor alimentare și — acolo unde este posibil — și a celor energetice.

Gospodărirea globală și integrală a resurselor

DACĂ LUMEA în care pătrundem cu repeziune este atât de îndepărtată de experiența noastră de pînă acum — așa cum scria A. Toffler în noua sa carte „Al treilea val” — și dacă facem mai mult decît să abandonăm un sistem energetic în favoarea altuia sau să trecem de la o tehnologie la alta — este evident că ar fi absurd să ne imaginăm viitorul în termenii trecutului. Noile condiții și realități impun soluții noi, și nu soluții universale valabile, ci soluții adecvate condițiilor, particularităților și potențialelor concrete nu numai la nivelul statelor ci chiar al comunităților mai mici.

Ideea de gospodărire globală și integrală a resurselor răspunde restricțiilor crizei. În contextul actual prin resurse se cuvine însă să înțelegem nu numai — și nu în primul rînd — resursele minerale și energetice fosile ci și bioresursele care au o importanță esențială pentru existența omului. De aceea, se cer revizuite concepțiile și atitudinile, strategiile omului față de această vastă și mereu reînnoibilă sursă de existență pe care ne-o oferă natura prin vegetație, microorganismele, animale, apă, sol. Ideea de gospodărire globală și integrală a resurselor a stat la baza concepției de **Proces circular activ**, care oferă alternative promițătoare în direcția unei dezvoltări mai raționale.

Conceptul reprezintă o manieră nouă de obținere a bunurilor materiale de la natură, cu ajutorul unor tehnici raționale și eficiente care să urmeze modelul mecanismelor naturii în care nimic nu se pierde, totul se transformă și care astfel evită orice perturbare a echilibrului ei. Conceptul de Proces circular activ oferă premisele proiectării unor unități productive diferite față de cele specializate — în optica de pînă acum — întrucît pornesc de la evaluarea conținutului materiilor prime și materialelor intrate în producție și asigură fluxuri tehnologice raționale care permit transformarea — pe loc — a tuturor componentelor materiale în produse utile, reciclarea și refolosirea energiei secundare și terțiare atît în procesul productiv, respectiv cît și prin servicii la terți. Pentru proiectarea complexelor productive pe baza procesului circular activ este însă necesară schimbarea opticii referitoare la dimensiune optimă a specializării și concentrării producției, și aceasta atît la nivel macroeconomic cît și la nivel microeconomic.

Domeniul în care conceptul de proces circular activ poate fi cel mai eficient aplicat și extins este cel agricol, de producere a bioresurselor. În proiectarea sistemelor agroindustriale apare necesar să se adopte o metodologie nouă care să ia drept model și să țină seama de interrelațiile dintre mecanismele sistemelor naturale. Înțelegerea corectă a faptului că știința tehnologică modernă s-a dezvoltat „în sine”, s-au specializat și sofisticat, că a condus la organizarea unităților productive de

dimensiuni gigantice, care periclitează mecanismele de reglare extrem de fine ale naturii (suportul și baza însăși de existență a vieții); înțelegerea faptului că trăim într-un ciclu în care materia și energia doar circulă, este deosebit de importantă pentru a le conferi dimensiuni și valențe noi, raționalitate și eficiență.

Se cuvine precizat că criticile formulate la adresa tehnologiei perturbatoare a ciclurilor ecologice nu echivalează cu negarea rolului ei important pentru viața economico-socială a lumii contemporane. În perspectivă, rolul tehnologiei se va amplifica și dezvolta. Ceea ce se impune cu acuitate datorită rigorilor crizei energetice, alimentare, de materii prime, ecologice etc., este însă orientarea radical diferită a acestora.

La baza noii orientări a tehnologiei se cere așezată o concepție economică rațională, care să includă cuceririle esențiale ale diverselor domenii ale cunoașterii și îndeosebi ale ecologiei astfel încît măsurile de protecție a mediului să fie luate în considerație în stadiul de concepere și de lansare a activităților de dezvoltare economică și care să conducă la valorificarea integrală a substanțelor utile și a energiei la locul producerii lor.

Elementul de pornire — evaluarea potențialului de materii prime

NOUA METODĂ de proiectare a activităților productive este necesar să țină seama de noi criterii impuse de restricțiile energetice și să pornească de la resurse la cerințe. Deci la baza stabilirii profilului unei activități productive trebuie să se situeze analiza corectă a potențialului de resurse și a posibilităților de prelucrare a acestora — cu consumuri energetice minime — în vederea realizării unei multitudini de produse și servicii și a evitării oricărui pierdere de materie și energie. În acest cadru, avem cu deosebire în vedere :

Analiza condițiilor geografice-pedologice locale în vederea valorificării corecte a întregului potențial productiv.

Analiza disponibilității și componenței resurselor și investișarea tuturor posibilităților de prelucrare integrală a lor.

Conceperea fluxurilor productive astfel încît, concomitent cu realizarea produsului (produselor principale) să se prelucreze, pe loc, toate produsele secundare, terțiare.

Intercorelarea fluxurilor productive astfel încît să permită utilizarea în trepte a energiei — primare, secundare, terțiare.

Principiul de bază al acestui concept teoretic și mod practic de organizare este : „nimic nu se pierde totul se transformă” iar activitățile productive nu se organizează pe criteriul strict al specializării producției, „specializarea” unităților respective constînd tocmai în utilizarea integrală — pe loc — a resurselor și energiei în cadrul unei game cît mai variate de activități.

Avantajele noii metode de concepere și organizare a activităților productive bazate pe principiul procesului circular activ, comparativ cu organizarea strict specializată a acestora rezidă în aceea că :

a) Asigură folosirea tuturor componentelor din materiile prime și materialele intrate în circuitul productiv (permite refolosirea și reciclarea).

b) Permite utilizarea energiei în trepte pentru cele mai diverse cerințe productive sau utilizări casnice

c) Evită risipa și poluarea mediului cu agenți nocivi și ca atare elimină cheltuielile pentru neutralizarea agenților nocivi și pentru purificarea apelor.

d) Elimină multe din posibilitățile de degradare a terenurilor agricole și de scoatere a acestora din circuitul productiv.

e) Previn și înlătură transporturile pe distanțe mari și multiple manevrări și depozitări ale produselor.

f) Permite valorificarea superioară a tuturor resurselor și avantajelor decurgînd din particularitățile geografice locale.

g) Contribuie la autoaprovizionarea rațională și eficientă a zonelor atît cu resurse agroalimentare cît și cu resurse energetice.

h) Stimulează orientarea progresului tehnico-științific în direcția reducerii consumurilor energetice, a recuperării căldurii, a diversificării resurselor energetice îndeosebi prin valorificarea resurselor regenerabile și în direcția recuperării și refolosirii tuturor materiilor și materialelor.

Maria D. POPESCU

(Continuare în pag. 29)

REFERINDU-SE la direcțiile de orientare a dezvoltării economiei naționale, economiștii români progresiști de la sfârșitul secolului trecut și începutul acestui secol, cercetători și oameni politici, aveau în vedere particularitățile țării și deopotrivă condițiile istorice favorabile de care au dispus statele occidentale în momentul trecerii la industrializare, avansul înregistrat astfel de către acestea. Tocmai în acest cadru ei relevau necesitatea unui progres economic susținut al țării, a concentrării eforturilor în scopul depășirii unor greutăți reale existente pe acest drum, cerința dezvoltării industriei naționale, a realizării, pe această bază a unor premise hotărâtoare pentru sporirea productivității muncii în agricultură, în întreaga economie, pentru ridicarea socială a țării. Gînditorii noștri nu se refereau, deci, la înscrierea României într-o evoluție de excepție, ci aveau în vedere necesități de mare însemnătate ale progresului, formulate în lumina unor legi obiective ale dezvoltării, în lumina experienței europene și mondiale a timpului.

A. D. Xenopol analiza evoluția unor grupări de state privite din unghiul mărimii și puterii lor economice, dar și din cel al momentului trecerii la dezvoltarea modernă. Primul grup de state, în cadrul căruia situația Anglia, Olanda, Franța, ș.a., îi apărea ca națiuni temeinic organizate, privilegiate sub raport material și cultural. Ceea ce se releva însă la Xenopol — așa cum se relevase de altfel și pentru Fr. List și H. Carey — era preocuparea de a ilustra, prin noi exemple semnificative, modul diferit în care evoluau spre capita-

Tradiții progresiste ale gîndirii economice românești

lism noi state față de felul în care dezvoltarea industriei se afirmase în Anglia și Franța. În acest context, el a sesizat că dezvoltarea inegală a țărilor generase o serie de particularități, care se integrau de acum într-o altă modalitate de progres — cazul Germaniei și, de asemenea, al Americii constituind pentru Xenopol un eșalon nou, distinct de state. A. D. Xenopol a analizat cu deosebită experiență, concepțiile economiștilor din aceste ultime state amintite, al căror model de evoluție nu-i apărea ca o simplă extrapolare a experienței europene anterioare, ci ca noi căi și mijloace care permiteau o dezvoltare susținută.

Deși urmăreau același țel — dezvoltarea industriei și economiei din țările lor rămase în urmă față de state avansate ale timpului, A. D. Xenopol a sesizat că Fr. List, referindu-se la Germania, exprima cerințele proprii unei țări, mari, cu mult

mai dezvoltată în raport cu România, o țară interesată în obținerea priorității tehnice după modelul și împotriva Angliei. Xenopol deci, nu putea să-și însușească acest model teoretic, în susținerea tezelor sale el căutînd rațiuni mai adânci, riguroase în înseși realitățile economice autohtone. În acest cadru, cunoscutul economist român va urmări să pună în lumină avantajele dezvoltării industriale în condițiile unui stat mic, mai precis avantajul absolut al acestui proces față de o evoluție exclusiv agrară a economiei.

Industrializarea țărilor agrare mici — ca o condiție esențială pentru creșterea gradului de satisfacere din resursele interne a consumului productiv și social al țării — era privită de către Xenopol într-o viziune mai largă, ca un proces obiectiv de evoluție, asigurînd descentralizarea firească a industrializării în lume, deplasarea acesteia și spre țările europene răsăritene. Această viziune decurgea din concepția sa generală asupra progresului social și a civilizației, o concepție care avea în vedere dezvoltarea, progresul fiecărei țări, mari sau mici. În acest sens economistul român considera progresul tehnic ca un factor esențial în procesul evoluției. Așa se explică teza avansată de Xenopol cu privire la necesitatea de a promova în România industria de fabrică, „dezvoltarea industrială prin ultimele rezultate la care au ajuns popoarele apusene”.¹⁾

Semnificația unei asemenea concepții, după care progresul tehnic creează posibilitatea accelerării dezvoltării economico-sociale, a înlăturării subdezvoltării în termene istorice relativ mai scurte, depășeș-

FIȘE

● Nu constituie, credem, o exagerare afirmația că o abordare sintetică a complexelor probleme ale impactului resurselor materiale asupra dezvoltării — atât a economiei mondiale cît și a fiecărei națiuni în parte, cum este cea realizată de volumul „Resursele și noua ordine internațională” (coordonator: Nicolae Ecobescu) tipărită recent la EDITURA POLITICĂ a fost resimțită ca o necesitate în planul

gîndirii economice din țara noastră. Căci, deși problemele diminuării resurselor de materii prime de care dispune omenirea, dezechilibrele create de sporirea necontrolată a prețurilor la hidrocarburi, sînt fapte care au marmat, practic, conștiința fiecărui individ, descifrarea implicațiilor acestui eveniment asupra evoluției comunității mondiale, presupune un asiduu efort de cercetare.

Studiile reunite în volum își propun, și izbutesc, să răspundă unor asemenea cerințe. În primul rînd prin aria problematică deosebit de densă, autori studiiilor — N. Ecobescu, M. Florescu, V. Trebici, V. Roman, C. Mihăileanu, L. Șerbănescu, I. Olteanu, C. Ciubotaru, A. Iancu, M. D. Popescu, N. N. Constantinescu, S. Moldovan, M. Chiriță — investigînd aspecte de mare diversitate cum sînt: resursele și politica mondială; dezvoltarea și resursele; resursele umane ale țării; resursele științifice și tehnice și dezvoltarea lumii contemporane; resursele energetice; materiile prime minerale industriale; resursele alimentare; resursele marine; raporturile de schimb și cerințe ale schimbării structurilor economice; gestiunea resurselor naturale; resursele naturale și protecția mediului natural; programul integrat pentru produse de bază, gestiunea internațională a resurselor.

În al doilea rînd — element de natură calitativă —, prin maniera unitară de investigație, prin efortul vădit al autorilor de a imbrina perspectiva largă cu problemele curente, de a integra aspectele specifice economiei românești în climatul economic mondial.

Eficiența exportului

● Sporirea continuă a eficienței exportului constituie o preocupare prioritară a economiștilor iugoslavi se subliniază în articolul de fond publicat în numărul din aprilie al revistei TRZISTE ● NOVAC ● KAPITAL (titlul articolului: „Conditions for exporting more efficiently”). Concretizarea acestui deziderat presupune racordarea flexibilă a două categorii de factori: pe de o parte structura pieței mondiale, care cunoaște un accentuat proces de diversificare, iar, pe de altă parte, structura economiei naționale, caracterizată, între altele, prin coexistența întreprinderilor mici și a celor de talie mare. În funcție de această realitate, se arată în articol, în condițiile largirii autonomiei tuturor categoriilor de întreprinderi privind desfășurarea relațiilor de comerț exterior, apare ca necesară elaborarea unei strategii diferențiate de sporire a eficienței exportului. Astfel, întreprinderile mari, care sînt

dezavantajate de relativa lor rigiditate în ce privește schimbarea structurii producției, pot deveni eficiente prin asigurarea unor relații de cooperare pe termen lung cu partenerii străini. În cazul întreprinderilor de talie mică, se subliniază în articol, transformarea avantajelor sale potențiale în fapt economic — adaptare rapidă la cerințele pieței — necesită ridicarea continuă a nivelului lor de dotare tehnologică și a capacității de inovare.

● Recent a apărut la EDITURA POLITICĂ volumul „Controlul activității economico-

te, deci, limitele problematicii legate de dezvoltarea economiei românești. Se observă idei similare cu aceea ce susținea Marx și anume că o națiune trebuie să poată să învețe de la altă națiune însă „...nu poate nici să sară peste fazele naturale ale dezvoltării, nici să le desființeze prin decrete, dar ea poate să scurteze și să atenueze durerile facerii”.²⁾

Un discipol al lui Xenopol — și fost student al său — Ștefan Zeletin — va teoretiza de rindul lui această problemă, indicând drept cauză economică a dezvoltării inegale recurgerea țărilor „întârziate” la cuceririle experienței și tehnicii mondiale. „Cînd, de pildă, România întemeia linia ferată București—Giurgiu ea n-a întrebuintat tipul de mașină cu care germanii au deschis prima lor linie ferată Nürnberg—Fürt, ci a adus locomotive moderne... cînd s-a pus temelia unei industrii naționale, nu s-a început cu moara engleză, ci cu fabrica modernă”.³⁾ — scria astfel Zeletin, punînd, de asemenea, în lumină rolul de anvergură al progresului tehnic, al promovării acestuia pentru diminuarea, eliminarea „întîzrierilor” economice.

Desigur, asemenea idei nu neglijau dificultățile majore reale care se ridicau pe drumul dezvoltării industriei naționale, și anume acelea privind constituirea capitalurilor care urmau s-o finanțeze, acelea privind asigurarea, respectiv pregătirea forței de muncă care trebuie să lucreze în industrie etc. Considerînd problema industrializării de interes național, economiștii români fac însă apel la stat. Dar nu numai pentru ca statul să sprijine o măsură sau alta în domeniul economic, do-

meniu avînd un caracter relativ particular; ci promovînd ideea potrivit căreia statul trebuia să coordoneze și să sprijine, pe toate căile, politica economică generală, chiar dacă economia nu avea un caracter etatist.

Din principiile desprinse pe baza experienței construcției de stat și a luptei pentru independență a României, economiști și oameni politici ai vremii trăgeau concluzii — și nu greșeau — în cazul politicii economice. Între acestea se avea în vedere înlăturarea pericolului acaparării comerțului exterior de către o mare putere, prin dezvoltarea unei intense activități comerciale și industriale, prin orientarea țării spre relații comerciale directe cu cit mai multe state, prin stabilirea de tarife directe între căile ferate române și cele ale altor state. În concepția vremii s-a impus și ideea potrivit căreia transporturile, prin rolul lor hotărîtor în desfășurarea corespunzătoare a vieții economico-sociale a țării, se situau pe un plan de însemnătate mai înalt decît cel al regimului vamal în vigoare, care, potrivit aprecierii lui Xenopol, de exemplu, nu reflecta decît în parte interesele țării. În această lumină Xenopol solicita o participare și un control într-o măsură sporită ale statului asupra activității în transporturi. Pe baza unor asemenea rațiuni, pe care experiența României le confirmase, s-a conturat concepția despre lucrările și instituțiile de transporturi ca fiind bunuri publice, au fost elaborate coordonatele de bază ale doctrinei economice românești asupra Dunării și a comerțului maritim legat de fluviu.

Mai trebuie arătat că atît Xenopol, Aurelian îndeosebi, dar și Marțian au subliniat însemnătatea dezvoltării industriei cit și a agriculturii, considerîndu-se că agricultura era stimulată pe fondul progresului industrial al țării, cerîndu-se creșterea contribuției acestei ramuri a economiei la sporirea produsului național. Marea moșierime românească nu era însă nici în stare și nici dispusă să pornească pe calea dezvoltării intensive a agriculturii, promovînd cu deosebire o agricultură cu caracter comercial și bazată în general pe metodele extensive de exploatare. Aceasta explică, în bună măsură, lipsa de audiență la guvernarea timpului a unor idei valoroase privind dezvoltarea agriculturii.

Ca o concluzie a celor arătate se poate sublinia că în gîndirea burgheziei industriale din România necesitatea dezvoltării industriei, a economiei naționale era primitivă și subsumată ideii mai generale de progres economico-social al țării, nefiind vorba de idei care promovau adoptarea întocmai a modelului marilor țări capitaliste din Apus.

Aneta SPIRIDON

²⁾ Articolul constituie o continuare a celui apărut în nr. 49/1980 al „Revistei economice”.

³⁾ A. D. Xenopol. Istoria idelilor mele. În vol. IV. Studii și documente literare, 6. 376, editat de I. E. Torouțiu.

⁴⁾ K. Marx, Fr. Engels. Opere, vol. 23, Ed. politică, București, 1968, p. 16

⁵⁾ Ștefan Zeletin. Burghezia română, originea și rolul ei istoric. București, 1925

sociale” purtînd semnăturile lui Mircea Anghene și Mircea Stoica. Subliniînd că activitatea de control este o parte integrantă a sistemului de conducere a societății și a statului socialist, servind la cunoașterea temeinică a realităților, a modului în care își desfășoară activitatea diferitele organe și organizații ale sistemului social, autorii analizează pe larg principalele forme ale activității de control, scopul și modul de funcționare al fiecăreia în parte: controlul de partid și de stat, controlul administrativ, controlul juridic, controlul exercitat de procuratură, controlul oamenilor muncii.

Volumul evidențiază faptul că, în condițiile transformărilor revoluționare din țara noastră, ale procesului complex de construcție a socialismului și înaintării spre comunism, exercitarea competentă, sistematică și permanentă a controlului constituie o cerință esențială pentru funcționarea sincronizată a tuturor compartimentelor mecanismului social, pentru evitarea și înlăturarea neconcordanțelor și altor fenomene ce frînează această dezvoltare, asigurînd creșterea eficienței în toate sectoarele de activitate.

Alternative social-culturale ale dezvoltării

● Nu este intîmplător faptul că unul dintre programele de cercetare care se desfășoară sub egida UNIVERSITĂȚII NAȚIONALE UNITE este consacrat alternativelor de dezvoltare socială. Reflectînd interesul în continuă creștere care se manifestă în mediile științifice și politice pentru previzionarea conturului și a structurilor societății de mîine, pentru găsirea unor răspunsuri viabile problemelor complexe ale dezvoltării sociale la nivel planetar, studiile reunite sub genericul „Projet sur les alternatives socio-culturelles du développement dans un monde en transformation” abordează o multitudine de aspecte din unghiuri variate de analiză. Elaborate de autori din țări diferite — Japonia, Iugoslavia, Franța, Ungaria etc., — materialele amintite investighează aspecte cum sînt: Conceptul de specificitate (Anouar Abdel-Malek). Aspecte ale creativității sociale indigene (Anisuzzaman); Modificarea structurilor economiei mondiale (Tamas Szentes); Tradiție și modernitate (Yves Barel,

Christiane Arbaret și Jan Desau); Noul universalism — noua socialibilitate (Miroslav Pecujlic) etc.

● Prin sfera sa tematică, lucrarea „Economia construcțiilor” semnată de I.V. Călan, apărută recent la EDITURA TEHNICĂ investighează, din optică economică, principalele componente ale activității care se desfășoară în ramura construcțiilor. Alături de categoriile și noțiunile de bază ale economiei de ramură, atenția autorului se în-

FIȘE

dreaptă spre aspectele moderne și deosebit de actuale ale investițiilor și construcțiilor. Dintre acestea pot fi subliniate în mod deosebit problemele privind: optimizarea creșterii economiei în condițiile unei mai bune fundamentări a opțiunilor pentru obiectivele de investiții; introducerea progresului tehnic și dezvoltarea cercetării în construcții; extinderea cooperării economice și tehnico-științifice internaționale în domeniul investițiilor etc. Prin modul în care a fost elaborată, lucrarea evidențiază preocuparea autorului pentru perfecționarea metodelor de conducere și, în primul rînd, pentru consolidarea noului mecanism economic în activitatea de construcții. În acest cadru, pe primul plan se situează analiza funcțională a autogestunii și autofinanțării, prezentarea indicatorilor calitativi, precum și a rezultatelor aplicării lor care trebuie să se reflecte în înfăptuirea exemplară a planului, în beneficii și în alți indicatori de eficiență.

NU ESTE întâmplător faptul că o lucrare din literatura tehnico-economică românească consacrată problemelor standardizării și tipizării a văzut lumina tiparului nu de mult la **Editura Tehnică**. Volumul, semnat de **Ion Hera-Bucur*** — autor cunoscut prin preocupările sale de durată în domeniul tipizării — demonstrează că în actuala etapă a dezvoltării economiei standardizarea, și, respectiv, subdomeniul său: tipizarea, devin pirghii foarte importante ale creșterii eficienței. Mai mult chiar, pe măsură ce înseși aceste discipline care se dezvoltă la granița dintre tehnic și economic înregistrează un proces de maturizare, capacitatea lor de acțiune în direcția raționalizării proceselor economice sporește considerabil.

Faptul poate fi mai lesne sesizat dacă urmărim — demers logic pe care îl propune și autorul cărții — evoluția în timp și dinamica funcțiilor tipizării. Astfel, într-o primă etapă, tipizarea s-a afirmat cu deosebire ca o modalitate de a simplifica diverse procese tehnologice, de a reduce sortotipodimensiunile la o gamă mai rațională și a elibera astfel importante capacități de producție. Acțiune deosebit de actuală pentru economia românească — inițiată și susținută de conducerea superioară de partid, acțiune care, în procesul dezvoltării sale a încorporat un număr extrem de mare de repere, de diferite dimensiuni, acțiune prin care orientările de importanță cardinală pentru progresul economiei românești — stabilite la cel de-al XII-lea Congres al partidului — reducerea continuă și cit mai substanțială a consumurilor energetice și de materii prime — pot prinde mai repede contur faptic.

Autorul cărții îl conduce pe cititor și într-o altă sferă, cu mult mai cuprinzătoare, de mai largă deschidere în timp a activității de standardizare și tipizare — mutație de accent care nu diminuează cu nimic valențele de eficiență ale acestor activități concepute ca un instrument de simplificare și raționalizare. Este luată în considerație capacitatea metodelor specifice acestor domenii de investigație de a orienta procesele economice spre obținerea eficienței maxime încă din etapa conceperii și proiectării produselor și a tehnolo-

giilor. De altfel, însuși faptul că standardizarea înglobează ca un domeniu specific al său elaborarea de normative de consum, de calitate, etc., este de natură să evidențieze însemnătatea și implicațiile largi pe care le are asupra economiei.

Din această perspectivă, pentru a cărei analiză de detaliu autorul afectează un important număr din paginile cărții, se impune, ca o sarcină de stringență actualitate pentru specialiștii în domeniul standardizării și tipizării, asigurarea unei continue perfecționări a normelor tehnico-

afirmare a necesității și eficienței acestor activități.

Industria modernă, de înaltă eficiență — fapt dovedit de tendințele ce se manifestă în ultima vreme în țările dezvoltate — se întemeiază în tot mai mare măsură pe o nouă concepție de dezvoltare. Concepție care vine în întâmpinarea a două imperative ale sporirii eficienței economice: reducerea consumurilor materiale, energetice, de forță de muncă, pe de o parte, și creșterea capacității de adaptare rapidă a producătorilor la cerințele în continuă schimbare ale beneficiarilor. În aceste condiții

sens autorul lucrării subliniază necesitatea de a distinge două grupe de probleme care, deși în practică interferează, necesită, investigații aparte: pe de o parte, desfășurarea specializării și cooperării pe orizontală, direcție în care tendința cea mai puternică, prezentă cu deosebire în construcțiile de mașini, este cea a specializării pe componente și nu pe produse finite; pe de altă parte încorporarea principiilor tipizării pe verticală, pe flux tehnologic. Din momentul conceperii și proiectării unui produs, se arată în carte, se cer stabilite și aplicate ferm anumite criterii de raționalitate economică pe care le oferă tipizarea. Optica este fundamental schimbată. Produsul nu este întâi realizat, urmînd a se stabili ulterior toate posibilitățile sale de utilizare, de asigurare cu piese de schimb etc.; dimpotrivă, în momentul în care se conturează o anumită variantă constructivă ea trebuie să permită o cit mai mare fiabilitate a produsului, trebuie să permită adaptarea rapidă a acestuia și pentru alte cerințe, să poată fi ușor întreținut, iar în anumite cazuri să permită reutilizarea sau recondiționarea unor piese și subansamble. Implementarea acestor criterii, susține autorul, necesită eforturi permanente și în planul articulării normelor și normativelor de consum proprii diferitelor subramuri de activitate, care să asigure economii maxime pe întreg lanțul de fabricație — de la producătorul de materii prime pînă la livrarea produselor finite.

Citeva capitole de carte sînt mai puțin accesibile economistului, ele tratînd probleme strict tehnice. Este însă meritoriu efortul autorului de a proiecta chiar și aceste analize cu caracter tehnic în spațiul judecăților economice, în realitatea economică a țării noastre. Desigur, lucrarea are într-o bună măsură un caracter de sinteză, de însumare și comentare a rezultatelor obținute pînă în prezent atît pe plan național cit și în alte țări în domeniul tipizării. Prin caracterul său de pionierat ea are însă și calitatea de a stimula interesul specialiștilor din domenii diverse ale activității economice în direcția aprofundării, atît în planul acțiunii practice cit și metadologic-teoretic, a aspectelor numeroase și complexe pe care le ridică tipizarea.

TIPIZAREA — mijloc de sporire a eficienței economice

economice, raționalizarea lor continuă. Este știut că aceste activități se află la granița progresului tehnic, ele constituind ceea ce ar putea fi numit un „cod” în care elementele de progres dobîndite în domeniul tehnic sînt traduse în limbaj economic. Tocmai de aceea, astăzi se vorbește cu deplin temei despre un nou domeniu al tipizării și anume tipizarea previzională.

Nu este întâmplător nici faptul că Ion Hera-Bucur își alege drept domeniu de desfășurare a analizelor concrete și a generalizărilor fapte constatate în construcțiile de mașini. Industria construcțiilor de mașini reprezintă un domeniu de pionierat în care, atît pe plan național cit și pe plan internațional, s-au înregistrat progrese deosebite în ce privește desfășurarea acțiunii de tipizare precum și fundamentarea unor elaborate teoretice. În același timp însă, cantonarea analizei privind tipizarea și standardizarea în domeniul construcțiilor de mașini permite autorului să pună în lumină și alte dimensiuni, deosebit de importante, ale activității de tipizare. Căci, concepte care au fost încorporate, relativ recent, în vocabularul specialiștilor din sfera standardizării, precum agregatizare, modulizare etc. nu constituie pur și simplu o îmbogățire semantică ci ele evidențiază un nou spațiu de

crearea de piese și subansamble modulare, intersanjabile, care să poată fi folosite pentru un număr cit mai mare de utilizări apare ca o soluție interesantă și eficientă, ca un prim pas spre realizarea automatizării flexibile — la nivel de atelier, fabrică, complex industrial — considerată de specialiștii a reprezenta expresia cea mai înaintată a progresului tehnologic într-un viitor previzibil. Punerea în practică a unei asemenea concepții solicită, într-o măsură foarte importantă, activitatea de tipizare și standardizare, conceptele și metodologiile acestora — care, la nivelul lor, după cum subliniază cu îndreptățire autorul lucrării, se cer continuu îmbogățite și perfecționate, — constituind și elementele de fundamentare a strategiei în acest domeniu.

Rolul economic al standardizării se evidențiază și mai pregnant dacă se are în vedere că punerea în practică a unei concepții modulare nu privește spațiul restrîns al unei singure unități economice. Dimpotrivă, o asemenea gîndire cuprinde una sau mai multe ramuri ale activității economice, întrucît ea presupune, ca acțiuni conexe, o reconsiderare a concepției privind diviziunea muncii la nivelul complexului economic național, o nouă concepție asupra specializării și cooperării în producție. În acest

*) Ion Hera-Bucur „Tipizarea în construcția de mașini”, Ed. Tehnică, 1980

PRIORITĂȚI PE AGENDA ENERGETICĂ A LUMII

CONSERVAREA energiei a fost validată drept cea mai importantă sursă de energie existentă în prezent și, ca atare, ca o primă cale de acțiune în acest deceniu, pentru toate statele care au depășit stadiul de dezvoltare energetică extensivă. Aspectele conservării și economisirii energiei au fost abordate în toate domeniile și pe toate treptele bilanțurilor energetice, mergând pînă la înființarea unor organisme specializate pentru stabilirea, rezolvarea și urmărirea aplicării măsurilor de utilizare eficientă a energiei.

Deși soluțiile de modernizare industrială se cunosc, ca și acelea necesare dezvoltării surselor noi de energie, inepuizabile, motive economice au împiedicat, în unele cazuri, să se pășească mai hotărît pe calea conservării energiei. Potrivit unui studiu al Agenției Internaționale pentru Energie (AIE) referitor la principalele șase țări capitaliste dezvoltate¹⁾, coeficientul de elasticitate (definit ca fiind raportul între creșterea consumului de energie și creșterea venitului național brut în același interval de timp), aflat pînă în anul 1973 la valori supraunitare, a scăzut treptat doar pînă la valori de ordinul 0,9... 0,91 în 1978.

Studiul menționat al Agenției Internaționale pentru Energie arată că: „A fost resimțită o lipsă de credibilitate în programele energetice în multe țări membre, aceasta îngreunînd implementarea lor“. Unele țări au plasat centrul de greutate al politicii de conservare în zona măsurilor voluntare, altele au utilizat mai ales măsuri cu caracter legislativ. În orice caz, prețul energiei a fost considerat factorul cheie al politicii de conservare.

Cu toate acestea, punctul de vedere al țărilor în curs de dezvoltare, foarte bine ilustrat de raportul OPEC la ultima Conferință mondială a energiei de la München (septembrie 1980)²⁾, atrăgea atenția asupra faptului că: „Pentru un produs atât de vital ca petrolul, nu putem lăsa lucrurile în libertate absolută. Creșterea economică și mai exact creșterea consumului de energie trebuie să fie în continuare modificate. În acest scop, țările dezvoltate, principale consumatoare de energie, trebuie să aplice o politică mai viguroasă în direcția: a) eliminării tuturor formelor de risipă rezultînd din folosirea nerațională a hidrocarburilor; b) revizuirii structurilor de producție în scopul eliminării pierderilor actuale din conversia, transportul și distribuția energiei primare; c) integrării în sistem a altor surse de energie care pot să contribuie în balanță“.

Datorită creșterii continue a consumului de energie pe locuitor în țările puternic industrializate, s-a ajuns la situația paradoxală în care numai creșterea consumului de petrol pe locuitor al S.U.A. în perioada 1968—1978 a fost de șase ori mai mare decît valoarea absolută a consumului pe locuitor din Asia și Africa împreună în anul 1978. Conform opiniei OPEC „creșterea consumului de petrol descrișă mai sus subliniază următorii factori: consumul multor țări industrializate a fost mult mai mare decît proporția ce le-ar reveni din sursele mondiale de energie, iar în al doilea rînd, toate zonele importante ale lumii depind încă de petrol ca sursă majoră de energie“.

Rezerve importante de reducere a consumurilor energetice

¹⁾ Reddington, J., Gradin, E., „Energy Conservation, A Cornerstone of the International Agency's Strategy“, 11th World Energy Conference Papers, vol. 1B, pp. 177—196, sept. 8—12, 1980, Munich

²⁾ Mimouni, M., „Necessity for an Optimum Energy-Mix. An OPEC Viewpoint“, op. cit. vol. 2, pp. 149—164.

există încă și în țara noastră. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea prezentată la Congresul al II-lea al consiliilor oamenilor muncii, actualele consumuri se situează la nivelul țărilor dezvoltate industrial sau chiar îl depășesc, în condițiile în care aceste țări au un venit național de două și chiar de trei ori mai mare decît al nostru. De aceea, sublinia secretarul general al partidului, trebuie să facem totul ca, la acest consum, să obținem o creștere mai puternică a producției industriale și agricole, a produsului social și național.

Cu ocazia ultimei Conferințe mondiale a energiei s-a dovedit că, deși prognozele avansate de statele industrializate și de organisme internaționale arată că în viitor vom asista la o deplasare a centrului de consum energetic din țările dezvoltate spre țările în curs de dezvoltare (vezi tabelul nr. 1), în per-

Prognoza cererii de energie (Gtep)

Tabelul nr. 1

	Țări occidentale industrializate	Țări socialiste	Țări în curs de dezvoltare mondial	Total
1972	3,4	1,5	0,61	5,51
1980	4,86	1,95	1,05	7,05
1990	4,82	2,73	1,95	9,5
2000	5,5	3,8	3,45	12,75
2010	5,95	5,3	5,75	17,0
2020	6,33	7,4	9,02	22,75

Sursa: Rapport de la Commission de Preservation de la Conference Mondiale de l'Energie, Paris, Ed. Techn. Econ., 1979

oada scursă de la declanșarea crizei petrolului consumul de energie al majorității țărilor în curs de dezvoltare a înregistrat doar creșteri relativ modeste, cu toate eforturile financiare deosebite făcute de acestea. Situația s-a agravat într-atît încît organisme bancare internaționale au refuzat creditarea unor proiecte de dezvoltare energetică în aceste țări, sumele alocate servind strict menținerii nivelului actual al consumului.

Nedescoperirea într-un ritm corespunzător consumului a altor zone petrolifere, precum și o anumită instabilitate în rîndul țărilor producătoare de petrol au determinat, în ultimii ani, limitarea livrărilor de petrol pe piața mondială concomitent cu o creștere spectaculoasă a pretului țiteiului brut.

Aceasta a făcut ca la recenta Conferință mondială a energiei: **cărbunele** să apară ca principal susținător al creșterii mondiale a consumului de energie, precum și elementul central de înlocuire a hidrocarburilor în general, preconizîndu-se atît intensificarea ritmului de extracție cit și diversificarea proceselor tehnologice de valorificare a cărbunelui. În acest sens, apare sugestivă prognoza Băncii Mondiale privind creșterea producției de cărbune în diverse mari zone ale lumii, redată în tabelul nr. 2.

Prognoza producției de cărbune în perioada 1977—1990 (Mtce)

Tabelul nr. 2

	1977	1980	1985	Creștere anuală, %		
				1990 1977—1985	1985—1990	
Țări occidentale industrializate	1 134	1 265	1 476	1 752	3,3	3,5
Țări socialiste	1 163	1 362	2 039	2 610	4,6	4,5
Țări în curs de dezvoltare	137	233	304	440	7,7	7,5
Total mondial:	2 774	3 160	3 869	4 802	4,2	4,4

Sursa: Aoki, H., „International Cooperation in World Coal Development“, op. cit. vol. 2, pp. 361—479

Prognoza amintită indică pentru actualul deceniu dublarea, practic, a producției mondiale de cărbune, un ritm de creștere deosebit avîndu-l producția de cărbune a țărilor în curs de dezvoltare care, în aceeași perioadă de timp, aproape se va tripla. În același context, un alt raport, citînd opiniile conducerii executive a Agenției Internaționale pentru Energie, arată că: „producția de cărbune trebuie să se tripleze pînă la sfîrșitul acestui secol dacă dorim să acoperim necesarul de energie cerut de creșteri economice moderate“. Cărbunele va constitui, așadar, o sursă importantă de energie, în principal pentru țările care au rezerve proprii, deoarece piața potențială a comerțului internațional de cărbune nu va putea reprezenta, la sfîrșitul secolului, decît un sfert din cea a petrolului.

Dezvoltarea comerțului mondial cu cărbune va accentua, în primul rînd, problema transportului — atît maritim, cit și terestru. Se reamintește că din cele circa 200 milioane de tone cărbune comercializat pe plan internațional la nivelul anului 1975, mai mult de jumătate a fost transportat peste mări. Dacă în viitor cea mai mare parte a cantităților de cărbune vor proveni din Australia, India, Canada, Republica Sud-Africană, China sau Columbia, transporturile maritime vor însemna circa 170 milioane tone în 1985 respectiv 400 milioane tone în anul 2000. Iată de ce această prognoză trebuie corelată cu acțiuni

necesare în ceea ce privește construcția unor noi instalații portuare și de transbordare, cit și a rețelei de transport feroviar de joasă viteză de descărcare la centrele de consum. Se subliniază că în țările industrializate ca S.U.A., Italia și chiar U.R.S.S. nu dispun de suficientă capacitate de transport feroviar pentru asigurarea necesarului viitor de cărbune. Din aceste motive câștigă teren transportul hidroaolic, prin conductă, al cărbunelui.

În efortul de a se folosi cantități sporite de cărbune, precum și de a obține forme superioare de energie din cărbune, se dezvoltă atât procedee pentru înobilirea cit și pentru gazeificarea și lichefierea acestuia. Reconsiderarea cărbunelui ca materie primă pentru gazeificare și lichefiere este legată de recuperarea decalajului care s-a creat în ultimul sfert de veac față de tehnologiile plecând direct de la hidrocarburi.

Statele avansate industrial au reacționat imediat, atât în direcția perfecționării metodelor de extragere a cărbunelui de la mare adâncime prin procedee clasice, cu îmbunătățirea condițiilor de siguranță în subteran, corespunzător tehnicii moderne, cit și în direcția îmbunătățirii metodelor și utilajelor de extragere a cărbunilor prin exploatare la suprafață și, îndeosebi, în direcția experimentării și generalizării de metode moderne de valorificare superioară.

În această lumină, programul energetic al României se înscrie hotărât în tendințele citate mai sus, stipulând, așa cum se cunoaște o creștere cu circa 250% a producției totale de cărbune în anul 1985 față de nivelul producției din 1978, cu triplarea extracției de lignit în aceeași perioadă. O atenție deosebită este acordată și exploatarea și sturiorilor combustibile care vor contribui cu o producție de 15—16 milioane tone în 1985, corespunzător necesarului de combustibil pentru terocentrala electrică ce se realizează în scopul valorificării acestei surse primare de energie.

Recenta Conferință mondială a energiei a marcat un interes mai estompat în privința amenajărilor hidroenergetice, în raport cu planurile și programele prezentate cu ocazia Conferinței mondiale a energiei de la București din 1971. Explicația rezidă pe de o parte în lipsa de capital necesar unor astfel de investiții, datorită crizei economice mondiale prelungite, iar pe de altă parte, în terminarea amenajării principalelor bazine hidrografice în țările avansate. O serie de țări în curs de dezvoltare, cu rezerve hidroenergetice mari, insuficient exploatate, nu dispun la ora actuală de forța economică proprie care să le permită realizarea unor astfel de lucruri.

În perspectiva amenajării integrale a potențialului hidroenergetic național țara noastră și-a propus ca de la utilizarea a circa 36% din potențialul hidroenergetic în 1980 să ajungă la 45% în 1985 și la 65% în 1990. Aceasta se va realiza atât prin amenajarea în continuare a Dunării și a râurilor interioare, cit și prin înfăptuirea unui amplu program de construire de microhidrocentrale.

Toate studiile recente au arătat că energia de origine nucleară devine în mod necesar una din componentele de bază ale aprovizionării cu energie în viitor, luând în considerare tendința unei utilizări crescînde a energiei electrice în toate sectoarele economice, ca vector energetic secundar în țările industrializate, și posibilitățile viitoare de aprovizionare cu petrol, care vor depinde — așa cum s-a arătat — mai mult de factori politici decît de resursele existente.

Sentimentul că energia nucleară se află într-o criză de încredere nu este valabil pentru întreaga omenire: țările socialiste și Franța au programe nucleare ambițioase pe termen lung: Marea Britanie, Spania și Japonia, de exemplu, sînt dispuse să-și întărească programele lor nucleare, iar o serie de țări în curs de dezvoltare, ca Argentina sau Brazilia, își urmează cu fermitate programele lor nucleare. Viitorul energiei de origine nucleară depinde de încrederea investită în ea de responsabilii politici, de siguranța și securitatea sa, de mijloacele permițînd să se atingă obiectivele de neproliferare a armamentului nuclear și de posibilitățile de a convinge opinia publică asupra faptului că temerile actuale sînt nefundamentate. În domeniul securității nucleare și al amplasamentului, trei întrebări par a neliniști opinia publică: efectele deșeurilor radioactive asupra sănătății în timpul exploatării normale a centralelor nucleare, emisiile involuntare ca urmare a accidentelor și evacuarea, tratarea și stocarea deșeurilor radioactive cu perioadă lungă de înjumătățire³⁾. Sarcina principală a comunității nucleare constă în a întări încrederea nespecialiștilor și a maselor largi oferind informații obiective asupra posibilităților tehnice, incidentelor economice și riscurilor ce ar putea apărea în urma exploatării de durată a centralelor nucleare-electrice.

În România, în cadrul măsurilor vizînd dezvoltarea bazei energetice proprii, pe lângă intensificarea utilizării cărbunilor în producția de energie electrică și termică și valorificarea po-

tencialului hidroenergetic, construcția de centrale nucleare-electrice ocupă un loc important. Pînă la sfîrșitul cincinalului 1981—1985 este prevăzută să intre în funcțiune prima centrală nucleare-electrică cu 660 MWe, urmată de altele, astfel încît România să dispună de 3960 MWe instalații în anul 1990 și de circa 10 500 MWe la sfîrșitul acestui secol.

Pentru deceniile viitoare, conform tabelului nr. 3, alimenta-rea cu energie de origine nucleară pe plan mondial ar urma

Tabelul nr. 3
Evoluția filierelor nucleare (GWe)

Anul	Reactoare LWR		Reactoare HWR		Reactoare AGR		Total mondial (GWe)
	GWe	Creștere medie anuală %	GWe	Creștere medie anuală %	GWe	Creștere medie anuală %	
1985	255		12		13		280
2000	813	6,4	53	8,3	24	4,7	890
2020	2 285		200		65		2 550

Sursa: Beckurts, K.H. et. al.: „Nuclear Energy Futures”, op. cit., vol. 4B, pp. 239—258.

să fie asigurată, în cea mai mare măsură (90%) din reactoare tip LWR (cu apă ușoară și uraniu îmbogățit), restul fiind furnizat de reactoare tip HWR (cu apă grea) (8%) și AGR (cu răcire cu gaze) (2%). Totodată se constată o intensificare și concentrare a eforturilor tehnice și materiale ale țărilor industrializate spre realizarea reactoarelor reproducătoare (FBR) și a reactoarelor de înaltă temperatură (HTR). Introducerea acestora va însemna reducerea deosebită a consumului de uraniu natural, la rîndul său o resursă energetică epuizabilă a planetei.

În ceea ce privește tehnologiile de îmbogățire a combustibilului nuclear, se remarcă eforturile deosebite pentru obținerea uraniului cu grad de îmbogățire în jur de 2,5—3% în instalații cu consum redus, deci accesibile și altor țări în afara statelor dezvoltate industrial. De fapt, existența pînă în prezent a instalațiilor de îmbogățire a combustibilului nuclear numai în țările foarte dezvoltate a creat și dezvoltat un sistem complicat de relații nucleare, o dependență a celor ce primesc combustibil nuclear îmbogățit față de cei ce posedă astfel de instalații. În acest context, dezvoltarea filierei HWR este singura care permite realizarea unei independențe în domeniul aprovizionării cu combustibil a oricărei țări ce dispune de resurse de uraniu natural. Așa cum se știe, țara noastră dispune de rezerve de uraniu natural, ceea ce face logică opțiunea de dezvoltare în România a filierei HWR în contextul asigurării unei independențe energetice pe termen lung.

Pentru țările în curs de dezvoltare, problema energiei nucleare rămîne încă nerezolvată chiar dacă, după cum se remarcă în tabelul nr. 4, prognoza creșterii capacității nucleare-electrice

Tabelul nr. 4
Prognoza dezvoltării capacității nucleare-electrice instalată în centrale, în perioada 1979—2020 (GWe)

	1979	1985	2000	Creștere medie anuală, %		
				1979—1985	1985—2000	2000—2020
Țări occidentale industrializate	109	235	610	13,6	6,5	4,2
Țări socialiste	12	30	200	16,4	13,3	7,0
Țări în curs de dezvoltare	4	15	80	39,0	24,5	11,7
Total mondial	125	280	890	14,6	7,0	5,4

Sursa: op. cit.

instalată în acestea indică ritmurile cele mai ridicate. Această observație se bazează pe faptul că nu există încă instalații nucleare-electrice mici și nesofisticate, adecvate țărilor respective, tehnologiile utilizate la construcția acestora fiindu-le inaccesibile. Singura modalitate de a ieși din impas ar fi regîndirea acestor tehnologii pentru țările care urmează să le aplice, pentru a le face adecvate forțelor și mijloacelor locale disponibile.

În România, mărirea gradului de integrare a producției de echipament nuclear va permite ca încă începînd cu a doua unitate nucleară, contribuția industriei românești să fie din ce în ce mai mare.

O trecere în revistă cit de succintă a priorităților energeticii mondiale nu poate face desigur abstracție de sursele noi și reînnoibile de energie. Problematice lor va face obiectul unui articol special, într-un număr viitor al revistei.

dr. ing. Călin MIHĂILEANU
dr. ing. Mihai G. M. POP
ing. Marius DĂNCILĂ

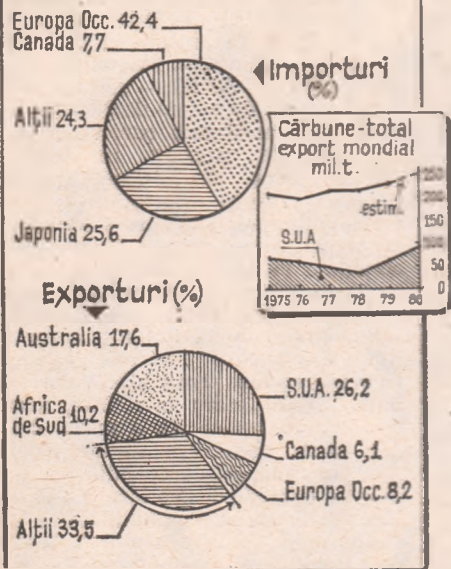
³⁾ Sherman, R.J., „An Industry Perspective of the United States Nuclear Power Situation”, op. cit., vol. 4A, pp.565—575

Comerțul mondial
cu cărbune

TENDINȚA de redresare, înregistrată încă din 1980 la livrările mondiale de cărbune va continua să se accentueze în acest an — apre-

ților transportate pe nave maritime, respectiv cu 10 mil. t la un total de 185 mil. t în acest an. În cadrul livrărilor la extern se pare că un loc important îl va deține cărbunele destinat folosirii în termocentrale

Comerțul mondial cu cărbune
1979: total 229 mil.t.

ciază revista britanică The Economist.

Tot potrivit sursei citate, creșterile preconizate la livrări în străinătate se vor răsfrînge în majorarea cantității

după «The Economist» (exporturile urmînd să crească cu 20 mil. t la 80 mil. t) în timp ce exportul de cărbune cocsificabil va scăde cu 10 mil. t (la un total de 105 mil. t).

Franța: o nouă
politică energetică

PREOCUPĂRILE franceze privind economisirea energiei și dezvoltarea surselor reîn-

noibile se vor concretiza într-un program de investiții însumînd 400 miliarde franci pînă în 1990, și în crearea a 200—250 mii noi locuri de muncă pe ansamblul economiei țării.

În lipsa unor restruc-

turări de fond în materie de energie, Franța ar trebui să importe 220 mil. t de petrol în 1990. Deoarece obiectivul asumat de guvern prevede, însă, ca numai o treime din acest necesar să fie importat, eforturile vor trebui îndreptate către identificarea de noi surse din care să se obțină diferența de circa 150 mil. tone. În acest context, noua politică energetică are un dublu scop: asigurarea independenței energetice a țării și crearea de noi locuri de muncă, — politică preconizată să se realizeze prin economii de energie, dezvoltarea surselor alternative și realizarea programului electronuclear.

Cheltuielile de finanțare în ce privește economisirea energiei se vor cifra la 215 miliarde franci, respectiv 22 miliarde franci pe an, ceea ce corespunde cu o dublare a nivelului actual a investițiilor, și va permite crearea a 75 mii noi locuri de muncă, suplimentare față de cele 75 mii deja create în acest domeniu.

Investiții însumînd 145 miliarde franci vor fi consacrate surselor alternative și reînnoibile de energie (cărbune, energie solară, geotermică și surse locale). Productivitatea utilizării lor este prevăzută să crească de patru ori pînă în 1990. Se apreciază că realizarea acestui ultim capitol al programului energetic va permite înființarea a o sută de mii noi locuri de muncă.

Programe de dezvoltare

Peru: Valorificarea resurselor naturale

INDUSTRIILE extractivă și a energiei electrice ocupă un loc deosebit de important în economia peruuană. de evoluția acestor ramuri depinzînd în mare măsură mersul întregii economii peruane. De altfel, exporturile de minereuri reprezintă aproape jumătate din veniturile din export ale țării.

Cifrele estimative pentru anul 1980 indică următoarele producții de minereuri neferoase: cupru minier — 360 mii tone; cupru brut — 350 mii tone; plumb — 185 mii tone, zinc — 500 mii tone. Producția de minereu de fier s-a situat la circa 5 milioane tone și se comercializează în proporție majoritară pe piețele externe.

În perspectiva următorilor 10—15 ani oficialitățile peruane au anunțat că Peru își va dubla producția de cupru. La sfîrșitul acestei perioade producția anuală va crește la circa 800 mii tone.

Pentru anul 1981 se are în vedere majorarea producției în zonele Toguepala, Cujajone și Tintaya prin efectuarea de noi investiții. De asemenea, se prevede intrarea în funcțiune, în prima parte a anului 1981, a rafinării de zinc de la Cajamarquilla, a cărei producție va fi destinată cu precădere exportului.

Producția de țigete se situează la o medie zilnică de 300 mii barile. Iar rezervele de țigete sînt estimate la 4 milioane barile. Petroperu a anunțat că intenționează să investească 50,7 milioane dolari în procesul de recuperare secundară la 300 sonde situate în regiunile La Brea și Parinás și pentru majorarea producției din cimpurile petrolifere din jungla Amazonelor.

O importanță deosebită s-a acordat industriei energiei electrice pentru a cărei dezvoltare, se are, în continuare, în vedere un program de investiții în valoare de 134 milioane dolari destinat realizării unor proiecte energetice, constuiri centralelor hidroelectrice Pochos și Curumuy și construirii unei linii de transmisie care va lega centralele Montaro și Lima. Totodată va începe explorarea minereului de uraniu în țară. În 1980 a început construirea unui centru de cercetări nucleare la Huarangal unde va funcționa un reactor de 10 MW. Comisia națională argentiniană va furniza tehnologia necesară. Conform obiectivelor programului guvernamental în materie de dezvoltare nucleară Peru va dispune între anii 1990 și 2000 de centrale nucleare pentru producția de energie electrică.

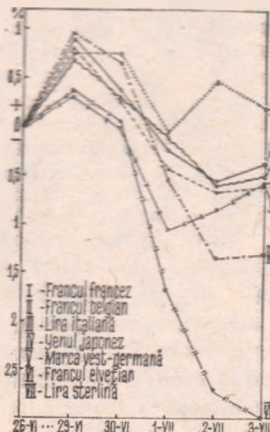
În ceea ce privește producția de energie electrică din surse „clasice” s-a anunțat un program de investiții, pe perioada 1980—1987, în valoare de 5 300 milioane dolari. Printre proiectele avute în vedere în cadrul acestui program figurează: construirea hidrocentralelor Canon del Pato, Restitucion (a treia etapă a complexului hidroenergetic Mantaro), Carhuaguero, Yucan, Pochos, Chorcani V, Majes; mărirea capacității instalate a hidrocentralei Machu Pichu; construirea termocentralei Alto Chicama (care va utiliza ca materie primă cărbunele) și continuarea lucrărilor de construcție la termocentralele Iquitos, Pucallpa, Chielayo, Piura, Arequipa și Cuzco.

Elena ANGELESCU
I.E.M.

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 29 iunie — 3 iulie a.c. cursul dolarului S.U.A. a cunoscut o evoluție diferențiată, ușoară deteriorare a poziției monedei americane de la începutul intervalului fiind urmată de o puternică creștere a cursului acestuia față de majoritatea valurilor occidentale, în special de lira sterlină, marca vest-germană și francul elvețian. Evoluția a fost motivată în principal de mișcarea dobinzilor la fondurile în dolari, atât de pe piața S.U.A. cît și de pe cea internațională de capital. O serie de mari bănci americane au procedat la majorarea „dobinzi preferențiale de împrumut prin broker” (prime broker loan rate), iar Chase Manhattan Bank la majorarea dobinzii preferențiale, de la 20% la 20,5%.

Lira sterlină a înregistrat o depreciere substanțială atît în raport cu dolarul S.U.A. cît și față de valutele vest-europene. La finele intervalului cursul său se situa la 1,8870 dolari / liră (1,9450 dolari / liră în 26.VI.1981). Deteriorarea poziției monedei britanice a fost motivată atît de situația curentă, puțin favorabilă, a economiei țării, cît și de influența negativă resimțită de lira sterlină ca valută petrolieră în urma reducerii anunțate a prețurilor la țititul din Marea Nordului precum și a prețului țititului livrat de alți exportatori. Cursul mărcii vest-germane față de dolar a marcat o depreciere de 0,6% la nivelul întregului interval analizat, situîndu-se la finele săptămînii la 2,4115 mărci / dolar. La deteriorarea poziției mărcii au contribuit, dincolo de evoluția comparativă a dobinzilor dolar / marcă, și datele atestînd o situație economică mai puțin favorabilă.

Cursul francului elvețian a înregistrat o slăbire mai pronunțată față de dolar decît marca vest-germană (depreciere de 1,3%) după nivelurile sensibile mai ridicate atinse în săptămîna anterioară. La 3 iulie cursul se situa la 2,0725 franci / dolar. Francul francez a prezentat, față de dolar, oscilații mai puțin pronunțate decît alte valute europene cînd, la finele săptămînii 1,73 franci / dolar față de 5,74 franci / dolar la 26.VI.1981. Poziția francului belgian față de dolar s-a deteriorat de asemenea, cursul atîngînd 39,5 franci / dolar a 3.VII. comparativ cu 39,3 franci / dolar la 26.VI. În cadrul Sistemului monetar vest-european francul belgian a continuat să figureze ca cea mai slabă valută.

Dobinziile la depozitele în eurovalute au prezentat o evoluție diferențiată (se dau dobinzile la depozitele pe 6 luni din ziua de 3.VII. comparativ cu cele de la începutul săptămînii analizate): eurodolari — 18,0625 (17,625%), euromărci vest-germane — 12,5% (12,625%), curfranci elvețieni — 10,0625% (10,1875%).

Sub influența nivelului înalt al dobinzilor la fondurile în dolari, prețul aurului a continuat să scadă, situîndu-se la cel de al doilea fixing la Londra la 414 dolari / uncie, cu 24 dolari sub nivelul ultimului fixing din săptămîna anterioară.

Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 29.VI—3.VII, luîndu-se ca bază nivelul cursurilor din ziua de 26.VI a.c.

Probleme
ale viitorului
și
dezvoltării
în
viziunea
specialiștilor

ERVIN LASZLO:

Limitele
interne
ale
omenirii

REFLECTIILE conținute în acest volum¹⁾ s-au născut în urma participării autorului la un proiect de cercetări coordonat de Clubul de la Roma. Raportul²⁾ pregătit cu acest prilej, rod al investigațiilor întreprinse pe parcursul a mai bine de doi ani, a prilejuit atât satisfacții cât și neîmpliniri care trebuie puse la originea acestui demers Critice și, pe alocuri, incisive, reflecțiile au totuși o evidentă tentă constructivă, emană un optimism ce derivă din încrederea în capacitatea ființei umane de a depăși marile problemele ale vremii contemporane.

Convingerea autorului evoluează plecând de la ideea sa centrală referitoare la ceea ce se consideră a fi „limitele interne” ale omenirii. Admițându-se că identificarea problemelor este la fel de importantă ca și soluționarea lor, pe de o parte — consideră E. Laszlo — lumea occidentală s-a obișnuit în a le atribui o natură fizică și ecologică, iar, pe de altă parte, le caută rezolvarea în noi tehnologii. Dar, fie că este vorba de creșterea demografică, degradarea mediului înconjurător, criza energiei etc., de cele mai multe ori s-a considerat că acestea reprezintă probleme în sine cînd, de fapt, ele sînt numai manifestări exterioare ale unor cauze interne: simptomele unor disfuncționalități. Ata-

care a ceea ce îndeobște se consideră a fi „limitele externe” a orientat atenția spre elemente ce înconjoară omul. S-a uitat, astfel, sau nu s-a înțeles că de fapt limitele sînt un atribut, o caracteristică în cele din urmă umană, oamenii fiind sursa însăși a propriilor probleme ce ne confruntă. De aceea, consideră autorul, numai prin redefinirea tiparelor noastre de gândire și acțiune vom putea găsi soluții adecvate la problemele majore ale epocii noastre.

Limitele interne, care se regăsesc la nivelul fiecărui individ (psihologice) și care sînt de natură culturală și politică, trebuie să capete o relevanță mult mai mare, să determine conștientizarea oamenilor asupra direcțiilor în care se impune să se acționeze, deoarece ele constituie adevăratele bariere în dezvoltarea viitoare a omenirii. Ele denotă o veritabilă rămînere în urmă pe plan cultural, limită care nu va putea fi depășită în lipsa unor schimbări de natură „internă” — așa cum o definește autorul.

„Înainte de a proceda la reforma lumii, trebuie să vedem dacă nu este necesar să ne schimbăm noi înșine”. Depășirea limitelor legate de modul în care gândim și acționăm, ca indivizi și colectivitate, caracterizează o întreagă epocă „modernă”, un comportament specific omului „modern”. La baza acestui modernism stau „valori” sau principii date și care — într-o optică larg răspîndită azi — acționează în virtutea unor legi dincolo de posibilitatea intervenției omului. Potrivit acestor principii, interesul public s-ar armoniza de la sine cu cel privat, iar știința ar rezolva problemele de la sine; singura cale de progres este specializarea îngustă; eficiența echivalează cu productivitatea maximă a fiecărei unele de muncă; bogăția și puterea unei națiuni trebuie asigurate indiferent de mijlocul utilizat, fericirea umană rezidă în deținerea celor mai confortabile și sofisticate facilități; natura își poartă singură de grijă etc. În opinia autorului, aceste principii și valori au devenit o amenințare pentru viitorul oamenilor. Modernismul care a început odată cu descoperirea revoluționară a tiparului în secolul al XV-lea de către Gutemberg și a cărui expresie actuală, ca întindere, densitate și intensitate este dată de civilizația industrială a ajuns în faza „randamentului descrescînd” — subliniază E. Laszlo, arătînd că cea mai mare parte a lumii ignoră acest lucru. O treime a populației globului care trăiește în statele bogate, are satisfacția de a fi „modernă”, în timp ce celelalte două treimi ce locuiesc în țările în curs de dezvoltare doresc să devină „moderne”.

Problema majoră nu rezidă, prin urmare, în întrebarea dacă omenirea va putea să depășească această manifestare a „modernismului” ci dacă timpul pe care îl mai are la dispoziție îi este suficient. În cazul unui răspuns afirmativ — bazat pe eforturi comune și voință politică concertată — contururile unor noi valori, adecvate epocii „globale” ar putea fi următoarele: ● singura soluție pentru ajutarea săracilor este de a ameliora în mod sistematic și conștient condițiile lor de viață, de a asigura o participare a lor în procesele economice, sociale și poli-

tice, chiar dacă aceasta presupune sacrificarea unor privilegii ● este nevoie de o mai strînsă conlucrare între științele umaniste și cele tehnice, de complementarea specialiștilor în anumite sectoare cu alții, dînd o imagine holistică asupra proceselor evolutive în societate ● tehnologia să fie subordonată în întregime intereselor oamenilor, să fie evaluată nu numai dintr-o perspectivă economică, dar și socială, antropologică și ecologică ● dezvoltarea economică trebuie să aibă ca țel final dezvoltarea multilaterală și complexă a personalității omului: atenția ar trebui îndreptată în permanență la ceea ce vom lăsa moștenire generațiilor viitoare. Astfel — se întreabă autorul — față de aceste deziderate, cît de moderni mai sîntem oare?

Există în prezent în lume un deficit acut de imagini pozitive despre viitor. Societățile noastre (occidentale — n.n.) arată autorul, suferă de o supradoză de pragmatism combinat cu un pesimism generalizat. În atmosfera de incertitudine au apărut o serie de rapoarte, printre care și cele ale Clubului de la Roma a căror finalitate era crearea unei motivații pozitive îndreptate spre alte valori globale. Acest lucru este, însă, greu de realizat pentru că de o parte, cei bogăți și-au văzut amenințate privilegiile, în timp ce, de cealaltă parte, statele în curs de dezvoltare au văzut în încercările de conceptualizare a necesității unui echilibru global, tentativa de menținere a actualelor inegalități. Aceste reacții au generat o postură defensivă generală în care preocupările se concentrau mai degrabă pe „gestionarea crizelor” și cîștigarea de avantaje imediate. Se poate observa de aici nevoia unor idealuri universale care să pună în mișcare resorturi menite să apropie interesele oamenilor. Este posibil ca acestea să fie reprezentate de idealuri străvechi, perene, a căror existență ar putea fi reafirmată în afara practicilor politice tradiționale. Este necesar însă ca reintinerite, ele să capete un alt context. Se apreciază că două sînt punctele de referință în acest sens: în privința politicilor pe plan intern, sînt acestea menite să îndeplinească adevăratele aspirații? Iar pe plan internațional, este oare posibil și realist să încerci să impui un model într-o lume interdependentă și diversă? Libertatea, — spune autorul — trebuie să semnifice, să includă, dreptul de a alege idealurile sociale, economice și politice. Libertatea asupra deciziilor și voința politică ar aduce — în opinia lui E. Laszlo — beneficii care includ pacea, securitatea, hrană pentru populație, valorificare și acces la surse de energie și alte resurse, mai multă echitate între națiunile lumii.

Problema securității a devenit în fapt problema insecurității. O singură cifră este elocventă. Peste 40 la sută din cheltuielile totale pentru cercetare-dezvoltare, în lume, sînt alocate sectorului militar. Se impune, prin urmare, o schimbare fundamentală în maniera de formulare a politicilor naționale privind securitatea. Trebuie — subliniază autorul — să se acționeze pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru încetarea proliferării armelor nucleare și a diseminării armamentului convențional. Problema alimentației este esențialmente o chestiune de distribuție și a for-

¹⁾ Ervin Laszlo, Inner Limits of the Mankind, Pergamon Press, New York, 1979.

²⁾ Ervin Laszlo et al (1977), Goals for Mankind, A Report to the Club of Rome on the New Horizons of Global Community, New York, Dutton; Ervin Laszlo & Judah Bierman (1977), Goals in a Global Community, Pergamon Press, New York.

melor de producție care în prezent îi favorizează pe bogați. Mai mult de jumătate de miliard de oameni în țările în curs de dezvoltare suferă de foame; în aceste state, în timp ce populația crește cu un ritm anual de 3,6 la sută, producția alimentară crește cu un ritm de 2,6 la sută. Astfel se mărește decalajul între nevoile și posibilitățile de satisfacere a lor. Cît de inegală este distribuția resurselor (a capacităților tehnologice) pentru producerea hranei este ilustrată de faptul că 12 la sută din fermierii din lume care posedă echipament modern, produc 67 la sută din alimentele globului. Săracciai globului sînt la chere-mul acestora în condițiile actualului sistem alimentar mondial. Rezolvarea nu rezidă în simpla modificare a unor tipuri de consum în statele avansate, ci în însăși restructurarea sistemului internațional, de natură să favorizeze accesul țărilor în curs de dezvoltare la noi tehnologii adecvate condițiilor locale, introducerea de noi forme de proprietate asupra pămîntului, utilizarea de surse de energie și îngrășăminte mai ieftine, realizarea unei stabilități sporite a prețurilor.

Problema energiei și a celorlalte resurse ar putea fi soluționată în viziunea lui E. Laszlo, pe calea instituirii unei ordini economice internaționale mai echitabile. Decalajele sînt susținute în întregul sistem de relații economice internaționale în vigoare. În dialogul dintre bogați și săraci transpare puternic „dualitatea de interese” care semnifică, în ultimă instanță, neglijarea intereselor generale ale umanității. Statele lumii sînt cele mai

adesea preocupate de obținerea unor avantaje materiale și imediate, fiind tributare și din acest punct de vedere modernismului occidental.

Concluzia lui E. Laszlo constă în aceea că reconsiderarea acestor limite interne este un imperativ pentru supraviețuirea omenirii. Timpul este scurt și, ca atare, trebuie să se acționeze fără întîrziere. Pornindu-se de la valorile universale ca dreptul la viață, progres și justiție, pot fi considerate ca jaloane pentru aspirațiile popoarelor ideile legate de capacitatea de susținere a creșterii, de dezvoltare și de echitate. Un atare prim jalon, cel ce se referă la capacitatea de a susține creșterea, condiție sine qua non pentru aspirațiile sociale și economice ale oricărei societăți, semnifică reciclarea resurselor existente, punerea în valoare a resurselor regenerabile. A gândi în perspectivă, pentru generațiile de miine — spune E. Laszlo — înseamnă să economisim resursele vitale ale omenirii în măsura să dea noi dimensiuni acestor resurse.

Conceptul de dezvoltare — cei de al doilea element considerat de autor — constituie fundamentul pe care se bazează ideea de progres. Accepțiunea că o țară este „dezvoltată” duce la concluzia eronată asupra unor împliniri ce nu mai necesită, astfel, eforturi suplimentare. De fapt — se întreabă autorul — ce înseamnă dezvoltarea și cine poate stabili o limită a progresului dincolo de care s-ar vorbi de supra-

dezvoltare. Nimeni nu-și poate asuma răspunderea să definească o marjă superioară a dorinței de progres a omenirii. Cît privește echitatea, ea vizează redistribuirea resurselor între bogați și săraci, potrivit contribuției lor la realizarea valorilor materiale și spirituale, precum și în funcție de necesitățile reale.

Din acest punct de vedere, inechitatea pentru țările în curs de dezvoltare înseamnă că populația din aceste regiuni rămase în urmă primește mai puțin decît i s-ar conveni în mod normal potrivit trebuințelor sale de bază, corespunzător cu participarea sa la producția de bunuri — în timp ce — spune autorul, țările industrializate își bazează bunăstarea pe avantaje exagerat de mari sub același aspect al aportului și necesităților, pe consum irațional și pe risipă.

Sînt, toate acestea, numai cîteva din rațiunile care pledează pentru o mai mare interdependență înțeleasă și aplicată conștient în contextul unei noi ordini economice internaționale, singura alternativă capabilă să pună capăt competiției distructive în favoarea unor eforturi concertate către progresul general al umanității.

Cu cît omenirea va privi mai mult spre viitor, cu atît imaginea intereselor comune va fi mai bine conturată putîndu-se valorifica potențialul de acțiune colectivă. Rămîne numai — conchide E. Laszlo — ca limitele interne să fie depășite cît mai curînd posibil.

Dan DĂIANU

REFLECȚII

(Urmare din pag. 21)

Posibilități de aplicare a metodei procesului circular activ există în toate domeniile agroalimentare.

Complexele de creștere a animalelor, bunăoară ar putea polariza o zonă limitrofă profilată pe producerea sorturilor de nutrețuri necesare animalelor respective. Fluxul tehnologic al creșterii animalelor ar trebui completat cu instalații de prelucrare a reziduurilor pentru obținerea de biogaz și îngrășăminte. De asemenea ar fi necesar să fie completat cu instalații de prelucrare a produselor principale și secundare (abator, prelucrarea subproduselor piele, păr, carne etc., etc.) eventual cu crescătorii de alte animale ce ar putea folosi subprodusele rezultate de la producția principală (crescătorii de nutrie pe lângă crescătoriile de păsări etc.). O interesantă soluție tehnologică de realizare a **autonomiei energetice** a unei mari unități de creștere a animalelor (din Gropeni Brăila) a realizat inginerul Petre Buleci. Schema sa generală de autonomie energetică se bazează pe un sistem simplu și pe cît de original și pe atît de eficient de obținere a biogazului și de utilizare a acestuia, pentru preparat hrana la cantină, la atelierul mecanic pentru lăuat table și sudură, la iluminat cu lămpi de tip Petromax, la acționarea motoarelor termice stabile etc.

În privința **producției vegetale**, de asemenea, s-ar putea realiza polarizări raționale între unitățile producătoare de conserve de legume și fructe, de zahăr și amidon, alcool, etc., și cele agricole din zonă. De asemenea, metoda procesului circular activ permite utilizarea tuturor subproduselor și reziduurilor indiferent dacă acestea duc la realizarea de produse alimentare, chimice sau materiale de construcții. Bunăoară la fabricile de zahăr se pot continua și multiplica logic fluxurile tehnologice astfel încît să se prelucreze melasa pentru a se obține alcool,

drojii furajere, îngrășăminte, iar reziduurile de carbonat de calciu să se utilizeze drept materiale de construcții.

Unitățile producătoare de amidon din cartofi pot fi diversificate asigurînd continuitatea între producerea cartofilor, sortarea și prelucrarea lor în alcool, drojii furajere, îngrășăminte etc.

În zonele cu resurse de ape geotermale acestea pot fi utilizate în trepte — în funcție de temperatura necesară diverselor utilizări — sere de flori, de legume, culturi timpurii, crescătorii de animale, piscicultură, etc. În general apare ca rațională concentrarea în zone limitrofe ale crescătoriilor de animale, a industriilor de prelucrare a resurselor vegetale și a depozitelor de produse agricole pentru ca subprodusele și reziduurile unora să poată fi folosite — pe loc — fără cheltuieli de transport, manevrare, depozitare și evitîndu-se pierderile determinate de gradul de perisabilitate al acestora.

Referitor la **marile zone viticole** ale țării acestea oferă condiții optime pentru prelucrarea pe loc a tuturor componentelor, astfel ca în afară de vin, șampanie, coniac, rachiuri să se obțină alcool, drojii, îngrășăminte; din semințele de struguri se pot extrage uleiuri fine, dacă sînt măcinate se obține un praf cu puternice proprietăți antiseptice utilizat în industria alimentară.

Desigur că proiectarea unor asemenea ansambluri agroalimentare implică cunoștințe și competențe de mare diversitate, preocupări multiple și eforturi considerabile. Ele nu pot fi concepute decît de colective de specialiști din multiple domenii ale științelor biologice, agro-zootehnice, chimice, energetice, tehnologice, de economiști și ecologi. Eforturile reunite ale specialiștilor vor contribui la realizarea unor ansambluri productive rațional înlănțuite care vor încerca să realizeze marea eficiență pe care o ating sistemele naturale și să evite în același timp perturbarea echilibrului pe care natura le-a realizat în milenii de existență a sistemului nostru solar. Și poate că din acest punct de vedere șocul produs de criza energetică are și un efect pozitiv — orientează progresul tehnico-științific într-o direcție nouă mai rațională, mai favorabilă progresului economico-social.

Sub efectul recesiunii

ESTIMAȚIILE experților O.N.U. privind dinamica în deceniul trecut a producției mondiale la o serie de produse importante (vezi tabelul) ilustrează faptul că — exceptând unele metale neferoase și fibrele — pentru majoritatea produselor progresia a fost relativ lentă, respectiv într-un ritm de 1,8—4,7% pe an. O cauză importantă au

Dinamica producției mondiale^{*)}

Produsul	U/M	1970	1980	sigur (în %)
Cărbune	mil. t	2 567	3 006	19
Petrol (brut)	mil. t	2 253	2 800	27
Gaze naturale	10 ⁶ Tcal.	9 244	13 078	41
Minerul de fier	mil. t	400	495	24
Fontă	mil. t	418	494	19
Oțel (brut)	mil. t	576	702	22
Cupru	mil. t	6 221	7 654	23
Aluminiu	mil. t	9 445	13 418	42
Zinc	mil. t	4 064	4 774	2
Plumb	mil. t	3 146	3 257	4
Energie electrică	mrd. kWh	4 846	7 643	54
Ciment	mil. t	559	760	36
Fibre celulozice	mil. t	3 465	3 486	1
Fibre sintetice	mil. t	4 879	10 482	215
Cauciuc natural	mil. t	3 102	3 745	21

*) Fără R.P. Chineză.
Sursa: United Nations, Monthly Bulletin of Statistics, May 1981.

constituit-o criza energetică (care a frinat expansiunea producției și consumului de petrol), precum și recesiunea economică din țările capitaliste, care a determinat — la jumătatea deceniului — o scădere absolută, mai mult sau mai puțin substanțială, a producției mondiale de metale, de fibre artificiale, de cauciuc natural ș.a. Recesiunea economică prelungită din țările capitaliste industrializate s-a manifestat din nou anul trecut ca o frână în calea dezvoltării producției industriale mondiale, aceeași din urmă crescînd doar cu 1—3% în 1980 (față de nivelul atins în 1979) în cazul a cinci din produsele cuprinse în tabel, stagnînd practic în cazul a patru produse și reducîndu-se pentru șase dintre ele.

S. U. A. : in intimpinarea priorităților energetice

STATELE UNITE sînt așteptate să joace un rol semnificativ în următoarele două decenii, în ce privește acoperirea cererii în creștere de cărbune pe piața mondială, în condițiile impuse de actualele dificultăți energetice. Potrivit Asociației Naționale a Cărbunelui, exporturile americane de cărbune vor ajunge — de la 81 mil. t în 1980 — la 110—145 mil. t în 1990 și la peste 200 mil. t către sfîrșitul secolului. Acest trend este susținut de cererea mondială aflată în creștere continuă, respectiv de la 610 mil. t în 1979 la 1,1 mrd. t la nivelul anului 1990.

Specialiștii apreciază că programul economic al noii administrații este de natură să stimuleze dezvoltarea producției de cărbune, în acest sens conținându-se pe : coordonarea măsurilor de protecție a mediului cu necesitatea utilizării intensive a cărbunelui în termocentrale ; îmbunătățirea proceselor de muncă, de natură să asigure un flux continuu fără perturbări, al producției ; adopta-

rea unei legislații mai flexibile, astfel încît să se poată trece mai rapid la darea în exploatare a unor noi zăcăminte cu conținut ridicat de cărbune. Guvernul își propune, de asemenea, să contribuie la îmbunătățirea infrastructurii, respectiv a căilor de comunicații utilizate pentru transportul cărbunelui de la mine la principalele porturi ale țării.

R. P. Mongolă : politica in domeniul investițiilor

ÎN ANUL CURENT volumul total (respectiv din toate sursele de finanțare) al investițiilor în economia națională a R.P. Mongole se va ridica la 3,6 miliarde tugrici, 70% din această sumă urmînd a fi destinate dezvoltării producției materiale. Obiectivul fundamental al politicii în domeniul investițiilor îl constituie sporirea eficienței acestora, concentrarea forțelor și a mijloacelor asupra obiectivelor care prezintă o importanță deosebită pentru economia națională. Aproximativ 14% din investițiile alocate sferei producției materiale vor fi destinate lărgirii și reconstruirii capacităților de producție din întreprinderile și organizațiile economice existente.

Pe primul plan se situează investițiile în industrie, stabilite la circa 1,6 miliarde tugrici, cea mai mare parte a lor fiind orientată către întărirea bazei energetice și de materii prime, către dezvoltarea industriei miniere, ușoare și alimentare, a industriei materialelor de construcții.

O sumă de 520 mil. tugrici este destinată să contribuie la consolidarea în continuare a înzestrării tehnico-materiale a agriculturii ; la rîndul său, sectorul transporturilor beneficiază de investiții reprezentînd peste 239 mil. tugrici, alte alocatii importante fiind atribuite construcțiilor de locuințe, de educație social-culturală ș.a.

Masuri de combatere a poluării aerului

APROXIMATIV două treimi din emisiunile de gaze sulfuroase din lume au loc în aria țărilor membre ale Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa (circa 93 milioane tone de gaze lansate în 1978 în atmosferă, gaze rezultate îndeosebi din arderea cărbunelui și petrolului, deci cu un conținut considerabil de sulf), zonei respective revenîndu-i în același an 73 la sută din consumul mondial de energie comercializată. După cum s-a arătat la cel de-al treilea Seminar asupra desulfurării combustibililor și a gazelor de combustie, ținut recent la Salzburg (Austria), în prezent sînt deja elaborate tehnologii corespunzătoare din punct de vedere tehnic și economic pentru a reduce considerabil poluarea atmosferei, cu efecte favorabile în domeniul sănătății populației, al preîntîmpinării coroziunii diferitelor materiale, al prevenirii poluării ecosistemelor acvatice, vegetației, solului și apelor subterane.

Participanții la seminar au sub-

liniat, totodată, efectul economic al acestei operații, care permite obținerea unor cantități importante de acid sulfuric, de sulfatați și sulfiți, de bitum și beton pe bază de sulf, respectiv materii prime necesare industriei chimice și sectorului construcțiilor.

Sistemul „Niederrhein“

ÎN REGIUNEA Ruhr (R.F.G.), zonă cu un înalt nivel de urbanizare și de dezvoltare a industriei, se lucrează în prezent la edificarea unui sistem complex de încălzire a cartierelor de locuințe, cu o eficiență economică sporită. Acest sistem denumit „Niederrhein“, va lega între ele — printr-o conductă principală în lungime de 28 de km — trei sisteme locale deja existente, care erau deservite de termocentrale sau foloseau căldura degajată de instalațiile unei centrale electrice, bazată pe cărbune.

Prin conectarea la noul sistem a trei unități industriale — un furnal înalt, un laminor la cald și o fabrică de acid sulfuric — va fi asigurată încălzirea a circa 145 mii de locuințe din orașe situate pe ambele maluri ale Rinului — Moers, Duisburg și Dinslaken, în condiții care vor permite renunțarea la o parte din termocentralele propriu-zise.

Calitățile „vînzătorului“

ÎN CONDIȚIILE recesiunii economice prelungite existența unui personal comercial bine pregătit și combativ, a unor „vînzători“ capabili nu numai să păstreze pentru firma respectivă piețele deja cucerite, ci să lărgescă continuu sfera clienților săi, devine un factor de prim ordin.

În contextul menționat, o anchetă efectuată recent de revista L'Usine Nouvelle printre întreprinderile industriale franceze cu privire la cunoștințele și aptitudinile pe care trebuie să le posedes cu prioritate „vînzătorii“ în cauză, a condus la următoarea ierarhizare a lor :

Calități considerate a fi cele mai importante

(frecvența, în %, în răspunsurile la anchetă)	
— Dinamism	84,9
— Priceperea de a stabili contacte umane	79,7
— Buna cunoaștere a produsului (a produselor)	67,9
— Inițiativă	57,9
— Aptitudinea de negociator	55,0
— Capacitatea de argumentare comercială	50,4
— Aptitudinea de a aprecia în mod just pe client	47,2
— Capacitatea de a fi disponibil	46,8
— Calitatea de a fi prezentabil	45,5
— Devotamentul față de întreprindere	39,6
— Talentul de a-și organiza judicios munca	33,5
— Informarea adecvată asupra concurenților	31,3
— Disciplina muncii	29,2
— Buna cunoaștere a diverselor tehnici de vînzare	11,1

GLOSAR

Concurență

PRIN concurență se înțelege confruntarea liberă pe o piață dintr-o țară capitalistă în ce privește cererea și oferta de bunuri și servicii, de mijloace de producție și de capitaluri.

Teoria economică a capitalismului premonopolist a pus concurența la baza economiei de piață. Leon Walras se referă la o „piață perfectă” într-o „economie pură”. Tot el constată însă că, de fapt, concurența este „un concept teoretic” care „permite obținerea unui maximum de utilitate în maximum de libertate”.

În prezent, în Occident nu se mai utilizează termenul „liberă concurență”. Se vorbește în schimb despre concurența „pură”, existentă pe o piață care asigură o egalitate relativă a puterii concurențiale a unităților economice, o omogenitate a produselor și o libertate de intrare în circuitul productiv. Se mai vorbește despre concurența „perfectă”, în cazul în care la caracteristicile concurenței pure se adaugă „transparența” pieței, adică posibilitatea pe care ar avea-o toți participanții de a fi informați asupra modului în care se desfășoară cererea și oferta, precum și capacitatea sectorului productiv de a se adapta rapid modificărilor de structură, proporții etc. ale pieței.

Condițiile în care se desfășoară actualmente viața economică în țările capitaliste nu permit realizarea elementelor de mai sus. Concurența este, în aceste condiții, victima următorilor factori:

- concentrarea producției capitaliste în mari unități care ajung să domine piața sau, în cel mai bun caz, să reducă numărul participanților;
- diversificarea extremă a produselor și modernizarea comerțului, care nu mai fac posibilă omogenizarea produselor;
- dispariția libertății de intrare în circuitul productiv, ca urmare a înțelegerilor exprese sau tacite intervenite între întreprinderile aflate cu produsele lor pe piață, a greutății de procurare a capitalurilor, a dobândirii de subvenții numai de unele întreprinderi, în timp ce altele nu primesc un asemenea sprijin etc.

Concluzia este că nu se poate vorbi în general despre existența concurenței în capitalismul contemporan, ci numai despre gradul de concurență pe care îl admite o economie de piață într-o situație dată. Astfel, concurența monopolistă poate fi definită ca fiind acea concurență — foarte redusă, desigur — care mai există pe o piață în condițiile activității monopolurilor.

C. K.

Energetică nucleară

Ion Dumitrescu, Medias — În cursul dezbaterilor de la cel de-al V-lea simpozion anual al Institutului pentru uraniu (Londra, septembrie 1980), la care vă referiți, a predominat opinia că industria de extracție a uraniului are în lume perspective favorabile pe termen lung. A fost exprimată, între altele, părerea că peste un deceniu energia nucleară va fi privită ca o sursă de energie acceptabilă și firească.

S-a apreciat, de asemenea, că perioada de după 1983—1985 va fi mai dificilă în privința acoperirii necesarului de combustibil și energie, ținându-se seama și de creșterea continuă a ne-

cesarului de produse petroliere pentru țările în curs de dezvoltare. Legat de aceasta, a fost relevată importanța elaborării prognozelor pe termen lung asupra evoluției pieței uraniului, întrucât prospectarea unor zăcăminte noi de uraniu și organizarea producției concentratelor de uraniu necesită o perioadă de 15—20 ani. S-au emis totodată păreri că dezvoltarea energiei nucleare ar putea fi facilitată prin formularea mai explicită a principiilor schimbului internațional de tehnologie și materiale în acest domeniu, cu asigurarea premiselor nediscriminării armei atomice.

Industria locală

Maria Dimiu, Petroșani — În R.P.D. Coreeană industria locală realizează circa jumătate din

producția națională de bunuri de larg consum, constituind totodată cea mai importantă sursă de venituri a bugetelor locale. Producția globală a industriei locale este în prezent de aproape trei ori mai mare decât în 1969 iar varietatea articolelor de larg consum a crescut sensibil. În aceeași perioadă, numărul întreprinderilor industriei locale aproape s-a dublat; fiecare oraș și district numără acum, în medie, circa 20 de asemenea întreprinderi și cooperative de producție la domiciliu.

După cum subliniază revista *La Corée d'aujourd'hui*, răspindirea rapidă a industriei locale este un factor important al dezvoltării echilibrate a tuturor regiunilor țării, permițând prevenirea unei concentrări excesive a populației în orașele mari și antrenând activ femeile în producție. Înființarea unui mare număr de întreprinderi mici producătoare de bunuri de larg consum în toate localitățile, prin forțele proprii ale acestora și folosind materiile prime și forța de muncă locale, a permis să se afecteze fonduri de investiții mai importante în ramuri industriale și agriculturii, accelerându-se astfel construcția economică a țării.

Reuniuni internaționale

Nicolae Dorobanțu, Ploiești — 1) Colocviul internațional pe tema „Politica economică în condițiile unei creșteri încetinite — experiența europeană” se va desfășura în primăvara anului viitor la Bruxelles, cu ocazia aniversării a 25 de ani de la înființarea catedrei de economie aplicată a Universității libere din acest oraș. Pe agenda colocviului figurează comunicări și dezbateri privind constrângerile legate de utilizarea instrumentelor de politică economică, prezentarea și analiza unor experiențe naționale etc.

2) Conferința internațională privind tehnologiile off-shore de la Göteborg va fi organizată simultan cu primul târg suedez de tehnologie maritimă, găzduit de acest oraș între 19 și 21 august a.c. Vor fi prezentate 52 de comunicări referitoare la tendințele de dezvoltare a platformelor de foraj, riscurile legate de exploatarea off-shore și sistemul de asigurări, exploziile submarine, utilizarea submarinelor în operațiile efectuate sub apă, comportarea oțelului în mediul marin, viitorul exploatarea petrolului off-shore în Suedia.

3) Prima centrală nucleară-electrică siriană urmează să intre în funcțiune în anul 1991. Ea va permite obținerea unor însemnate economii la importul de combustibil.

Mediu global

Raluca Damian, Mangalia — „Grupul ad hoc asupra problemelor mediului global” — autor al așa numitului „Raport Okita” (după numele fostului ministru nipon al afacerilor externe, actualmente consilier economic special al primului ministru și conducător al grupului) a fost creat în septembrie 1980. Grupul respectiv, funcționând sub autoritatea primului ministru, a fost însărcinat de guvern să elaboreze „principalele orientări privind acțiunile de întreprins pentru a face față problemelor mediului global”.

O caracteristică a raportului amintit este că el nu are la bază cercetări proprii, ci analiza unor studii anterioare întreprinse pe plan internațional, precum raportul „Global 2000” (S.U.A.), diferite studii întreprinse sub egida O.N.U., raportul „Interfutures” al O.C.D.E., rapoarte către Clubul de la Roma etc.

Raportul japonez subliniază în concluziile sale că „în vreme ce în mod cert este necesar ca fiecare țară să aibă o politică națională în domeniul mediului, trebuie recunos-

cut că problemele globale nu pot fi soluționate prin simpla adăugare a politicilor naționale ale diferitelor țări”. O acțiune care poate părea rezonabilă din punctul de vedere al protecției mediului unei anumite țări, poate fi dăunătoare din punct de vedere global.

Autorii pun în cauză însăși forma actuală a civilizației industriale, care nu încurajează suficient economisirea și reciclarea resurselor.

În sfârșit, se reamintește că, dincolo de un anumit punct, refacerea mediului devine o operație extrem de lungă și costisitoare, atunci când degradarea nu se dovedește chiar ireversibilă.

Turism

Mihai Dumitru, Tulcea — 1) Una din țările europene în care numărul vizitatorilor străini dintr-un an este mai mare decât cel al populației este Grecia. Încasările din turism ale Greciei au crescut de șase ori în cursul deceniului trecut, ajungând la 33,5% din totalul exportului. În același timp, cheltuielile Greciei la acest capitol nu reprezintă mai mult de 1,9% din importuri. Locul important ocupat de Grecia în turismul internațional și-a găsit recunoașterea și în numirea unui cetățean al acestei țări, George Kontogeorgis, în funcția nou creată de membru al Comisiei Pieței Comune pentru turism. În timpul mandatului său se așteaptă acordarea unor stimulente suplimentare turismului în zonele rurale.

2) Problema pe care o semnalăm — a efectelor negative ale frecvenței excesive a anumitor atracții turistice — este reală și ea își găsește expresia în crearea de rezervații și parcuri naturale în cele mai diverse țări ale lumii. Anumite obiective au fost chiar închise pentru public, până când știința va găsi un mijloc de a le proteja: este cazul peșterii pictate de la Lascaux, din Franța. În cazul altor peșteri din Dordogne a fost fixat un plafon zilnic pentru numărul de vizitatori.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 28 din 10 iulie 1981

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Înfăptuirea revoluției agrare — un complex proces tehnic, organizatoric, economic și social
- Dinamismul agriculturii românești în cincinalul 1981—1985 (I) (Ovidiu Popescu) 1
- Efectul economic în producția zootehnică (Maria Stroie, Angela Popescu) 3
- Hotărârile Congresului oamenilor muncii — un amplu program de acțiune
- Reducerea accentuată a cheltuielilor materiale — imperativ al creșterii eficienței economice (Mircea Pirjol) 5
- Îndeplinirea ritmică a producției fizice și nete (Corneliu Bârnea) 7
- Extinderea recondiționării pieselor și subansamblelor (Petre Stoianovici) 9
- Aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar (Gh. Nicolescu) 11
- Creditul — instrument de realizare a sarcinilor de plan (Vasile Răuță) 13
- O corelație de bază a dezvoltării: creșterea calitativă, eficiență — ridicarea nivelului de trai (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu) 15

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Inginerii stagiați la examenul activității în producție (Remus Micu) 17

TEORII — IDEI

- Reflecții. Perspective de ieșire din criza unei creșteri cantitative antrenând consumuri iraționale (Maria D. Popescu) 20
- Școli • curente • economiști. Tradiții progresiste ale gândirii economice românești (Aneta Spiridon) 22
- Tipizarea — mijloc de sporire a eficienței economice (Ion Iștoc) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Priorități pe agenda energetică a lumii (Călin Mihăileanu, Mihai G. M. Pop, Marius Dăncilă) 25
- Tendințe — conjuncturi 27
- Probleme ale viitorului și dezvoltării în viziunea specialiștilor. Ervin Laszlo: Limitele interne ale omenirii (Dan Dăianu) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Curier economic-legislativ pe probleme de arbitraj

IN THIS ISSUE

- Dynamics of the Romanian agriculture during the five-year plan 1981—1985 (I) (Ovidiu Popescu) 1
- Marked cut down of the material expenses: an imperative of the upgrow of the economic efficiency (Mircea Pirjol) 5
- Firm set up of the principles of the new economic and financial mechanism (Gh. Nicolescu) 11
- Credits: an instrument for the achievement of the planned tasks (Vasile Răuță) 13
- Reflections. Prospects to overcome the crisis of an quantitative growth and irrational consumption (Maria D. Popescu) 20
- Problems of the future and development in the vision of specialists. Ervin Laszlo: Inner limits of the mankind (Dan Dăianu) 28

DANS LE NUMÉRO

- Le dynamisme de l'agriculture roumaine pendant le quinquennat 1981—1985 (I) (Ovidiu Popescu) 1
- Réduction accentuée des coûts matériels — un impératif de la croissance de l'efficience économique (Mircea Pirjol) 5
- Application ferme des principes du nouveau mécanisme économique et financier (Gh. Nicolescu) 11
- Le crédit — instrument pour la réalisations des tâches planifiées (Vasile Răuță) 13
- Reflexions. Perspectives de sortir de la crise quantitative entraînant des coûts irrationnels (Maria D. Popescu) 20
- Problèmes de l'avenir et du développement dans la vision des spécialistes. Ervin Laszlo: Les limites internes de l'humanité (Dan Dăianu) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Динамическое развитие сельского хозяйства Румынии в пятилетке на 1981—1985 гг. (I) (Овидиу Попеску) 1
- Усиленное сокращение материальных затрат — повелительное требование для повышения экономической эффективности (Мирча Пыржол) 5
- Неуклонное претворение в жизнь принципов нового экономико-финансового механизма (Г. Николеску) 11
- Кредит — инструмент для выполнения плановых заданий (Василе Рауца) 13
- Размышления. Перспективы выхода из кризиса количественного роста, ведущего к необоснованным расходам (Мария Д. Попеску) 20
- Проблемы будущего и развития в воззрении специалистов. Эрвин Ласло: Внутренние пределы человечества (Дан Дăиану) 28

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (inclusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 3 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen limită de încheiere a abonamentului: 15 ale lunii anterioare perioadei de abonare.

Redacția și administrația: 70159, București Bd. Magheru nr. 28—30 etaj I, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei”

O ASIGURARE UTILĂ ÎN ORICE GOSPODĂRIE

Administrația Asigurarilor de Stat aduce la cunoștința celor interesați că pot contracta **ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI**, care cuprinde în unul și același contract trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliu ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

În asigurare sînt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie ca : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigidere, produse agricole, viticole, pomicole, produse animaliere și alimente, materiale de construcții și altele.

În baza acestei asigurări Administrația Asigurarilor de Stat plătește despăgubiri în cazurile de pagube la bunurile asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu : incendiu, explozie, inundație, ploaie torențială furtună, avarii accidentale produse la instalația de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariție a bunurilor cauzate de riscurile asigurate etc.

În asigurarea de accidente sînt cuprinși pentru urmările accidentelor întimplute la domiciliu : soții, precum și părinții și copiii acestora dacă în mod statornic locuiesc și gospodăresc împreună.

În baza asigurării de răspundere civilă legală se plătesc sumele datorate potrivit legii față de proprietar pentru unele pagube produse la imobil, precum și sumele datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului. Totodată, se plătesc și sumele datorate cu titlu de dezdăunare locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagube la bunurile asigurabile ori la elementele de construcție ale apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE este de 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită, la cererea asiguratului, pentru bunurile din gospodărie.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

CENTRUL DE CERCETĂRI PENTRU TEHNICA DE CALCUL

Centrul de cercetări pentru tehnica de calcul din București (I.T.C.), cu filiale la Timișoara și Cluj-Napoca, oferă servicii referitoare la :

— cercetarea și dezvoltarea de sisteme de calcul de capacitate medie/mare (FELIX C 512 și I 024) și minicalculatoare (INDEPENDENT 100 și 102 F) ;

— cercetarea și dezvoltarea de sisteme de operare pentru sisteme de calcul ;

— realizarea de sisteme de aplicații la cheie în diverse domenii (proiectare automată, meteorologie, industrie textilă, industrie alimentară etc) ;

— cercetarea și dezvoltarea de echipamente de calcul (sisteme de introducere a datelor SIDM 100 și SIV 2400, mașini de facturat și contabilizat FC 16/32/64/96/128, case de marcat din familia AECC etc.) ;

— realizarea de aparatură și echipamente tehnologice pentru testarea produselor în procesul de producție și întreținere ;

— instalarea, școlarizarea personalului și acordarea de asistență tehnică pentru sisteme de calcul, minicalculatoare și alte echipamente ;

— producția industrială de module de memorie internă.

CENTRUL DE CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ, INGINERIE TEHNOLOGICĂ ȘI PRODUCȚIE INDUSTRIALĂ PENTRU TEHNICA DE CALCUL

București, calea Floreasca 167, sector 2, cod poștal 72 321, telefon 79 71 40, telex 11 846 itc r.

FILIALE

Cluj-Napoca, str. Soporului 53, cod poștal 3 400, telefon 951/44 416, telex 31 382 itccj r.

Timișoara, str. Gheorghe Lazăr 9, cod poștal 1 900, telefon 961/30 078, telex 71 380 memor r.

